

Τεχνολογικό
Πανεπιστήμιο
Κύπρου

Σχολή Επιστημών Υγείας
Τμήμα Νοσηλευτικής

Μεταπτυχιακή διατριβή

**«ΟΙ ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ ΤΩΝ ΓΟΝΕΩΝ ΠΡΟΩΡΩΝ ΝΕΟΓΝΩΝ ΣΤΗ
ΜΟΝΑΔΑ ΕΝΤΑΤΙΚΗΣ ΝΟΣΗΛΕΙΑΣ ΝΕΟΓΝΩΝ»**

Στέφανη Λεοντίου

Λεμεσός, Μάιος 2022

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ

Μεταπτυχιακή διατριβή

«ΟΙ ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ ΤΩΝ ΓΟΝΕΩΝ ΠΡΟΩΡΩΝ ΝΕΟΓΝΩΝ ΣΤΗ
ΜΟΝΑΔΑ ΕΝΤΑΤΙΚΗΣ ΝΟΣΗΛΕΙΑΣ ΝΕΟΓΝΩΝ»

της

Στέφανης Λεοντίου

Λεμεσός, Μάιος 2022

Έντυπο έγκρισης

Μεταπτυχιακή διατριβή

«ΟΙ ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ ΤΩΝ ΓΟΝΕΩΝ ΠΡΟΩΡΩΝ ΝΕΟΓΝΩΝ ΣΤΗ ΜΟΝΑΔΑ ΕΝΤΑΤΙΚΗΣ ΝΟΣΗΛΕΙΑΣ ΝΕΟΓΝΩΝ»

Παρουσιάστηκε από

Στέφανη Λεοντίου

Επιβλέπουσα καθηγήτρια: Δρ. Μαρία Καρανικόλα, PhD, MSc, RN, Αναπληρώτρια
Καθηγήτρια Νοσηλευτικής Ψυχικής Υγείας και Πρόεδρος Τμήματος Νοσηλευτικής του
Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου

Υπογραφή _____

Μέλος επιτροπής: Δρ. Χριστιάνα Νικολάου, Επίκουρη Καθηγήτρια στο Τμήμα
Νοσηλευτικής του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου

Υπογραφή _____

Μέλος επιτροπής: Δρ. Ελένη Χατζηγεωργίου, PhD, MSc, BSc (Hons), CM, RN, Επίκουρη
Καθηγήτρια στο Τμήμα Νοσηλευτικής και Συντονίστρια στο Μάστερ Μαιευτικής του
Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου

Υπογραφή _____

Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Λεμεσός, Μάιος 2022

Πνευματικά δικαιώματα

Copyright © Στέφανης Λεοντίου, 2022

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Η έγκριση της μεταπτυχιακής διατριβής από το Τμήμα Νοσηλευτικής του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Τμήματος.

ΕΥΧΑΡΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά και να εκφράσω την ευγνωμοσύνη μου σε όσους βοήθησαν και μου συμπαραστάθηκαν στην εκπόνηση αυτής της μεταπτυχιακής εργασίας. Ιδιαίτερα θα ήθελα να ευχαριστήσω τους γονείς που συμμετείχαν σε αυτή τη μελέτη, για την εμπιστοσύνη που μου έδειξαν και για τη διάθεση με την οποία μοιράστηκαν τις εμπειρίες τους μαζί μου. Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω τις επιβλέπουσες καθηγήτριες μου, Δρ. Μαρία Καρανικόλα και Δρ. Χριστιάνα Νικολάου για την καθοδήγηση και τις εύστοχες συμβουλές που μου πρόσφεραν με τις επιστημονικές τους γνώσεις. Θερμές ευχαριστίες θέλω να εκφράσω επίσης στην Δρ. Μαρία Χριστοδούλου – Φελλά, για τη θετική της σκέψη και ενέργεια καθώς και για τις πολύτιμες οδηγίες και συμβουλές της σε καθοριστικά σημεία της μελέτης. Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένεια μου, η οποία ήταν πάντα δίπλα όλο αυτό το χρονικό διάστημα, με στήριξαν, με εμπύχωναν, είχαν κατανόηση και υπομονή. Ένα ξεχωριστό ευχαριστώ οφείλω στη μητέρα μου που στήριξε πάντα τις επιλογές μου και πίστεψε σε εμένα από την πρώτη στιγμή.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Εισαγωγή: Η νοσηλεία του νεογνού στη MENN φαίνεται να δημιουργεί στους γονείς πολλά αρνητικά συναισθήματα με αποτέλεσμα να βιώνουν μια πρωτόγνωρη και δύσκολη εμπειρία τόσο για τους ίδιους, αλλά και για ολόκληρη την οικογένεια.

Σκοπός: Σκοπός της παρούσας μελέτης είναι η διερεύνηση των εμπειριών των γονέων με πρόωρα νεογνά τα οποία νοσηλεύτηκαν στη MENN.

Υλικό και μέθοδος: Εφαρμόστηκε ποιοτική μεθοδολογία και χρησιμοποιήθηκε η ανάλυση περιεχομένου για τη διερεύνηση των εμπειριών των γονέων με πρόωρα νεογνά, τα οποία νοσηλεύτηκαν στη MENN. Πραγματοποιήθηκαν ατομικές, διαδικτυακές, ημι-δομημένες συνεντεύξεις από τον Ιούνιο μέχρι τον Οκτώβριο του 2021 με 11 γονείς πρόωρων νεογνών, οι οποίοι πληρούσαν τα κριτήρια εισδοχής. Η ανάλυση των δεδομένων έγινε με τη μέθοδο της συμβατικής διερευνητικής ανάλυσης περιεχομένου.

Αποτελέσματα: Από την ανάλυση των δεδομένων προέκυψαν δύο κύριες ενότητες: α) Εμπειρία από τη νοσηλεία και β) Στρατηγικές διαχείρισης της νοσηλείας των πρόωρων νεογνών κατά τη διάρκεια της πανδημίας Covid-19. Οι εμπειρίες από τη νοσηλεία του νεογνού στη MENN αφορούσαν 1) εμπειρίες των γονέων, 2) συνθήκες νοσηλείας - περιβάλλον της MENN, 3) ιδιαιτερότητα της νοσηλείας, 4) εμπειρίες από το νοσηλευτικό προσωπικό, 5) περιγραφή τραυματικού βιώματος, 6) νευρο-ψυχολογική κατάσταση μητέρας, 7) παρεμβάσεις της MENN για μείωση του άγχους του αποχωρισμού, 8) ατομικές στρατηγικές διαχείρισης της στρεσογόνου κατάστασης και 9) υποστηρικτικό περιβάλλον. Οι στρατηγικές διαχείρισης της νοσηλείας των πρόωρων νεογνών κατά τη διάρκεια της πανδημίας Covid-19 αφορούσαν 1) περιοριστικά μέτρα που λήφθηκαν στις MENN κατά τη διάρκεια της πανδημίας και 2) συμπεριφορά προσωπικού κατά τη διάρκεια της πανδημίας.

Συμπέρασμα: Η νοσηλεία του νεογνού στη MENN οδηγεί τους γονείς αντιμέτωπους με μια δύσκολη και ψυχοφθόρα εμπειρία, η οποία τους προκαλεί πολλά αντικρουόμενα συναισθήματα. Οι γονείς πρόωρων νεογνών λαμβάνουν στήριξη από το σύντροφο τους, την οικογένεια, το κοινωνικό τους περίγυρο, από άλλους γονείς που βίωσαν μια παρόμοια εμπειρία αλλά και από τους επαγγελματίες υγείας της MENN. Επίσης, η πανδημία COVID-19 ήταν ακόμη ένας επιπλέον επιβαρυντικός παράγοντας, ο οποίος έκαναν την εμπειρία αυτών των γονέων ακόμη πιο δύσκολη και εξαιρετικά απαιτητική. Τέλος, διαπιστώθηκε ότι

οι πατέρες αποκλείονται από τη φροντίδα και τις θεραπευτικές παρεμβάσεις των νεογνών τους αλλά και από την ενημέρωση για την κατάσταση υγεία του νεογνού.

Λέξεις κλειδιά: γονείς, εμπειρίες, προωρότητα, πρόωρο νεογνό, MENN

ABSTRACT

Background: The hospitalization of the newborn in NICU seems to create many negative emotions to parents as a result of which they experience an unprecedented and difficult experience both for themselves and for an entire family.

Purpose: The aim of this study is to investigate the experiences of parents with premature infants who were hospitalized in NICU.

Material and method: It has been implemented qualitative methodology and content analysis was used to investigate the experiences of parents with premature infants, who were treated at NICU. One-on-one, online, semi-structured interviews were conducted from June to October 2021 with 11 parents of preterm infants who met the admission criteria. The data analysis was performed by the method of conventional exploratory content analysis.

Results: The analysis of the data has been divided to the following categories: a) Experience from hospitalization and b) Strategies management of the treatment of premature infants during the Covid-19 pandemic. The experiences from the hospitalization of the infant in NICU concerned 1) experiences of the parents, 2) conditions of hospitalization - environment of NICU, 3) specificity of the hospitalization, 4) experiences from the nursing staff, 5) description of traumatic experience, 6) neuro-psychological mother status, 7) NICU interventions to reduce separation anxiety, 8) individual stress management strategies and 9) supportive environment. The management strategies for the treatment of premature infants during the Covid-19 pandemic concerned 1) restrictive measures taken at the NICU during the pandemic and 2) staff behavior during the pandemic.

Conclusion: The hospitalization of the infant in NICU leads the parents to face a difficult and psychedelic experience, which causes them many conflicting emotions. Parents of premature infants receive support from their partner, family, social environment, other parents who have had a similar experience and NICU health professionals. Additionally, the COVID-19 pandemic was another additional aggravating factor, which made the experience of these parents even more difficult and extremely demanding. Finally, it was found that fathers are excluded from the care and

therapeutic interventions of their infants but also from the information about the health status of the infant.

Keywords: parents, experiences, prematurity, premature infant, nicu

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	vi
ABSTRACT.....	i
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	iii
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ	v
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ.....	vi
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	vii
Γενικό μέρος	1
1 Εισαγωγή	1
1.1 Σπουδαιότητα μελέτης του υπό διερεύνηση θέματος	3
1.2 Ερευνητικό πρόβλημα & Χρησιμότητα της παρούσας μελέτης.....	4
2 Βιβλιογραφική ανασκόπηση.....	5
2.1 Μεθοδολογικά χαρακτηριστικά μελετών.....	5
2.2 Αποτελέσματα βιβλιογραφικής ανασκόπησης.....	6
Ειδικό μέρος.....	12
3 Μεθοδολογία της παρούσας μελέτης.....	12
3.1 Σκοπός.....	12
3.2 Ερευνητικά ερωτήματα:.....	12
3.3 Ερευνητικός Σχεδιασμός.....	12
3.4 Υπό μελέτη πληθυσμός.....	13
3.5 Δειγματοληψία	13
3.6 Συλλογή δεδομένων	14
3.7 Διαδικασία συλλογής δεδομένων.....	15
3.8 Ανάλυση Δεδομένων.....	16
3.9 Ηθικά θέματα	18

4	Αποτελέσματα.....	20
4.1	Δημογραφικά χαρακτηριστικά του δείγματος	20
4.2	Κύρια θέματα	21
4.3	Θεματικές Ενότητες	22
4.3.1	Α΄ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΥΡΙΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ: ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΝΟΣΗΛΕΙΑ.....	24
4.3.2	Β΄ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΥΡΙΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΗΣ ΝΟΣΗΛΕΙΑΣ ΤΩΝ ΠΡΟΩΡΩΝ ΝΕΟΓΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ COVID-19	51
5	Συζήτηση	56
5.1	Περιορισμοί παρούσας μελέτης	64
6	Συμπεράσματα	66
6.1	Εισηγήσεις.....	68
6.1.1	Μελλοντικές ερευνητικές μελέτες:	68
6.1.2	Νοσηλευτική Φροντίδα και Πολιτική Υγείας:	69
7	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	70
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι	72
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ.....	73
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ.....	74
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙV	75
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V.....	76
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI	78

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1: Δημογραφικά Χαρακτηριστικά.....	78
--	----

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 1: Ποσοστά πρόωρων ζωντανών γεννήσεων συνολικά και ανά ηλικία κύησης (22-31 εβδομάδες και 32-36 εβδομάδες) το 2015	72
Εικόνα 2: Σύνολο γεννήσεων ανά ηλικία κύησης ανά έτος, Κύπρος 2014-2018.....	73
Εικόνα 3: Ζωντανές γεννήσεις ανά ηλικία κύησης με εισαγωγή στη Μονάδα Εντατικής Νοσηλείας Νεογνών (MENN), Κύπρος 2014-2018	74
Εικόνα 4: Ανακοίνωση για τη διεξαγωγή της μελέτης.....	75

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

MENN (NICU) Μονάδα Εντατικής Νοσηλείας Νεογνών

ΠΟΥ Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας

Γενικό μέρος

1 Εισαγωγή

Η εγκυμοσύνη αλλά και η γέννηση ενός παιδιού προσφέρει πολλά και ανάμεικτα συναισθήματα στους γονείς (Gutiérrez, et al., 2020). Η εγκυμοσύνη πολλές φορές δεν ολοκληρώνεται στην αναμενόμενη χρονική περίοδο, δηλαδή τις 40 εβδομάδες, με αποτέλεσμα τη γέννηση ενός πρόωρου νεογνού, το οποίο δεν είναι πλήρως αναπτυγμένο για να μπορεί να αντεπεξέλθει στο καινούργιο του περιβάλλον. Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (ΠΟΥ) πρόωρο ορίζεται το νεογνό που γεννήθηκε ζωντανό πριν ολοκληρωθούν οι 37 εβδομάδες κύησης (WHO, 2018). Με βάση τις εβδομάδες κύησης, τα πρόωρα νεογνά κατατάσσονται σε τρεις κατηγορίες: εξαιρετικά πρόωρα: πριν την 28^η εβδομάδα κύησης, πολύ πρόωρα: από την 28^η - 32^η εβδομάδα κύησης και μέτρια έως όψιμα πρόωρα: από την 32^η - 37^η εβδομάδα κύησης (WHO, 2018).

Τα πρόωρα νεογνά τις περισσότερες φορές χρειάζονται μια πιο εξειδικευμένη φροντίδα και μηχανική υποστήριξη με αποτέλεσμα να νοσηλεύονται σε Μονάδες Εντατικής Νοσηλείας Νεογνών (MENN) (Ireland, et al., 2019) & (Ncube, et al., 2016). Η MENN ορίζεται ως η μονάδα εντατικής θεραπείας για πρόωρα και άρρωστα νεογέννητα νεογνά (Shiel , 2018). Οι γονείς ξαφνικά καλούνται να αντιμετωπίσουν ένα απρόσμενο γεγονός αλλά και να διαχειριστούν τα συναισθήματα τους (Yang, et al., 2017) & (Gutiérrez, et al., 2020).

Σύμφωνα με τον ΠΟΥ υπολογίζεται ότι 15 εκατομμύρια νεογνά γεννιούνται πολύ νωρίς, δηλαδή 1 στα 10 παιδιά θα είναι πρόωρο (WHO, 2018). Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Έκθεση Υγείας του 2015 η Κύπρος κατέχει την πρωτιά, αφού το ποσοστό προωρότητας αγγίζει το 12%, με την Ελλάδα να έρχεται δεύτερη με ποσοστό 11,3% (Euro-Peristat, 2015). Έπειτα ακολουθεί η Ουγγαρία με ποσοστό 8,7%, η Γερμανία με ποσοστό 8,5% και η Ρουμανία με ποσοστό 8,4%. Στο Παράρτημα I – εικόνα 1 φαίνονται αναλυτικά τα ποσοστά προωρότητας σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Έκθεση Υγείας του 2015 (Euro-Peristat, 2015).

Σύμφωνα με το Υπουργείο Υγείας της Κύπρου τα τελευταία στατιστικά δεδομένα με βάση τα ποσοστά των πρόωρων γεννήσεων αλλά και τα ποσοστά των πρόωρων νεογνών που νοσηλεύτηκαν στη MENN καταγράφηκαν το 2018 (Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου, 2020). Γενικά, παρατηρείται μια σταδιακή μείωση στα ποσοστά των νεογνών όπου γεννήθηκαν πρόωρα όσο και στα ποσοστά των πρόωρων νεογνών που νοσηλεύτηκαν στη MENN, από το 2014 μέχρι το 2018 όπου καταγράφηκαν τα τελευταία στατιστικά δεδομένα. Το ποσοστό των πρόωρων νεογνών ήταν κατά μέσο όρο στο 12,0% για την περίοδο 2014-2018 (Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου, 2020). Παρόλα αυτά σημειώθηκε μια μικρή αλλά σημαντική πτώση από το έτος 2014 (13,5%) έως το 2018 (11,1%) (Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου, 2020). Επιπρόσθετα, το ποσοστό των πρόωρων νεογνών που νοσηλεύτηκαν στη MENN ήταν κατά μέσο όρο στο 4,9% για την περίοδο 2014-2018 και σημειώθηκε μια μικρή πτώση από το έτος 2014 (5,2%) έως το 2018 (4,4%) (Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου, 2020). Είναι πολύ σημαντικό να διερευνηθούν οι εμπειρίες των Κύπριων γονέων με πρόωρα νεογνά, καθώς τα ποσοστά προωρότητας είναι αρκετά υψηλά ανεξάρτητα από την πτώση που σημειώθηκε για την περίοδο 2014-2018. Στο παράρτημα II - εικόνα 2 και παράρτημα III - εικόνα 3, φαίνονται αναλυτικά τα ποσοστά των πρόωρων γεννήσεων, αλλά και των πρόωρων νεογνών που νοσηλεύτηκαν στη MENN από το 2014 έως το 2018, σύμφωνα με τη Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου.

Όταν η διαδικασία της εγκυμοσύνης διακόπτεται απρόσμενα έχει σαν αποτέλεσμα να βρίσκει τους υποψήφιους γονείς απροετοίμαστους (Ncube, et al., 2016). Οι γονείς ενός πρόωρου νεογνού έρχονται αντιμέτωποι με σωματικές, ψυχολογικές, κοινωνικές, συναισθηματικές και οικονομικές προκλήσεις (Mengesha, et al., 2021). Η νοσηλεία του νεογνού στη MENN δημιουργεί στους γονείς συναισθήματα, όπως άγχος, θλίψη, άρνηση, θυμό, κατάθλιψη, απελπισία και ενοχή με αποτέλεσμα να βιώνουν μια πρωτόγνωρη και δύσκολη εμπειρία τόσο για τους ίδιους, αλλά και για ολόκληρη την οικογένεια (Ireland, et al., 2019), (Mengesha, et al., 2021). Οι επαγγελματίες υγείας της MENN δεν έχουν ως μέλημα μόνο την παροχή φροντίδας στο πρόωρο νεογνό, αλλά έχει και ως καθήκον τη υποστήριξη, την κατανόηση, την ενδυνάμωση και την καθοδήγηση αυτών των γονέων (Adama, et al., 2021).

Εν κατακλείδι, η πανδημία Covid-19 είναι μια κατάσταση που επηρεάζει όλους τους τομείς της υγείας σε παγκόσμιο επίπεδο (Galeano & Maya, 2021). Αυτό έχει μεγάλο

αντίκτυπο στην εμπειρία των γονέων με πρόωρα νεογνά διότι η πρόσβαση στις MENN είναι ακόμη πιο δύσκολη, λόγω των περιοριστικών μέτρων (Galeano & Maya, 2021) & (Κυνθ, et al., 2021). Αυτές οι συνθήκες περιόρισαν την πρόσβαση των γονέων στα νεογνά τους και κατά συνέπεια και την ικανότητα τους να συμμετέχουν στη φροντίδα, να έχουν επαφή αλλά και αλληλεπίδραση με αυτά (Galeano & Maya, 2021) & (Κυνθ, et al., 2021). Μέσα από την παρούσα μελέτη θα καταγραφούν οι εμπειρίες και οι στρατηγικές αντιμετώπισης των γονέων πρόωρων νεογνών που νοσηλεύτηκαν στη MENN προ πανδημίας αλλά και κατά τη διάρκεια της πανδημίας.

1.1 Σπουδαιότητα μελέτης του υπό διερεύνηση θέματος

Οι γονείς, οι οποίοι φέρνουν στο κόσμο ένα πρόωρο νεογνό, έρχονται αντιμέτωποι με πολλές προκλήσεις για την κάλυψη των αναγκών της υγείας του νεογνού τους (Galeano & Maya, 2021). Η εμπειρία της προωρότητας οδηγεί τους γονείς στην ανάπτυξη άσχημων συναισθημάτων όπως θλίψη, ενοχή, απόγνωση, στρες, ανησυχία και αβεβαιότητα για το μέλλον του παιδιού τους (Gutiérrez, et al., 2020), (Ireland, et al., 2019) & (Mengesha, et al., 2021). Επιπρόσθετα, υπάρχουν σημαντικές επιπτώσεις στους γονείς και συγκεκριμένα, τα δεδομένα δείχνουν ότι:

- A) Οι γονείς βιώνουν διάφορα ψυχολογικά και συναισθηματικά προβλήματα.
- B) Οι γονείς δυσκολεύονται να αναπτύξουν δεσμό με τα νεογνά τους αλλά και να γίνουν οικογένεια.
- Γ) Οι γονείς δυσκολεύονται να ασκήσουν σωστά και πλήρως τον γονικό τους ρόλο.
- Δ) Οι πατέρες νιώθουν παραμελημένοι από το προσωπικό της MENN.
- E) Οι γονείς δεν έχουν αυτοπεποίθηση να φροντίσουν τα πρόωρα νεογνά τους.

Οι δυσκολίες αυτές εντείνονται ακόμη περισσότερο όταν το νεογνό γεννηθεί πρόωρα. Στην περίπτωση αυτή τα νεογνά έχουν την ανάγκη για μια εξειδικευμένη και προηγμένη φροντίδα με αποτέλεσμα να κρίνεται απαραίτητο να εισαχθούν στη MENN (Ireland, et al., 2019). Επομένως, οι εμπειρίες αυτές είναι σημαντικό να διερευνηθούν σε βάθος ώστε να διαμορφωθούν στοχευμένες παρεμβάσεις για να αντιμετωπιστούν οι πιο πάνω επιπτώσεις. Με αυτό τον τρόπο θα βοηθήσουμε αυτούς τους γονείς να βιώνουν πιο ομαλά αυτή τη δύσκολη εμπειρία.

1.2 Ερευνητικό πρόβλημα & Χρησιμότητα της παρούσας μελέτης

Στην παρούσα μελέτη διερευνήθηκαν οι εμπειρίες των Κύπριων γονέων με πρόωρα νεογνά που νοσηλεύτηκαν στη MENN, αλλά δόθηκε περισσότερή έμφαση στις στρατηγικές που ενεργοποιούν οι γονείς πρόωρων νεογνών για την αντιμετώπιση αυτής της δύσκολης κατάστασης που έρχεται να διαταράξει τις φυσιολογικές συνθήκες μιας οικογένειας. Επίσης, μελετήθηκαν οι εμπειρίες και οι στρατηγικές αντιμετώπισης των γονέων πρόωρων νεογνών που νοσηλεύτηκαν στη MENN κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19.

Στη διεθνή βιβλιογραφία έχουν γίνει αρκετές έρευνες που μελετούν τις εμπειρίες των γονέων με πρόωρα νεογνά στη MENN. Όμως, δεν υπάρχει αντίστοιχη έρευνα για τους Κύπριους γονείς, τη στιγμή που σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Έκθεση Υγείας του 2015, η Κύπρος βρίσκεται στην πρώτη θέση με τα πιο υψηλά ποσοστά προωρότητας (Παράρτημα Ι) (Euro-Peristat, 2015). Επιπλέον, αν και υπάρχουν ήδη μελέτες, είναι σημαντικό να διερευνηθεί το φαινόμενο και στην Κύπρο, και στο αντίστοιχο πολιτισμικό περιβάλλον διότι τα συστήματα υγείας και το κοινωνικό – πολιτισμικό πλαίσιο διαφέρουν από άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Από την παρούσα μελέτη αναμένεται να προκύψουν δεδομένα τα οποία θα συμβάλλουν στα παρακάτω:

1. Αναθεώρηση πρωτοκόλλων της MENN.
2. Αλλαγή ωραρίων στα επισκεπτήρια της MENN.
3. Ένταξη γονέων και κυρίως των πατέρων, στην καθημερινή φροντίδα των νεογνών στη MENN.
4. Διεξαγωγή σεμιναρίων για ενημέρωση των γονέων σχετικά με την προωρότητα και το περιβάλλον της MENN.
5. Βελτίωση της κλινικής πρακτικής των επαγγελματιών υγείας που εργάζονται στη MENN, με τη μελλοντική δημιουργία παρεμβάσεων και στρατηγικών για την καλύτερη δυνατή αντιμετώπιση αυτής της δύσκολης κατάστασης.
6. Ενίσχυση εκπαίδευσης των επαγγελματιών υγείας που εργάζονται στη MENN με ερευνητικά δεδομένα και την παροχή συναισθηματικής υποστήριξης στους γονείς που βιώνουν την κατάσταση της προωρότητας.

2 Βιβλιογραφική ανασκόπηση

2.1 Μεθοδολογικά χαρακτηριστικά μελετών

Για τη συγγραφή της μελέτης έγινε ανασκόπηση σε διεθνής βάσεις δεδομένων PubMed, Scopus και Cochrane με τις ακόλουθες λέξεις κλειδιά “parents”, “experiences”, “prematurity”, “premature infant” και “NICU”.

Με τη διεξαγωγή μιας σύντομης βιβλιογραφικής ανασκόπησης εντοπίστηκαν και συμπεριλήφθηκαν στη μελέτη δέκα άρθρα τα οποία κυμαίνονταν από το 2016 μέχρι το 2021, πληρούσαν τα κριτήρια εισόδου και ο σκοπός τους ήταν να διερευνηθούν οι εμπειρίες των γονέων με πρόωρα νεογνά που νοσηλεύτηκαν στη MENN.

Τα μεθοδολογικά χαρακτηριστικά των μελετών που συμπεριλήφθηκαν στην παρούσα ανασκόπηση περιλαμβάνουν το είδος μεθοδολογίας, το σκοπό, το δείγμα και τη χώρα διεξαγωγής της μελέτης.

Όλες οι μελέτες ήταν ποιοτικής ανάλυσης και το δείγμα αποτελείτο από γονείς, δηλαδή μητέρες ή πατέρες πρόωρων νεογνών που νοσηλεύτηκαν στη MENN. Πέντε από τις μελέτες είχαν σκοπό να διερευνήσουν τις εμπειρίες των γονέων πρόωρων νεογνών που νοσηλεύτηκαν στη MENN (Yang, et al., 2017), (Ireland, et al., 2019), (Gutiérrez, et al., 2020), (Yu, et al., 2020) & (Mengesha, et al., 2021). Δύο μελέτες είχαν τον ίδιο σκοπό με τις πιο πάνω μελέτες, αλλά συμμετείχαν γονείς οι οποίοι νοσήλευσαν τα πρόωρα νεογνά τους στη MENN κατά τη διάρκεια της πανδημίας Covid-19 (Kynø, et al., 2021) & (Galeano & Maya, 2021). Τέλος, συμπεριλήφθηκε μία μελέτη όπου διερεύνησε τις εμπειρίες των μητέρων με πρόωρα νεογνά που νοσηλεύτηκαν στη MENN (Ncube, et al., 2016) και δύο μελέτες οι οποίες διερεύνησαν τις εμπειρίες των πατέρων με πρόωρα νεογνά που νοσηλεύτηκαν στη MENN (Noergaard, et al., 2017).

Οι χώρες διεξαγωγής των μελετών που συμπεριλήφθηκαν στην ανασκόπηση ήταν Σιγκαπούρη, Ισπανία, Αυστραλία, Δανία, Νορβηγία, Αιθιοπία, Κίνα, Ιράν, Κολομβία και Νότιο Αφρική.

2.2 Αποτελέσματα βιβλιογραφικής ανασκόπησης

Στην παρούσα βιβλιογραφική ανασκόπηση έγινε προσπάθεια να εντοπιστούν θεματικές ενότητες. Από την σύνθεση των αποτελεσμάτων της βιβλιογραφικής ανασκόπησης προέκυψαν οι τρεις ακόλουθες θεματικές ενότητες:

A) Συναισθηματική και Ψυχολογική κατάσταση γονέων πρόωρων νεογνών

B) Ιδιαιτερότητες νοσηλείας – Περιβάλλον MENN

Γ) Εμπειρίες από το προσωπικό της MENN & Υποστηρικτικό περιβάλλον

Δ) Ατομικές στρατηγικές διαχείρισης της στρεσογόνας κατάστασης & Παρεμβάσεις MENN

E) Επιπτώσεις της πανδημίας Covid 19 στη φροντίδα πρόωρων νεογνών και στη ψυχική υγεία των γονέων

Με βάση την πιο πάνω ομαδοποίηση και τα αποτελέσματα των μελετών προέκυψαν τα ακόλουθα ευρήματα.

A) Συναισθηματική και Ψυχολογική κατάσταση γονέων πρόωρων νεογνών

Η προσκόλληση γονέα – νεογνού είναι απαραίτητη για σταθερότητα και τη ψυχολογική ανάπτυξη, η οποία χάνεται ή διαταράσσεται με τη γέννηση και τη νοσηλεία ενός πρόωρου νεογνού στη MENN (Adama, et al., 2021). Αυτό έχει ως αποτέλεσμα οι περισσότεροι γονείς να βιώνουν ένα πλήθος από αρνητικά συναισθήματα, από ψυχολογική ενοχή, σοκ, κατάθλιψη, άγχος έως αλλαγή της διάθεση όπως την έλλειψη αυτοπεποίθησης και τη δημιουργία του αισθήματος απόγνωσης (Adama, et al., 2021). Επίσης, διαταράσσεται η συμπεριφορά αυτών των γονέων και τις περισσότερες φορές είναι αμφίθυμοι, αισθάνονται ανίσχυροι και θέλουν να είναι αποξενωμένοι (Adama, et al., 2021).

Στη μελέτη των Yang, et al.(2017) και των Gutiérrez, et al.(2020) διαφάνηκε ότι οι γονείς, οι οποίοι νοσηλεύουν τα νεογνά τους στη MENN αναπτύσσουν αρνητικά συναισθήματα. Συγκεκριμένα τα αποτελέσματα των μελετών έδειξαν ότι οι γονείς αισθάνονται θλίψη, ενοχή, απόγνωση, άγχος, ανησυχία και αβεβαιότητα για το μέλλον του παιδιού (Yang, et al., 2017) & (Gutiérrez, et al., 2020). Εν συμφωνία με τα πιο πάνω αποτελέσματα, βρίσκονται και τα αποτελέσματα άλλων μελετών. Συγκεκριμένα από στη μελέτη των Yu, et al.(2020) φάνηκε ότι, η εισαγωγή του νεογνού στη MENN

προκαλεί τους γονείς διάφορα αρνητικά συναισθήματα, συμπεριλαμβανομένου του άγχους για την επιβίωση των νεογνών τους, της θλίψης, της λύπης. Επιπρόσθετα, οι μητέρες ανέφεραν ότι αισθάνονται ένοχες γιατί ένιωθαν ότι ευθύνονται που γέννησαν πιο νωρίς (Yu, et al., 2020). Επίσης μέσα από την ανάλυση των εμπειριών των γονέων στη μελέτη των Ireland, et al.(2019) προέκυψαν οι ίδιες αρνητικές πτυχές. Συγκεκριμένα οι γονείς ανέφεραν ότι αισθάνονται θλίψη, απώλεια, ενοχή και αποδυνάμωση (Ireland, et al., 2019). Επιπλέον, στη μελέτη των Mengesha, et al.(2021) η οποία μελετούσε τις εμπειρίες των γονέων πρόωρων νεογνών στη MENN, διαφάνηκε ότι οι γονείς αντιμετώπισαν ψυχολογικά αλλά και συναισθηματικά προβλήματα. Πιο συγκεκριμένα οι γονείς ανέφεραν ότι αντιμετώπισαν τα ακόλουθα προβλήματα: άγχος, στρες, ανησυχία, απελπισία, σύγχυση, θυμό, κλάμα, λύπη, απογοήτευση, δυσαρέσκεια, ενοχές, νευρικότητα, αναστάτωση και έλλειψη αυτοελέγχου (Mengesha, et al., 2021).

B) Ιδιαιτερότητες νοσηλείας – Περιβάλλον MENN

Στη μελέτη των Ncube et al.(2016) η οποία μελετούσε τις εμπειρίες των μητέρων πρόωρων νεογνών αναφέρει ότι οι μητέρες σοκαρίστηκαν από τη ξαφνική γέννηση του πρόωρου νεογνού τους και διαπίστωσαν ότι το άγνωστο και τρομακτικό περιβάλλον της MENN επιδείνωσε τις ανησυχίες τους. Το γεγονός αυτό αύξησε το φόβο και την ανησυχία των μητέρων ως αποτέλεσμα να καθυστερήσουν να αναπτύξουν δεσμό με τα νεογνά τους (Ncube, et al., 2016). Στη μελέτη των Yu, et al.(2020) οι γονείς ανέφεραν ότι είχαν ελάχιστη πρόσβαση στις καθημερινές δραστηριότητες της MENN με αποτέλεσμα να μην έχουν την αυτοπεποίθηση να φροντίσουν τα νεογνά τους και να νιώθουν πιο ανίκανοι ως γονείς (Yu, et al., 2020).

Γ) Εμπειρίες από το προσωπικό της MENN & Υποστηρικτικό περιβάλλον

Κατά τη διάρκεια της νοσηλείας των πρόωρων νεογνών στη MENN οι γονείς βρίσκονται αντιμέτωποι με πολλές προκλήσεις τόσο για τις ανάγκες υγείας του νεογνού αλλά και για τις ανάγκες των ίδιων των γονέων (Galeano & Maya, 2021). Μέσα από άλλες μελέτες φαίνεται ότι οι γονείς πρόωρων νεογνών βρίσκουν διάφορους τρόπους για να αντιμετωπίσουν αυτή τη δύσκολη κατάσταση.

Στη μελέτη των Gutiérrez et al.(2020) αναφέρεται ότι οι γονείς λάμβαναν συναισθηματική στήριξη από το σύντροφο, τους επαγγελματίες υγείας, τους συγγενείς και τους φίλους. Συγκεκριμένα ανέφεραν ότι λάμβαναν μια ισχυρή συναισθηματική

υποστήριξη από το προσωπικό της MENN, αλλά δεν ήταν πάντα η ίδια γιατί δεν τους ρωτούσαν πάντα για το πώς αισθάνονται όταν βρίσκονται στη MENN (Gutiérrez, et al., 2020). Στη μελέτη των Ncube, et al.(2016) οι μητέρες ανέφεραν ότι η συνεχής υποστηρικτική επικοινωνία που τους πρόσφερε το προσωπικό της MENN ήταν εξαιρετικά σημαντική, τις βοήθησε να αναπτύξουν την αυτοπεποίθηση και την ικανότητά τους να φροντίζουν τα πρόωρα νεογνά τους καθώς και η υποστήριξη που λάμβαναν τις βοήθησε να αναπτύξουν ένα συναισθηματικό δεσμό με τα νεογνά τους (Ncube, et al., 2016). Οι γονείς θεώρησαν επίσης ότι οι επαγγελματίες υγείας είναι μια πολύτιμη πηγή συναισθηματικής υποστήριξης (Yang, et al., 2017).

Εν αντιθέσει, στη μελέτη των Yu, et al.(2020) οι γονείς των πρόωρων νεογνών ανέφεραν ότι λάμβαναν αρκετούς τρόπους υποστήριξης από το νοσηλευτικό προσωπικό αλλά δεν ήταν αρκετά ευχαριστημένοι και στη μελέτη των Mengesha, et al.(2021) οι γονείς εξέφρασαν ότι οι επαγγελματίες υγείας δεν είχαν πειθαρχία και δεν είχαν μια συνεργάσιμη συμπεριφορά για να τους υποστηρίξουν. Στη μελέτη των Dadkhahtehrani, et al.(2017) όπου διερευνήθηκαν οι εμπειρίες των πατέρων με πρόωρα νεογνά, οι πατέρες ανέφεραν ότι δεν εμπιστεύονταν την ποιότητα των ιατρικών υπηρεσιών που πρόσφερε το προσωπικό της MENN γιατί πίστευαν ότι δεν είναι αρκετά ενημερωμένοι και ικανοί. Οι περισσότεροι πατέρες ήταν δυσαρεστημένοι με τον τρόπο που συμπεριφέρονταν το προσωπικό προς αυτούς αλλά και προς τα νεογνά τους (Dadkhahtehrani, et al., 2017). Συγκεκριμένα ανέφεραν ότι ήταν απρόσεκτοι και αδιάκριτοι ως προς τον τρόπο που τους μιλούσαν, αλλά και ότι ήταν αναίσθητοι προς τα νεογνά τους, για παράδειγμα ανέφεραν ότι αγνοούσαν το νεογνό όταν έκλαιγε (Dadkhahtehrani, et al., 2017).

Στη μελέτη των Noergaard, et al.(2017) οι πατέρες ανέφεραν ότι η αντιμετώπιση τους δεν είναι ίση, αφού οι επαγγελματίες υγείας δίνουν περισσότερη σημασία στο νεογνό και στη μητέρα. Οι πατέρες ανέφεραν τους ότι δεν είχαν πλήρη ενημέρωση για την κλινική κατάσταση του νεογνού τους και ενημερώνονταν από τις συντρόφους τους (Noergaard, et al., 2017). Επίσης, ανέφεραν ότι ήθελαν να εμπλακούν περισσότερο στη φροντίδα των νεογνών τους, αλλά οι ίδιοι δεν εμπιστεύονταν τις δικές τους ικανότητες. Χρειάζονταν περισσότερη καθοδήγηση από το προσωπικό της MENN για να μπορούν να συμμετάσχουν στη φροντίδα του νεογνού τους, αλλά ένιωθαν ότι το προσωπικό της MENN εστίαζε περισσότερο στη μητέρα και στο νεογνό (Noergaard, et al., 2017).

Επιπρόσθετα, οι πατέρες δηλώνουν ότι ένιωθαν παραμελημένοι αφού το προσωπικό της MENN δεν ενδιαφερόταν για το πώς νιώθουν οι ίδιοι (Gutiérrez, et al., 2020).

Από ευρήματα μελετών καταδεικνύεται η σημασία της υποστήριξης από γονείς που περνούν μια παρόμοια κατάσταση. Η επικοινωνία με γονείς που περνούν μια παρόμοια κατάσταση φαίνεται να έχει θετικό αντίκτυπο για τους γονείς πρόωρων νεογνών (Gutiérrez, et al., 2020). Συγκεκριμένα, οι μητέρες ανέφεραν ότι η συναισθηματική υποστήριξη και η επικοινωνία με άλλες μητέρες στη μονάδα τις βοήθησε αισθάνονται λιγότερο ενοχές, αφού αναρωτιόνταν που έκαναν λάθος και που απέτυχαν ως μητέρες (Gutiérrez, et al., 2020). Επίσης στη μελέτη των Yu, et al.(2020) οι γονείς ανέφεραν ότι λάμβαναν υποστήριξη από άλλους γονείς με πρόωρα νεογνά με το να μοιράζονται την εμπειρία και τα συναισθήματα τους και εξήγησαν ότι ήταν χρήσιμο να λαμβάνουν πληροφορίες και συμβουλές από αυτούς. Τέλος, στη μελέτη των Ncube, et al.(2016) οι μητέρες ανέφεραν ότι η στήριξη που έλαβαν άλλες μητέρες στη μονάδα τους έδωσε τη δυνατότητα να ξεπεράσουν τους φόβους τους και να αναπτύξουν μια συναισθηματική σχέση με τα νεογνά τους.

Δ) Ατομικές στρατηγικές διαχείρισης της στρεσογόνας κατάστασης & Παρεμβάσεις MENN

Σύμφωνα με την μελέτη των Ireland, et al.(2019) οι θετικοί ενισχυτές των γονέων κατά τη φροντίδα του νεογνού στη MENN ήταν η δύναμη που είχαν ως γονείς. Συγκεκριμένα αναφέρθηκαν στο γεγονός ότι έκαναν ότι μπορούσαν για να βοηθήσουν, όπως το να βρίσκονται κοντά στο νεογνό τους, να το φροντίζουν αλλά και να το υπερασπίζονται όταν χρειαζόταν (Ireland, et al., 2019). Είχαν την ελπίδα ότι το νεογνό τους θα τα κατάφερνε και είχαν εσωτερική ανθεκτικότητα και έκαναν αυτό που πρέπει να κάνουν ως γονείς (Ireland, et al., 2019). Επιπλέον, ανέφεραν ότι αντλούσαν δύναμη από τη θρησκεία και τη πίστη τους προς το θεό και από την υποστήριξη που λάμβαναν από την οικογένεια, το κοινωνικό περίγυρο αλλά και από τους υπόλοιπους γονείς της MENN (Ireland, et al., 2019). Σημαντική βοήθεια για τους γονείς ήταν και οι πρακτικές που χρησιμοποιούσαν στη MENN, όπως η διοργάνωση μικρών εορτασμών για τη πρόοδο του νεογνού, το kangaroo care, η συμμετοχή τους σε πρόγραμμα όπου τους δινόταν η ευκαιρία να συμμετέχουν σε δραστηριότητες που αφορούσαν τη νοσηλεία του νεογνού αλλά και το γεγονός ότι το νοσηλευτικό προσωπικό ήταν χαμογελαστό και ειλικρινείς

προς τους γονείς ακόμη και για ακούσια λάθη που μπορεί να συνέβαιναν και επιβάρυναν την υγεία του νεογνού (Ireland, et al., 2019).

Ε) Επιπτώσεις της πανδημίας Covid - 19 στη φροντίδα πρόωρων νεογνών και στη ψυχική υγεία των γονέων

Η πανδημία Covid-19 έφερε πολλές προσαρμογές στην υγειονομική περίθαλψη των πρόωρων νεογνών που νοσηλεύονται στη ΜΕΝΝ γιατί τα πρόωρα νεογνά έχουν μεγαλύτερη προδιάθεση για μολυσματικές ασθένειες λόγω ανοσολογικής ανωριμότητας. Η πανδημία COVID-19 αύξησε το φόβο των γονέων γιατί ο ιός είναι ως μια νέα απειλή για τα νεογνά τους, τα οποία είναι πιο ευάλωτα λόγω της πρόωρης κατάστασης τους και χαρακτήριζαν την εμπειρία τους οδυνηρή (Galeano & Maya, 2021).

Τα επιπλέον μέτρα που χρειάστηκαν να παρθούν κατά την πανδημία Covid-19 με στόχο τον περιορισμό της έκθεσης των πρόωρων νεογνών στον ιό είχε ως αποτέλεσμα να καθιστούν την εμπειρία των γονέων ακόμη πιο δύσκολη αλλά και πιο πολύπλοκη λόγω των περιορισμών (Galeano & Maya, 2021). Τα συνολικά αποτελέσματα της μελέτης των Kynø, et al.(2021) επιβεβαίωσαν ότι η γέννηση ενός πρόωρου νεογνού κατά τη διάρκεια της πανδημίας ήταν εξαιρετικά απαιτητική. Ταυτόχρονα, οι γονείς έπρεπε να χειριστούν τους περιορισμούς του COVID-19, να μάθουν να γνωρίζουν και να δένονται με το νεογέννητό τους και να γίνουν οικογένεια. (Kynø, et al., 2021). Επίσης η έναρξη της καραντίνας αύξησε τη συναισθηματική επιβάρυνση, τον πόνο και το άγχος των γονιών (Galeano & Maya, 2021). Στη μελέτη των Mengesha, et al.(2021) οι γονείς ανησυχούσαν για την ποιότητα της φροντίδας που παρέχεται στα νεογνά τους ως αποτέλεσμα της μετάδοσης του ιού COVID-19 από τους επαγγελματίες υγείας.

Στη μελέτη των Galeano & Maya (2021) διαφάνηκε ότι οι γονείς που βιώνουν αυτή την εμπειρία κατά τη διάρκεια της πανδημίας, χρειάζονται περισσότερο από ποτέ στενή και συνεχή ενημέρωση για την κατάσταση υγείας των νεογνών τους αλλά και ενημέρωση σχετικά με τους περιορισμούς της πανδημίας COVID-19, γιατί δεν μπορούν να βρίσκονται κοντά στα νεογνά τους. Τα περιοριστικά μέτρα περιόριζαν το χρόνο παραμονής των γονέων στη ΜΕΝΝ και την αλληλεπίδραση με τα νεογνά τους αλλά και με το προσωπικό της ΜΕΝΝ, αυξάνοντας έτσι τις ανάγκες για πληροφόρηση (Galeano & Maya, 2021). Επιπρόσθετα, ο περιορισμός της αλληλεπίδρασης με τα νεογνά

εκφράζεται από τους γονείς ως μια οδυνηρή κατάσταση, η οποία ελαχιστοποιεί τις ευκαιρίες να μάθουν να φροντίζουν τα νεογνά τους στο σπίτι (Galeano & Maya, 2021).

Στη μελέτη των Kynø, et al.(2021) φάνηκε ότι ο περιορισμός στην πρόσβαση των πατέρων στη MENN λόγω των περιοριστικών μέτρων της πανδημίας COVID-19 λειτούργησε ως σημαντικό εμπόδιο στον πρώιμο δεσμό νεογνού-πατέρα. Αυτός ο περιορισμός οδήγησε και τις μητέρες να νιώθουν μοναξιά, γιατί δεν μπορούσαν να μοιραστούν κοινές εμπειρίες με τους συντρόφους τους και να έχουν τη δυνατότητα να γίνουν οικογένεια (Kynø, et al., 2021). Επιπρόσθετα, στη μελέτη των Galeano & Maya (2021) διαφάνηκε ότι οι πατέρες ότι είχαν λιγότερες ευκαιρίες να μάθουν και να αναπτύξουν αυτοπεποίθηση για τη φροντίδα των νεογνών τους αφού υπήρχε περιορισμός στην είσοδο τους στη MENN. Τέλος διαφάνηκε ότι δεν υπήρχε άμεση αλληλεπίδραση των πατέρων με τα νεογνά τους, με αποτέλεσμα να μην μπορούν να αναπτύξουν τον πατρικό τους ρόλο, να λάβουν υποστήριξη και άμεση ενημέρωση από το προσωπικό της MENN (Galeano & Maya, 2021).

Ειδικό μέρος

3 Μεθοδολογία της παρούσας μελέτης

3.1 Σκοπός

Σκοπός της παρούσας μελέτης ήταν η διερεύνηση των εμπειριών των γονέων με πρόωρα νεογνά τα οποία νοσηλεύτηκαν στη Μονάδα Εντατικής Νοσηλείας Νεογνών (MENN).

3.2 Ερευνητικά ερωτήματα:

1. Ποιες είναι οι εμπειρίες των γονέων πρόωρων νεογνών που νοσηλεύτηκαν στη MENN;
2. Ποιες είναι οι στρατηγικές που ενεργοποιούν οι γονείς πρόωρων νεογνών για την αντιμετώπιση των άμεσων και απώτερων τους βιωμάτων;
3. Ποιες είναι οι εμπειρίες και οι στρατηγικές αντιμετώπισης των γονέων πρόωρων νεογνών που νοσηλεύτηκαν στη MENN κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19;

3.3 Ερευνητικός Σχεδιασμός

Για το σκοπό της παρούσας μελέτης, εφαρμόστηκε ποιοτική μεθοδολογία. Στο πλαίσιο της ποιοτικής μεθοδολογίας χρησιμοποιήθηκε η ανάλυση περιεχομένου για την διερεύνηση των εμπειριών των γονέων με πρόωρα νεογνά, τα οποία νοσηλεύτηκαν στη MENN. Η ανάλυση περιεχομένου ορίζεται ως ερευνητική μέθοδος για την υποκειμενική ερμηνεία του περιεχομένου των δεδομένων κειμένου μέσω της συστηματικής διαδικασίας ταξινόμησης κωδικοποίησης και προσδιορισμού θεμάτων ή προτύπων (Hsieh & Shannon, 2015). Τα δεδομένα του κειμένου ενδέχεται να είναι σε προφορική, έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή και μπορεί να έχουν ληφθεί από αφηγήσεις, ερωτηματολόγια ανοιχτού τύπου ερωτήσεις, συνεντεύξεις, ομάδες εστίασης, παρατηρήσεις ή έντυπα μέσα όπως άρθρα, βιβλία ή εγχειρίδια (Hsieh & Shannon, 2015). Συγκεκριμένα στην παρούσα μελέτη τα δεδομένα του κειμένου ήταν σε προφορική μορφή και λήφθηκαν από ατομικές διαδικτυακές συνεντεύξεις.

3.4 Υπό μελέτη πληθυσμός

Στην παρούσα μελέτη συμμετείχαν γονείς πρόωρων νεογνών που νοσηλεύτηκαν στις MENN. Συγκεκριμένα το δείγμα αποτελείται από έντεκα γονείς πρόωρων νεογνών των οποίων νοσηλεύονταν κατά τη διάρκεια όπου πραγματοποιούνταν η μελέτη ή νοσηλεύτηκαν τα τελευταία 10 χρόνια στη MENN του Νοσοκομείου Αρχιεπίσκοπος Μακάριος ΙΙΙ στη Λευκωσία ή στη MENN του Γενικού Νοσοκομείου Λεμεσού.

Κριτήρια εισδοχής:

- Γονείς πρόωρων νεογνών (22-37 εβδ.) που νοσηλευόταν κατά τη διάρκεια όπου πραγματοποιούνταν η μελέτη ή νοσηλεύτηκαν τα τελευταία 10 χρόνια στη MENN.
- Γονείς των οποίων τα πρόωρα νεογνά τους να νοσηλεύτηκαν στη MENN του Νοσοκομείου Αρχιεπίσκοπος Μακάριος ΙΙΙ στη Λευκωσία ή στη MENN του Γενικού Νοσοκομείου Λεμεσού.
- Οι γονείς να είναι άνω των 18 ετών, ώστε να είναι ενήλικοι.
- Οι γονείς να κατανοούν και να μιλούν την Ελληνική γλώσσα.

Κριτήρια αποκλεισμού:

- Γονείς όπου το νεογνό τους απεβίωσε στη MENN.
- Γονείς πρόωρων νεογνών που δεν τα νοσήλευσαν στη MENN ή νοσηλεύτηκαν σε άλλες MENN.

3.5 Δειγματοληψία

Στην παρούσα μελέτη η στρατολόγηση των ατόμων έγινε σε συνδυασμό σκόπιμης δειγματοληψίας και δειγματοληψίας χιονοστιβάδας. Κατά τη σκόπιμη δειγματοληψία ερευνώνται άτομα με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά, ώστε να αντικατοπτρίζουν το σκοπό της μελέτης (Μερκούρης, 2008). Ενώ η δειγματοληψία χιονοστιβάδας βασίζεται στο κοινωνικό δίκτυο και στα κοινά χαρακτηριστικά (Μερκούρης, 2008). Το μέγεθος του δείγματος έχει εξαρτηθεί από τον κορεσμό των θεμάτων όπου προέκυψε κατά την ανάλυση των δεδομένων. Στη μελέτη συμμετείχαν όλοι οι γονείς οι οποίοι πληρούσαν τα κριτήρια εισδοχής.

Η προσέγγιση των συμμετεχόντων θα πραγματοποιούνταν, μέσω των ΜΕΝΝ στη Λεμεσό και Λευκωσία, από την κοινότητα αλλά και μέσω του διαδικτύου. Για το σκοπό αυτό είχε δημοσιευθεί σχετική ανακοίνωση, αναφορικά με την έναρξη της παρούσας μελέτης. Η σχετική ανακοίνωση εμπεριείχε μια σύντομη περιγραφή της μελέτης με σαφή και κατανοητό τρόπο, στην οποία αναφερόταν ο σκοπός και οι στόχοι της μελέτης και η μεθοδολογία που θα εφαρμοζόταν. Επιπλέον, αναγραφόταν ο φορέας της μελέτης και τα στοιχεία της ερευνήτριας, προκειμένου τα άτομα τα οποία επιθυμούσαν να συμμετάσχουν στη μελέτη, να μπορούν να έρθουν σε επαφή μαζί της. Αρχικά, η σχετική ανακοίνωση είχε δημοσιευθεί σε διαδικτυακή πλατφόρμα (Facebook) με σκοπό την προσέγγιση συμμετεχόντων από την κοινότητα. Η ίδια ανακοίνωση θα αποστελλόταν και στις ΜΕΝΝ Λεμεσού και Λευκωσίας, αλλά λόγω του ότι υπήρχε μεγάλη ανταπόκριση από γονείς, όταν δημοσιεύτηκε η ανακοίνωση στη διαδικτυακή πλατφόρμα, δεν χρειάστηκε να προσεγγίσουμε γονείς και από τις ΜΕΝΝ Λεμεσού και Λευκωσίας. Η σχετική ανακοίνωση βρίσκεται στο τέλος της παρούσας μελέτης (Παράρτημα IV, εικόνα 4).

3.6 Συλλογή δεδομένων

Η συλλογή των δεδομένων είχε γίνει με τη μέθοδο των ατομικών συνεντεύξεων όπου περιλαμβάνει την προφορική επικοινωνία μεταξύ του ερευνητή και του συμμετέχοντα (Μερκούρης, 2008). Έγινε με τη χρήση ενός ημι-δομημένου οδηγού συνεντεύξεως, όπου γίνεται χρήση ενός αρχικού σχεδίου ή οδηγού που περιλαμβάνει τα θεματικά πεδία ή κάποιες ερωτήσεις που πρέπει να καλυφθούν (Μερκούρης, 2008). Ο συμμετέχοντας μπορεί να απαντά ελεύθερα χωρίς να υπάρχουν παρεμβάσεις, αλλά ο ερευνητής φροντίζει να κατευθύνει τον συμμετέχοντα να ομιλεί για θέματα που αφορούν το σκοπό της μελέτης, ώστε να συλλεχθούν οι απαραίτητες πληροφορίες (Μερκούρης, 2008).

Για τη συλλογή των ποιοτικών δεδομένων εφαρμόστηκε ο θεματικός οδηγός ο οποίος βρίσκεται στο τέλος της παρούσας μελέτης (Παράρτημα V). Αρχικά, οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να απαντήσουν σε συγκεκριμένες δημογραφικές μεταβλητές (Φύλο, Ηλικία, Οικογενειακή κατάσταση, Μορφωτικό επίπεδο, Αριθμός παιδιών, Ηλικία γέννησης νεογνού, Διάρκεια νοσηλείας, Πόσα χρόνια πέρασαν από την εμπειρία αυτή) και έπειτα να απαντήσουν σε τρεις ερωτήσεις αναφορικά με την εμπειρία τους από τη νοσηλεία του νεογνού τους στη ΜΕΝΝ, τον τρόπο με τον οποίο αντιμετώπισαν την κατάσταση

και τον τρόπο με τον οποίο αυτή η εμπειρία/ κατάσταση τους επηρέασε. Επίσης χρησιμοποιήθηκαν κάποια υπό-ερωτήματα με σκοπό να βοηθήσουμε τους συμμετέχοντες να εκφραστούν καλύτερα. Οι συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκαν από τον Ιούνιο μέχρι τον Οκτώβριο του 2021.

3.7 Διαδικασία συλλογής δεδομένων

Οι υποψήφιοι συμμετέχοντες επικοινωνήσαν με την ερευνήτρια και δήλωσαν το ενδιαφέρον τους για συμμετοχή στην έρευνα μέσω της σχετικής ανακοίνωσης που δημοσιεύτηκε στη διαδικτυακή πλατφόρμα Facebook. Κατά την πρώτη επαφή με τον/την υποψήφιο/α συμμετέχοντα/σα πραγματοποιείτο μια σύντομη περιγραφή για το θέμα της μελέτης. Ο/Η συμμετέχοντα/σα ενημερώθηκε προφορικώς για το σκοπό, τους στόχους, τη μεθοδολογία της μελέτης, καθώς και για την ασφάλεια, την εμπιστευτικότητα και την εχεμύθεια αναφορικά με τα δεδομένα που επρόκειτο να συλλεχθούν. Ακολούθως η ερευνήτρια έθεσε κάποιες ερωτήσεις στον/στην υποψήφιο/α συμμετέχοντα/σα, ώστε να επιβεβαιωθεί ότι πλήρη όλα τα κριτήρια εισδοχής για να μπορεί να συμμετέχει στη μελέτη.

Έπειτα, ακολουθήθηκε η επεξήγηση του έντυπου πληροφορημένης συναίνεσης, προτού αποσταλεί σε ηλεκτρονική μορφή στο email του/της συμμετέχοντα/σας. Ζητήθηκε από τον/την υποψήφιο/α συμμετέχοντα/σα ένα email με σκοπό να του αποστείλουμε ηλεκτρονικά το έντυπο πληροφορημένης συναίνεσης και με αυτό τον τρόπο του/της δίναμε την ευκαιρία σκεφτεί και να έρθει σε επαφή μαζί μας όταν ήταν έτοιμος/η. Καθ' όλη τη διάρκεια δινόταν η ευκαιρία στο υποψήφιο συμμετέχοντα να εκφράσει απορίες και προβληματισμούς που μπορεί να είχε σχετικά με την έρευνα και τη διαδικασία που θα ακολουθηθεί. Τέλος, ο υποψήφιος/α συμμετέχοντας/σα ενημερώθηκε ότι σε περίπτωση όπου θέλει να αποχωρήσει από τη διαδικασία της μελέτης πριν ολοκληρωθεί, δεν θα έχει καμία επίπτωση. Η επικοινωνία αυτή διήρκεσε 40 με 45 λεπτά.

Κατά τη δεύτερη επαφή ο/η συμμετέχοντας/σα ερχόταν σε επαφή με την ερευνήτρια και δήλωνε το ενδιαφέρον του για συμμετοχή στην έρευνα. Ζητήσαμε από τον/την συμμετέχοντα/σα να υπογράψει το έντυπο πληροφορημένης συναίνεσης και να το αποστείλει στο email που είχε δώσει η ερευνήτρια στα επικοινωνιακά στοιχεία. Ακολούθως, καθοριζόταν η ημερομηνία και η ώρα όπου πραγματοποιούταν η

διαδικτυακή συνέντευξη μέσω της πλατφόρμας Facebook. Η επικοινωνία αυτή διήρκησε περίπου 15 λεπτά.

Στη τρίτη επαφή πραγματοποιήθηκε η διαδικτυακή συνέντευξη όπου χωριζόταν σε δύο μέρη. Κατά το πρώτο μέρος της συνέντευξης ο/η συμμετέχοντας/σα απάντησε σε ερωτήματα που αφορούσαν δημογραφικά δεδομένα (Παράρτημα V, Μέρος Α). Σε αυτό το μέρος δεν γινόταν μαγνητοφώνηση και η συλλογή αυτών των δεδομένων διήρκησε περίπου 10 λεπτά. Κατά το δεύτερο μέρος ο/η συμμετέχοντας/σα ενημερώθηκε ότι ξεκίνησε η μαγνητοφώνηση και απάντησε στις τρεις ερωτήσεις βάσει του θεματικού οδηγού (Παράρτημα V, Μέρος Β). Επίσης χρησιμοποιήθηκαν κάποια υπό-ερωτήματα με σκοπό να βοηθήσουμε τους συμμετέχοντες να εκφραστούν καλύτερα (Παράρτημα V, Μέρος Γ). Η συνέντευξη καταγράφηκε σε μαγνητόφωνο καθώς δεν είναι εύκολο να καταγραφούν όλες οι απόψεις όπως διατυπώνονται, αφού εξασφαλίστηκε η άδεια από τους συμμετέχοντες μέσω του εντύπου πληροφορημένης συναίνεσης. Κατά την διάρκεια της συνέντευξης η ερευνήτρια κρατούσε σημειώσεις όσο αφορά τη μη λεκτική επικοινωνία καθώς όλες οι συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκαν με ανοιχτή κάμερα. Η μαγνητοφώνηση των περισσότερων συνεντεύξεων διήρκησε 20 λεπτά, αλλά υπήρξαν και κάποιες που διήρκησαν λιγότερο.

Οι συζητήσεις με τους συμμετέχοντες ήταν διάρκειας περίπου 80 – 90 λεπτών. Καθ' όλη τη διάρκεια της επικοινωνία με τους συμμετέχοντες δόθηκε η ευκαιρία να εκφράσουν απορίες, προβληματισμούς και είχαν τη δυνατότητα διακοπής της συνέντευξης τους σε οποιαδήποτε χρονική στιγμή θελήσουν χωρίς καμία επίπτωση ή τιμωρία.

3.8 Ανάλυση Δεδομένων

Στην παρούσα μελέτη η ανάλυση των δεδομένων έγινε με την μέθοδο της συμβατικής διερευνητικής ανάλυσης περιεχομένου όπου στόχο έχει την περιγραφή ενός φαινομένου και την περαιτέρω ανάπτυξη ενός θεωρητικού μοντέλου ή έννοιας (Karanikola, 2019). Η μέθοδος αυτή είναι κατάλληλη όταν η υπάρχουσα θεωρία ή τα ερευνητικά δεδομένα ενός θέματος είναι περιορισμένα (Karanikola, 2019).

Η συμβατική διερευνητική ανάλυση περιεχομένου αποτελείται από εννέα βήματα:

Βήμα 1: Επανειλημμένη ανάγνωση ολόκληρων των αφηγηματικών δεδομένων με στόχο την αφομοίωση και την απόκτηση αντίληψης του συνόλου και τη διατήρηση σημειώσεων, για το τι μιλάει το κείμενο ή ποια είναι η μεγαλύτερη εντύπωση που αφήνει;

Βήμα 2: Ανάγνωση των δεδομένων λέξη προς λέξη και επισήμανση των πιο περιγραφικών τμημάτων του κειμένου σχετικά με μια βασική έννοια ή σκέψη → Ανάπτυξη εννοιολογικών ενοτήτων.

Βήμα 3: Συντόμευση των εννοιολογικών ενοτήτων γράφοντας τις ακριβείς λέξεις από το υπογραμμισμένο κείμενο που φαίνεται να αποτυπώνουν βασικές σκέψεις ή έννοιες, των απόψεων ή εμπειριών των συμμετεχόντων → Ανάπτυξη συνοπτικών εννοιολογικών ενοτήτων.

Βήμα 4: Ονομασία των συνοπτικών εννοιολογικών ενοτήτων χρησιμοποιώντας μία έως δύο λέξεις που προέρχονται απευθείας από το κείμενο → Ανάπτυξη κωδικών.

Βήμα 5: Οργάνωση και ομαδοποίηση κωδικών σε σημαντικές ομάδες (10-15), με βάση το πως διαφορετικοί κωδικοί σχετίζονται και συνδέονται → Ανάπτυξη των θεμάτων «Ποίος-Που-Πότε-Τι» → Ανάπτυξη κατηγοριών.

Βήμα 6: Συνδυασμός και περαιτέρω αναδιοργάνωση των κατηγοριών σε μικρότερο αριθμό ομάδων που εκφράζουν το βασικό νόημα → Ανάπτυξη των θεμάτων «Γιατί-Πως-Με ποίο τρόπο-Τι εννοεί» → Ανάπτυξη των θεμάτων.

Βήμα 7: Ανάπτυξη ενός διαγράμματος δέντρου που να αντικατοπτρίζει μια ιεραρχική δομή των κατηγοριών και των θεμάτων των δεδομένων → ένα θέμα που περιλαμβάνει όλες τις έννοιες.

Βήμα 8: Ανάπτυξη ορισμών για κάθε κατηγορία και θέματα και παρουσίαση υποδειγμάτων / αντιπροσωπευτικά αποσπάσματα για το καθένα από αυτά.

Βήμα 9: Προσδιορισμός της σχέσης μεταξύ κατηγοριών και υποκατηγοριών με βάση τη σύμφωνη γνώμη των ερευνητών, τα προηγούμενα ή τις συνέπειες που παρουσιάζονται σε ένα διάγραμμα / σχήμα.

3.9 Ηθικά θέματα

Για τη διεξαγωγή της μελέτης εξασφαλίστηκαν όλες οι απαραίτητες εγκρίσεις από την Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής Κύπρου (ΕΕΒΚ ΕΠ 2019.01.57) και την Επιτροπή Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων Σπουδών του Τμήματος Νοσηλευτικής του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου.

Στη διαδικτυακή πλατφόρμα Facebook δημοσιεύτηκε σχετική ανακοίνωση με σκοπό την προσέγγιση συμμετεχόντων από την κοινότητα. Η σχετική ανακοίνωση, περιλάμβανε μια σύντομη περιγραφή της μελέτης με σαφή και κατανοητό τρόπο, στην οποία θα αναφέρονται ο σκοπός και οι στόχοι της μελέτης και η μεθοδολογία που πρόκειται να εφαρμοστεί. Επιπλέον, θα αναφέρονται ο φορέας μελέτης και τα στοιχεία του επικεφαλής της μελέτης, προκειμένου τα άτομα τα οποία επιθυμούν να συμμετάσχουν στην ποιοτική μελέτη και στις ατομικές διαδικτυακές συνεντεύξεις να έρθουν σε επαφή μαζί του. Η συγκεκριμένη ανακοίνωση θα αποστέλλοταν και στις ΜΕΝΝ Λεμεσού και Λευκωσίας αλλά αυτό δεν έγινε αφού υπήρχε μεγάλη ανταπόκριση από γονείς όταν δημοσιεύτηκε η ανακοίνωση στη διαδικτυακή πλατφόρμα.

Επιπρόσθετα, στους συμμετέχοντες στάλθηκε σε ηλεκτρονική μορφή το έντυπο συναίνεσης για συμμετοχή στη μελέτη. Το έντυπο συναίνεσης περιλάμβανε το θέμα της μελέτης, το σκοπό, τον τρόπο επιλογής των συμμετεχόντων, τι διαδικασία που θα ακολουθήσουν, τους πιθανούς κινδύνους αλλά και τα πιθανά οφέλη, τους μηχανισμούς διασφάλισης της ανωνυμίας και εμπιστευτικότητας πληροφοριών.

Τέλος, για τους σκοπούς της διατήρησης της ανωνυμίας έγινε χρήση ψευδωνύμων από την αρχή της συνέντευξης. Τα συγκεκριμένα ψευδώνυμα χρησιμοποιήθηκαν κατά την ανάλυση των δεδομένων και στα αποτελέσματα της μελέτης. Τα πραγματικά ονόματα των συμμετεχόντων τα γνωρίζει μόνο η κύρια ερευνήτρια. Επίσης, δόθηκαν οδηγίες από την αρχή των συνεντεύξεων, οι συμμετέχοντες να μην αναφέρονται σε πληροφορίες που ενδεχομένως να ταυτοποιούν την ταυτότητα τους. Σε περίπτωση όπου κάποιος από τους συμμετέχοντες ανέφερε κάποιο όνομα ή κάποια τοποθεσία, η κύρια ερευνήτρια χρησιμοποιούσε και σε αυτή την περίπτωση ψευδώνυμα ή άλλαζε τη τοποθεσία. Με το τέλος της απομαγνητοφώνησης και της ανάλυσης των δεδομένων οι

μαγνητοφωνημένες συνεντεύξεις διαγράφηκαν. Επισημαίνεται ότι τα δεδομένα χρησιμοποιήθηκαν μόνο για τους σκοπούς της παρούσας μελέτης.

4 Αποτελέσματα

4.1 Δημογραφικά χαρακτηριστικά του δείγματος

Στις διαδικτυακές συνεντεύξεις συνολικά συμμετείχαν 11 άτομα, εκ των οποίων οι εννέα ήταν μητέρες πρόωρων νεογνών που νοσηλεύτηκαν σε μονάδες MENN και οι δύο ήταν πατέρες. Η ηλικία των συμμετεχόντων κυμαινόταν μεταξύ 23 και 38 ετών. Έξι από τους συμμετέχοντες ήταν παντρεμένοι, τέσσερις αρραβωνιασμένοι και μια μητέρα η οποία ήταν άγαμη και μεγάλωνε μόνη της το νεογνό της. Έξι από τους συμμετέχοντες ήταν κάτοχοι πανεπιστημιακού τίτλου σπουδών και τρεις ήταν κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών. Οι οκτώ από τους συμμετέχοντες εργάζονταν, ενώ οι τρεις ήταν άνεργοι. Οι περισσότεροι από τους γονείς και συγκεκριμένα οι εννέα, γίνονταν για πρώτη φορά γονείς.

Το χρονικό εύρος της βιωμένης εμπειρίας των γονιών κυμαινόταν από πριν από μερικούς μήνες μέχρι και τα τελευταία επτά χρόνια. Πέντε από τους γονείς νοσήλευσαν τα πρόωρα νεογνά τους στη MENN κατά τη διάρκεια της πανδημίας Covid-19, από τον Ιουλίου μέχρι και τον Δεκέμβριο του 2020.

Τα δεδομένα που συλλέχτηκαν αφορούσαν τις εμπειρίες των γονιών 13 πρόωρων νεογνών με τα οκτώ νεογνά να προέρχονται από μονήρη κύηση, πέντε νεογνά από τρεις κυήσεις διδύμων, εκ των οποίων η μια κατέληξε σε μονήρη αφού απεβίωσε το ένα έμβρυο ενδομήτρια. Σύμφωνα με τον ΠΟΥ, κατατάξαμε τα νεογνά σε τρεις κατηγορίες με βάση τις εβδομάδες κύησης όπου γεννήθηκαν. Οκτώ από τα νεογνά γεννήθηκαν μεταξύ της 28^{ης} και 32^{ης} εβδομάδας κύησης και κατατάχθηκαν στην κατηγορία πολύ πρόωρα νεογνά. Δύο από τα νεογνά γεννήθηκαν πριν την 28^η εβδομάδα κύησης και κατατάχθηκαν στην κατηγορία εξαιρετικά πρόωρα νεογνά και τρία από τα νεογνά γεννήθηκαν μεταξύ της 32^{ης} και 37^{ης} εβδομάδας κύησης και κατατάχθηκαν στην κατηγορία μέτρια έως όψιμα πρόωρα νεογνά. Η διάρκεια νοσηλείας των πρόωρων νεογνών στη MENN διήρκησε από ένα μήνα μέχρι και έξι μήνες.

Τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των γονέων αλλά και των πρόωρων νεογνών παρουσιάζονται αναλυτικά στο Παράρτημα VI, Πίνακας 1.

4.2 Κύρια θέματα

Δεδομένου ότι σκοπός της μελέτης ήταν η διερεύνηση βιωμάτων σχετικά με τις εμπειρίες των γονιών πρόωρων νεογνών που νοσηλευτήκαν στις MENN και οι στρατηγικές διαχείρισης αυτής της εμπειρίας, οι συμμετέχοντες αναφέρθηκαν τόσο στην πρωτόγνωρη εμπειρία τους να γίνονται γονείς αλλά και στους τρόπους διαχείρισης της στρεσογόνας συνθήκης της νοσηλείας του πρόωρου νεογνού τους στη MENN. Οι συμμετέχοντες αναφέρθηκαν επίσης και στις ιδιαίτερες συνθήκες νοσηλείας και στις απαγορεύσεις που επικρατούσαν λόγω των πρωτοκόλλων διαχείρισης της πανδημίας Covid-19.

Οι περιγραφές των συμμετεχόντων αφορούσαν τόσο την περιγραφή της εμπειρίας αλλά και των συναισθημάτων που βίωναν σε αυτή την πρωτόγνωρη για αυτούς κατάσταση. Οι συμμετέχοντες αναφέρθηκαν στις προσωπικές τους εμπειρίες και χαρακτήρισαν την εμπειρία τους κατά τη διάρκεια της νοσηλείας στη MENN ως δύσκολη και ψυχοφθόρα, «Η εμπειρία, ήταν μια δύσκολη εμπειρία, ψυχοφθόρα αρκετά αλλά παράλληλα ήταν και κάτι το ευχάριστο, το ότι παιδί μας ήταν σε καλά χέρια.», «Εντάξει ήταν μια εμπειρία που δεν θέλω κανένας να τη ζήσει, σίγουρα δεν είναι ότι πιο εύκολο να το παθαίνεις αυτό, ειδικά όταν δεν είσαι προετοιμασμένος.»

Επίσης, οι συμμετέχοντες αναφέρθηκαν και στο απρόσμενο και στο ξαφνικό γεγονός. Η εμπειρία τους από τη νοσηλεία του νεογνού τους στη MENN ήταν κάτι που δεν περίμεναν, «[...] ήταν απρόσμενο ότι το μωρό θα νοσηλευόταν... δεν το περίμενα και έγιναν όλα πολύ... εντάξει, ήταν δύσκολα.», «Εντάξει ήταν πολύ... πώς να το πω ξαφνικό, γιατί είναι και η πρώτη μας φορά που γίναμε γονείς... ήταν πολύ ξαφνικό, πολύ αγχωτικό, η όλη διαδικασία... δεν ξέρεις τι να περιμένεις μετά [...]»

Επιπρόσθετα, πόρισμα της μελέτης αποτελεί η αναμενόμενη προσδοκία των ζευγαριών να γεννήσουν το παιδί τους και να το πάρουν στην αγκαλιά τους. Η νοσηλεία στη MENN πέρα από τη περιγραφή ως τραυματικής εμπειρίας αποτελεί και μια πηγή μετά-τραυματικού στρες «[...] ξέρεις εμείς νομίζαμε θα είναι μια χαρά η κόρη μου ....εντάξει επειδή είχαμε ακούσει πολλά μωρά που είχαν ζήσει και ήταν πολύ φοβητσιάρικη εκείνη η ώρα, εκείνες οι μέρες και οι μήνες. Προπάντων τις πρώτες ώρες, σου τα λένε λίγο πολύ απότομα (συγκίνηση) και αυτό καμία φορά σου αφήνει προβλήματα ψυχολογικά μετά, εξαρτάται και πως το αντιμετωπίζει ο κάθε ο άνθρωπος. Γιατί σου λένε... σαν

εμένα μου είχανε πει πρέπει να βαφτίσεις τα μωρά σου δεν ξέρεις αν θα ζήσουν ή όχι. Ξέρεις είναι πολύ τρομακτικό αυτές τις πρώτες μέρες, δεν ήξερες τι θα γίνει, πως θα πάει, είναι πολύ overwhelming [...]»

Οι συμμετέχοντες αναφέρθηκαν στις ιδιαίτερες συνθήκες νοσηλείας και στις απαγορεύσεις που επικρατούσαν λόγω των πρωτοκόλλων διαχείρισης της Πανδημίας Covid-19, «[...] έκανα 3 μέρες να δω τον γιο μου γιατί ήταν και λόγω του covid [...]», «[...] επειδή ήταν και τα περιοριστικά μέτρα, μπαίναμε 15 λεπτά μόνο, τι να σου κάνουν τα 15 λεπτά; Μέχρι να πάεις... δηλαδή αν θέλεις ενάμιση ώρα να πάεις στο Μακάρειο και να τον δεις 15 λεπτά μόνο... ήταν λίγο δύσκολο.», «Εντάξει η αλήθεια εμένα στο επισκεπτήριο δεν με άφηναν λόγω του covid. Δεν μπορούσα καν να μπω μέσα. Ότι συνέβαινε, μόνο η γυναίκα μου το ήξερε, εγώ δεν μπορούσα... πήγαινα απλά για να πάρω ρούχα και τέτοια πράγματα και έφευγα την ίδια ώρα. Δεν μπορούσα ούτε το μωρό μου να δω!»

Τέλος, σημαντικό εύρημα της μελέτης αποτελεί και η ευαισθητοποίηση του προσωπικού κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Παρόλο που οι συμμετέχοντες αναφέρονταν στα περιοριστικά μέτρα που επικρατούσαν λόγω της πανδημίας όπως στο χρόνο του επισκεπτηρίου και τον αριθμό ατόμων στη μονάδα, κατά τις συνεντεύξεις αναφέρονταν και στην κατανόηση του προσωπικού για την ανάγκη τους να βρίσκονται κοντά στο νεογνό τους.

4.3 Θεματικές Ενότητες

Βιωματικές εμπειρίες των γονέων πρόωρων νεογνών που νοσηλεύονται στις MENN

Α' ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΥΡΙΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ: ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΝΟΣΗΛΕΙΑ

1^ο ΚΥΡΙΟ ΘΕΜΑ: Εμπειρίες γονέων από τη νοσηλεία των νεογνών στη MENN

2^ο ΚΥΡΙΟ ΘΕΜΑ: Συνθήκες νοσηλείας - Περιβάλλον της MENN

1^ο ΥΠΟΘΕΜΑ: Συνθήκες Επισκεπτηρίων

2^ο ΥΠΟΘΕΜΑ: Απόσταση από το χώρο διαμονής

3^ο ΥΠΟΘΕΜΑ: Κλινική εικόνα νεογνού

3^ο ΚΥΡΙΟ ΘΕΜΑ: Ιδιαιτερότητα της νοσηλείας στη MENN

1^ο ΥΠΟΘΕΜΑ: Βιώματα δυσμενείς διακρίσεις

2° ΥΠΟΘΕΜΑ: Ανάγκη σωματικής επαφής / στέρηση σωματικής επαφής

3° ΥΠΟΘΕΜΑ: Συναισθήματα γονιών / ψυχική κατάσταση

4° ΥΠΟΘΕΜΑ: Αδυναμία διεκπεραίωσης γονεϊκού ρόλου (περιορισμοί)

4° ΚΥΡΙΟ ΘΕΜΑ: Εμπειρίες από το νοσηλευτικό προσωπικό της ΜΕΝΝ

1° ΥΠΟΘΕΜΑ: Επιστημονικό υπόβαθρο προσωπικού

2° ΥΠΟΘΕΜΑ: Συμπεριφορά προσωπικού

3° ΥΠΟΘΕΜΑ: Ενημέρωση – παροχή πληροφοριών

5° ΚΥΡΙΟ ΘΕΜΑ: Περιγραφή τραυματικού βιώματος

1° ΥΠΟΘΕΜΑ: Αποχωρισμός

2° ΥΠΟΘΕΜΑ: Τρόπος ανακοίνωσης δυσάρεστων νέων

3° ΥΠΟΘΕΜΑ: Εστίαση στα σημαντικά της ζωής - Αλλαγή κοσμοθεωρίας

6° ΚΥΡΙΟ ΘΕΜΑ: Νευρο-ψυχολογική κατάσταση μητέρας

7° ΚΥΡΙΟ ΘΕΜΑ: Παρεμβάσεις της ΜΕΝΝ για μείωση του άγχους του αποχωρισμού

8° ΚΥΡΙΟ ΘΕΜΑ: Ατομικές στρατηγικές διαχείρισης της στρεσογόνου κατάστασης

1° ΥΠΟΘΕΜΑ: Θετική σκέψη

2° ΥΠΟΘΕΜΑ: Προσδοκία θετικής έκβασης

9° ΚΥΡΙΟ ΘΕΜΑ: Υποστηρικτικό περιβάλλον

1° ΥΠΟΘΕΜΑ: Στήριξη από ειδικούς

2° ΥΠΟΘΕΜΑ: Στήριξη από σύντροφο

3° ΥΠΟΘΕΜΑ: Στήριξη από οικογένεια

4° ΥΠΟΘΕΜΑ: Στήριξη από γονείς που βίωσαν την ίδια εμπειρία

5° ΥΠΟΘΕΜΑ: Ενσυναίσθηση και κατανόηση από το σύντροφο

Β' ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΥΡΙΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΗΣ ΝΟΣΗΛΕΙΑΣ ΤΩΝ ΠΡΩΨΩΝ ΝΕΟΓΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ COVID-19

1^ο ΚΥΡΙΟ ΘΕΜΑ: Περιοριστικά μέτρα που λήφθηκαν στις μονάδες MENN κατά τη διάρκεια της πανδημίας

1^ο ΥΠΟΘΕΜΑ: Περιορισμός χρόνου

2^ο ΥΠΟΘΕΜΑ: Απόκλιση πατέρα από την θεραπευτική φροντίδα του παιδιού λόγω των μέτρων διαχείρισης της πανδημίας

2^ο ΚΥΡΙΟ ΘΕΜΑ: Συμπεριφορά προσωπικού κατά τη διάρκεια της πανδημίας

4.3.1 Α' ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΥΡΙΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ: ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΝΟΣΗΛΕΙΑ

1^ο ΚΥΡΙΟ ΘΕΜΑ: Εμπειρίες γονέων από τη νοσηλεία των νεογνών στη MENN

Οι συμμετέχοντες όταν αναφέρονταν στην εμπειρία τους από τη νοσηλεία των προώρων νεογνών τους στη MENN, έκαναν διάκριση σε δύο σημεία, στην προσωπική τους εμπειρία και στην περιγραφή του βιώματος τους, αλλά και στις συνθήκες που επικρατούσαν εντός των μονάδων. Την ίδια στιγμή αναφέρονται στην αρνητική εμπειρία λόγω ανάγκης νοσηλείας αλλά και στη θετική λόγω της ποιότητάς της παρεχόμενης φροντίδας.

“Η εμπειρία εντάζει ήταν αγχωτικό στάδιο η αλήθεια... αλλά εντάζει δεν ήταν κάτι ιδιαίτερα σοβαρό.” (Σάββας)

“Η εμπειρία ήταν μια δύσκολη εμπειρία, ψυχοφθόρα αρκετά αλλά παράλληλα ήταν και κάτι το ευχάριστο, το ότι παιδί μας ήταν σε καλά χέρια.” (Μάξιμος)

“Ήταν η δεύτερη μου γέννα, το δεύτερο μου μωρό έτσι ήξερα να συγκρίνω τι συνέβαινε σε μια κλινική με τι συνέβηκε στο Μακάριο νοσοκομείο, ήμουν πάρα πολύ ευχαριστημένη[...].” (Κυριακή)

“[...] ήταν απρόσμενο ότι το μωρό θα νοσηλευόταν... δεν το περίμενα και έγιναν όλα πολύ.. εντάζει, ήταν δύσκολα.” (Κάλια)

“Εντάζει ήταν μια εμπειρία που δεν θέλω κανένας να τη ζήσει, σίγουρα δεν είναι ότι πιο εύκολο να το παθαίνεις αυτό, ειδικά όταν δεν είσαι προετοιμασμένος. Θεωρώ ότι, όταν τουλάχιστο ξέρεις, ότι θα συμβεί κάτι, έχεις το χρόνο να σκεφτείς και να αντιδράσεις ανάλογα.” (Μαρινέλλα)

“Εντάξει ήταν πολύ... πώς να το πω ζαφνικό, γιατί είναι και η πρώτη μας φορά που γίναμε γονείς... ήταν πολύ ζαφνικό, πολύ αγχωτικό, η όλη διαδικασία.... δεν ξέρεις τι να περιμένεις μετά [...]” (Αναστασία)

“[...] είμαι ικανοποιημένη από τη νοσηλεία, οι κοπέλες όλες και οι άντρες γενικά συμπεριφέρονταν σαν να ήταν δικά τους τα παιδιά [...] γενικά είχα μια καλή εμπειρία και με τους γιατρούς και με το νοσηλευτικό προσωπικό.” (Κατερίνα)

“Όμως εγώ έχω να πω τα καλύτερα λόγια για τη MENN, οι νοσηλευτές ήταν όλοι καταπληκτικοί, οι γιατροί πάρα πολύ καλοί. Εγώ δεν μπορώ να πω ότι έχω παράπονο από εκεί να σας πω την αλήθεια. Η μια μου κόρη ήταν μια χαρά δόξα το θεό, είναι ακόμα μια χαρά, η άλλη εντάξει έκατσε πολλούς μήνες εκεί γιατί όπως μας είχαν πει... σαν παραδείγματος χάρη η διευθύντρια της MENN, η ιατρός η κυρία... (έγινε αναφορά σε όνομα) μπορούσε να την βγάλει πιο γρήγορα και να μας έστελνε στα παιδιατρικά και την άφησε εκεί 6 μήνες, ξέρεις μέχρι να γίνει η επέμβαση της και όλα αυτά... για αυτό θεωρώ μας έκαναν πολύ μεγάλη χάρη [...] οι νοσηλεύτριες, όλοι εκεί ήταν καταπληκτικοί, πολύ καλοί, τους πρόσφεραν πολύ καλή φροντίδα, ήταν πάρα πολύ καλοί.” (Ελευθερία)

“[...] για παράδειγμα, σαν εγώ που είμαι από νότια Αφρική το γενικό σύστημα, το νοσοκομείο είναι χάλια και αν δεν έχεις ασφάλεια ή δεν έχεις πολλά χρήματα να πας στα ακριβά νοσοκομεία, στις ακριβές κλινικές... δεν θα είχαν την ίδια βοήθεια από τη νοσηλευτική πλευρά που είχαν οι κόρες μου εδώ [...] ο τρόπος που τις φρόντιζαν ήταν υπέροχος, γιατί ξέρω ότι υπάρχουν και χώρες που είναι πολύ χειρότερες οι καταστάσεις [...]” (Ελευθερία)

2^ο ΚΥΡΙΟ ΘΕΜΑ: Συνθήκες νοσηλείας - Περιβάλλον της MENN

Οι συμμετέχοντες αναφέρθηκαν στις δυσκολίες που είχαν να διαχειριστούν λόγω του περιορισμένου χρόνου του επισκεπτηρίου αλλά και της μεγάλης απόστασης μεταξύ νοσοκομείου και χώρου διαμονής.

1^ο ΥΠΟΘΕΜΑ: Συνθήκες Επισκεπτηρίων

“Το επισκεπτήριο θυμάμαι ήταν συγκεκριμένες ώρες, ήταν μόνο δύο ώρες το πρωί και δύο ώρες το απόγευμα που δικαιώσουν να πας για να δεις τα μωρά, καθημερινά... λόγω του ότι έμενα Λεμεσό δεν μπορούσα να παραβρίσκομαι κάθε μέρα, έτσι πήγαινα και έμενα

Λευκωσία για μια δύο μέρες και πήγαινα για παράδειγμα δύο μέρες συνεχόμενα, είτε πήγαινα μια φορά, για παράδειγμα μία με μία μέρα.” (Αναστασία)

“[...] εντάξει ήταν δύσκολο μας να μένουμε και στα δύο τα επισκεπτήρια, έτσι αναγκαστικά πηγαίναμε μόνο στο ένα. Εντάξει, βλέπαμε για λίγη ώρα το μωρό [...] έπρεπε να κάνουμε υπομονή μέχρι να είναι όλα καλά και να μπορούμε να πάρουμε το μωρό στο σπίτι.” (Κυριακή)

“[...] ευτυχώς εδώ στη Λεμεσό ήταν πιο χαλαροί... του τύπου δεν είχαμε επισκεπτήριο, δηλαδή όποτε ήθελα πήγαινα ή μας έλεγα τηλεφωνάτε μας πριν έρθετε για να είναι ζύπνιο το μωρό να μην κοιμάται. Ενώ στο Μακάριο από κοπέλες που άκουσα ήταν συγκεκριμένες ώρες που ήταν πιο δύσκολο εννοείται [...] τηλεφωνούσαμε όσες φορές θέλαμε και ότι ώρα θέλαμε (το τονίζει για την ώρα) το θετικό εμάς εδώ.... Ευτυχώς σε τούτο τον τομέα μας στήριζαν [...]” (Κάλια)

2° ΥΠΟΘΕΜΑ: Απόσταση από το χώρο διαμονής

“Εντάξει εμείς και από μακριά, είμαστε από Λάρνακα, ήταν δύσκολο αλλά.... ήθελες να πάεις, δηλαδή περίμενες την ώρα να πάεις. Εντάξει, σου λέω ήταν μια δύσκολη κατάσταση [...]” (Μαρίνα)

“Εντάξει για εμάς ήταν δύσκολο που πηγαίναμε από Λάρνακα - Λευκωσία δύο φορές την ημέρα γιατί δεν μπορούσαμε, ήταν πολλές οι ώρες διαφοράς για να μέναμε Λευκωσία και δεν είχαμε κάποιο μέρος να μείνουμε.” (Κατερίνα)

“ [...] λόγω του ότι έμενα Λεμεσό δεν μπορούσα να παραβρίσκομαι κάθε μέρα, έτσι πήγαινα και έμενα Λευκωσία για μια δύο μέρες και πήγαινα για παράδειγμα δύο μέρες συνεχόμενα, είτε πήγαινα μια φορά, για παράδειγμα μία με μία μέρα.” (Αναστασία)

3° ΥΠΟΘΕΜΑ: Κλινική εικόνα νεογνού

Η κλινική εικόνα του νεογνού εντός της MENN αποτελεί ένα ακόμη επιβαρυντικό παράγοντα για τους γονείς. Συγκεκριμένα μητέρα αναφέρει ότι, είναι μια κατάσταση την οποία δεν θέλει να ξαναζήσει και συγκεκριμένα θεωρώντας τον εαυτό της υπεύθυνο για το γεγονός αναφέρει, «θα είμαι πιο προσεκτική»

“[...] είναι λίγο ο χώρος, είναι μικρό (το μωρό), βλέπεις τα καλώδια. Από αυτή την άποψη είναι λίγο δύσκολο για τη μάνα [...]” (Μαρίνα)

“Η μετάγγιση που έκαναν, δηλαδή ξέρεις μόλις πήγαμε και είδαμε το μωρό... ήταν έτσι κομμένο επειδή έπεφτε.. που έπεφτε; (δεν θυμάται) Του έκαναν μετάγγιση αίματος, ναι γιατί χρειάζονταν τέλος πάντων δεν ξέρω. Εεε... ξέρεις ήταν έτσι κομμένο, όχι πως έκανε κάτι ιδιαίτερο αλλά καταλαβαίνεις τη διαφορά. Την πρώτη φορά που τον είδαμε σοκαριστήκαμε και οι δύο με τον.. (όνομα συντρόφου), πάρα πολύ δηλαδή.... ρωτούσαμε γιατί το μωρό, και ξέρω εγώ και ξέρω εγώ και μας έλεγαν “είναι φυσιολογικό, τα περισσότερα πρόωρα μώρα περνούν αυτό το στάδιο της μετάγγισης”, ήταν το πρώτο σοκ. Εγώ σου είπα, επειδή για ενάμιση εβδομάδα δεν πήγα στο νοσοκομείο, δεν τον βρήκα στα πρώτα στάδια, ο ... (όνομα συντρόφου) που το βρήκε, ήταν και τυλιγμένος και τα πάντα, δηλαδή ήταν ακόμα πιο σοκαριστική η κατάσταση. Δηλαδή εγώ που έβλεπα τις φωτογραφίες, έλεγες “παναγία μου το μωρό μου πως είναι έτσι;” αλλά εντάξει, ύστερα που προχωρούν τα στάδια, είναι πολύ πιο καλύτερα.” (Μαρίνα)

“Η εμπειρία όλη ήταν μια εμπειρία που δεν θέλω γενικά να ξαναζήσω, οπότεν θα είμαι σίγουρα πιο προσεκτική στις επόμενες μου εγκυμοσύνες. Επηρέασε πολλά τη ζωή μου, δεν θέλω καν να περνά από το μυαλό μου ότι μπορεί να το ζήσω με κάποιο άλλο μου παιδί.” (Κατερίνα)

“[...] το μόνο που είναι πολύ τρομακτικό είναι που μπαίνεις και βλέπεις δέκα χιλιάδες μηχανήματα επάνω τους, σαν το heart rate monitor, όταν παίρνουν φάρμακα με ορούς και τα λοιπά, ξέρεις αυτό είναι λίγο τρομακτικό (το τονίζει) [...]” (Ελευθερία)

“Φόβος αρχικά, ένιωσα φόβο για το μωρό δηλαδή, γιατί... να είναι καλά το μωρό (το τονίζει – έντονο ύφος), να μην του μείνει κάποιο πρόβλημα, να είναι καλά γενικά το μωρό.” (Κάλια)

“[...] έπαθα και ένα σοκ γιατί μου έλεγαν ότι είναι μικρό μωρό, αλλά ήταν πολύ μικρό μωρό στις 29 εβδομάδες [...]” (Κωνσταντίνα)

“Ήταν όλα έντονα. Ήταν πολύ έντονη εμπειρία. Θυμάμαι έκτος από το πρώτο το σοκ που έπαθα ήταν.... οι μεταγγίσεις που έκαναν, βασικά την πρώτη φορά που τον είδα, που ήταν να μεταγγιστεί ήταν λίγο.... δεν ξέρω, βασικά φοβήθηκα λίγο, [...] το βλέπεις με τα σωληνάκια πάνω του [...]” (Κωνσταντίνα)

3^ο ΚΥΡΙΟ ΘΕΜΑ: Ιδιαιτερότητα της νοσηλείας στη MENN

Οι συμμετέχοντες ανέφεραν ότι οι ιδιαίτερες συνθήκες που επικρατούν στη ΜΕΝΝ περιόριζαν την ανάγκη που είχαν για σωματική επαφή. Οι γονείς περιέγραψαν ότι μπορούσαν να ανοίξουν τη θερμοκοιτίδα και να αγγίξουν το νεογνό τους, αλλά χωρίς να το χαϊδεύουν. Οι φράσεις «μέχρι σε εκείνο το σημείο», «δεν μπορούσαμε, δεν μας άφηναν», «χωρίς να το χαϊδεύω, απλά κάποια αγγίγματα», μας δείχνουν τον περιορισμό που είχαν οι γονείς για σωματική επαφή.

“[...] δικαιούμασταν να ανοίξουμε τις θερμοκοιτίδες, να βάλεις τα χέρια για να ακουμπάς το βρέφος μέχρι σε εκείνο το σημείο [...]” (Μαρίνα)

“Όχι, εγώ δεν έκανα... (επαφή δέρμα με δέρμα) δεν μπορούσαμε γιατί ο.. (όνομα μωρού) [...] ακόμα ήταν στη θερμοκοιτίδα και δεν μπορούσαμε, δεν μας αφήναν [...]” (Μαρίνα)

“[...] καθόμουν κοντά στο μωρό μου σε μια καρεκλίτσα, κατέβαζαν τη θερμοκοιτίδα πιο χαμηλά για να αγγίζω το παιδί, αλλά χωρίς να το χαϊδεύω, απλά κάποια αγγίγματα για να νιώθει ότι είμαι κοντά του [...]” (Κατερίνα)

“[...] την 18^η μέρα την είχα πιάσει πάνω μου πρώτη φορά [...] Το απόγευμα πηγαίναμε και οι δύο, βλέπαμε το μωρό, πιάναμε το χεράκι του μέσα από τη θερμοκοιτίδα [...]” (Μαρινέλλα)

1^ο ΥΠΟΘΕΜΑ: Βιώματα δυσμενείς διακρίσεις

Μητέρα αναφέρθηκε στο πλεονέκτημα που είχαν οι μητέρες που θήλαζαν τα παιδιά τους συγκριτικά με τις μητέρες που δεν θήλαζαν. Οι μητέρες που θήλαζαν μπορούσαν να κρατήσουν στην αγκαλιά τους τα παιδιά τους και να έχουν μια στενή σωματική και συναισθηματική επικοινωνία με τα παιδιά τους.

“Πιστεύω δεν είχαν και παραπάνω χρόνο πριν, δηλαδή δεν θα έμεναν και ούλη μέρα μαζί του, αλλά έβλεπα για παράδειγμα τις κοπέλες που θήλαζαν, που έπαιρναν το γάλα για να θηλάσουν και έμεναν πιο πολύ με τα μωρά τους, είχαν αυτή την επαφή μητέρας - παιδιού [...]” (Μαρίνα)

2^ο ΥΠΟΘΕΜΑ: Ανάγκη σωματικής επαφής / στέρηση σωματικής επαφής

Οι συμμετέχοντες αναφέρθηκαν στην ανάγκη που είχαν για σωματική επαφή με τα νεογνά τους.

“Όταν πήγαινα, πήγαινα έβλεπα τα μωρά, δεν μπορούσα να τα πάρω πάνω μου, τον πρώτο καιρό ειδικά. Απλά μπορούσα να βάλω τα χέρια μου μέσα, να τους αγγίζω [...]”

όταν βελτιώθηκε λίγο η κατάσταση των μωρών, δηλαδή όταν άρχισαν και μπορούσαν να αναπνέουν μόνα τους και να τρέφονται λίγο περισσότερο θυμάμαι μπόρεσα να τα κρατήσω.” (Αναστασία)

“Πιο έντονα και πιο άσχημα ήταν το ότι ζυπνούσα κάθε 3 ώρες για να βγάζω το γάλα για να το πάρω την επόμενη μέρα στο μωρό. Ήταν το πιο άσχημο συναίσθημα γιατί χρησιμοποιούσα το θήλαστρο αλλά χωρίς να έχω το μωρό μου κοντά μου και ήταν το πιο απαίσιο συναίσθημα.” (Κατερίνα)

“Όταν ήμουν κοντά στο παιδί ένιωθα πάρα πολύ άνετα, ένιωθα σαν να το είχα κοντά μου όλη μέρα. Μετά τη 10^η εβδομάδα που το έπαιρνα και στην αγκαλιά μου και το θήλαζα ένιωθα πιο δεμένη κοντά του, ενώ προηγουμένως επειδή δεν είχαμε πιο οικία σχέση, ήμουν έτσι αρνητική, λυπημένη όλη μέρα.” (Κατερίνα)

“Έεε δυστυχώς όταν γεννήσεις ένα μωρό που διασωληνώνεται αμέσως, δεν μπορείς να το πάρεις αγκαλιά [...]” (Φιλοθέη)

“Το άλλο ήταν ότι δεν μπορούσα να θηλάσω γιατί ήταν στη θερμοκοιτίδα και δεν δικαιούμουν να πιάσω το μωρό πάνω μου, εγώ την έπαισα την 18^η μέρα πάνω μου πρώτη φορά, για να κάνουμε kangaroo [...]” (Μαρινέλλα)

Οι μητέρες συμμετέχοντες αναφέρθηκαν στην ιδιαίτερη χαρά και στην ικανοποίηση που ένιωσαν όταν κράτησαν για πρώτη φορά τα νεογνά τους αγκαλιά.

“[...] η πρώτη μας αγκαλιά στην ουσία, έγινε πολύ αργότερα της γέννησης του και ήταν τόσο ωραία (συγκίνηση- τρέμουλο στη φωνή). Ήταν πάρα πολύ ωραία.” (Φιλοθέη)

“[...] διακαιόμασταν να κάνουμε το kangaroo, το skin to skin δηλαδή για να.... για να μας ξαναμάθει το μωρό, (συγκίνηση- τρέμουλο στη φωνή) τη μάμα.... να ξαναδεθούν τα σώματα μας [...] αλλά ήταν πάρα πολύ ωραίο συναίσθημα να νιώθω το στήθος του, την καρδιά του πάνω στην δική μου (κλαίει).” (Φιλοθέη)

“Μετά την 18^η μέρα, όταν με ρώτησε μια νοσηλεύτρια, μου λέει ‘Θέλεις να έρθεις να κάνεις kangaroo;’, της είπα ‘Τι είναι αυτό;’ και μου εξήγησε και της είπα ‘Ναι, πότε μπορώ να ξεκινήσω;’ Και μου είπε ‘Αύριο να έρθεις’, με μια τρελή χαρά εγώ... 5 λεπτά κράτησε την πρώτη μέρα, δεν θυμάμαι το λόγο. Θυμάμαι ήταν πολύ μεγάλη στιγμή για εμένα (το τονίζει) και από εκείνη τη μέρα κάναμε το kangaroo μας κανονικά, 2 ώρες κάθε πρωί [...]” (Μαρινέλλα)

3^ο ΥΠΟΘΕΜΑ: Συναισθήματα γονιών / ψυχική κατάσταση

Οι συμμετέχοντες αναφέρθηκαν στα ανάμεικτα συναισθήματα που ένιωθαν, χαράς και στεναχώριας την ίδια στιγμή.

“Βασικά σας είπα τα συναισθήματα μου, ήμουν πάρα πολύ χαρούμενη που έγινα μάμα, γιατί το προσπαθούσα 7 χρόνια, αγωνιούσα για το αν θα γίνω καλή μάμα [...]”
(Φιλοθέη)

“Όταν ήμουν κοντά στο παιδί ένιωθα πάρα πολύ άνετα, ένιωθα σαν να το είχα κοντά μου όλη μέρα. Μετά τη 10^η εβδομάδα που το έπαιρνα και στην αγκαλιά μου και το θήλαζα ένιωθα πιο δεμένη κοντά του, ενώ προηγουμένως επειδή δεν είχαμε πιο οικία σχέση, ήμουν έτσι αρνητική, λυπημένη όλη μέρα.” (Κατερίνα)

Αναφέρθηκαν επίσης στην ιδιαίτερη τους εμπειρία, η οποία ήταν τόσο δυνατή που ήταν ικανή να αλλάξει τη ζωή τους και εστίασαν στο γεγονός ότι δεν ένιωθαν ικανοί να προσφέρουν την αναμενόμενη φροντίδα στο νεογνό τους.

“Δεν ήθελα να φάω, ένιωθα απογοητευμένη, λυπημένη... γενικά στη ζωή μου άλλαξαν τα πάντα, δεν ήθελα να βγαίνω έξω, δεν ήθελα να πηγαίνω για καφέ, δεν είχα όρεξη να ψωνίσω. Το άλλο μωρό που είχα στο σπίτι το έβλεπα και ήθελα να του δίνω τα πάντα γιατί ένιωθα ότι στερούμαι το νεογέννητο, δεν ήθελα να θυμώνω του πρώτου μωρού. Με επηρέασε πάρα πολύ.” (Κατερίνα)

“[...] ήταν έτσι ένα γερό σοκ, αλλά εντάξει είπα να βοηθήσει ο Θεός και θα πάνε όλα καλά. Δεν το είδα ποτέ αρνητικά επειδή ήμουν λίγο προετοιμασμένη ότι θα είναι μικρό, εντάξει, όχι τόσο μικρό [...]” (Κωνσταντίνα)

“[...] δεν αντιλαμβανόμουν τι συνέβαινε πραγματικά τότε και ήμουν έτσι σε μια απάθεια. Ότι μου έλεγαν θεωρούσα ότι είναι εκείνο το σωστό, ότι εκείνο πρέπει να γίνει και εγώ απλά πρέπει να είμαι εκεί, γιατί δεν μπορείς να κάνεις κάτι άλλο δυστυχώς, απλά πηγαίνεις και βλέπεις το μωρό που είναι στη θερμοκοιτίδα και δεν μπορείς να κάνεις κάτι.” (Κυριακή)

“[...] από τη μια νιώθεις χαρούμενη που πηγαίνεις και βλέπεις το μωρό σου, από την άλλη το βλέπεις σε μια κατάσταση που δεν μπορείς να αντιληφθείς πραγματικά το πως νιώθει το μωρό. Υπάρχει και η αγωνία και η στεναχώρια που το βλέπεις σε εκείνη την κατάσταση και δεν μπορείς να βοηθήσεις.” (Κυριακή)

Επιπρόσθετα, οι γονείς ανέφεραν ότι βίωναν συναισθήματα απογοήτευσης, λύπης, αγωνίας, στεναχώριας και φόβου. Ακόμη ένιωθαν φόβο για το άγνωστο, άγχος λόγω της νοσηλείας του νεογνού στη μονάδα ΜΕΝΝ και ανασφάλεια για το άγνωστο για την έκβαση της υγείας του νεογνού. Συγκεκριμένα ανέφεραν «περισσότερο φόβο, να είναι καλά το μωρό μου», «πηγαίναμε με άγνωστο το τι θα δούμε», «δεν ξέραμε τι θα αντιμετωπίσουμε» «άγχος για το τι ακριβώς θα είχε το μωρό», «υπάρχει και η αγωνία και η στεναχώρια».

“Ήταν όλα μαζί, ήταν διάφορα συναισθήματα μαζί, αλλά περισσότερο φόβο, να είναι καλά το μωρό μου, ήταν η μεγάλη μου έννοια αυτή... να είναι το μωρό καλά... ότι θα περάσει σύντομα και θα είναι το μωρό καλά.” (Κάλια)

“Σκέψεις.... εντάζει πάντα πηγαίναμε με άγνωστο το τι θα δούμε.... γιατί κάθε μέρα δοκίμαζαν νέα φάρμακα, έκαναν αναλύσεις και δεν ήξεραν τι θα προκύψει για το μωρό [...] Ναι, τηλεφωνούσαμε μια φορά την ημέρα αλλά την ώρα της επίσκεψης δεν ξέραμε τι θα αντιμετωπίσουμε. Για παράδειγμα, μια μέρα τον βρήκαμε να κάνει μετάγγιση που δεν το ξέραμε, εντάζει ρωτήσαμε, μας εξήγησαν, μας είπαν.... αλλά ήταν η έκπληξη, το άγνωστο το πρώτο συναίσθημα.” (Μάξιμος)

“Εντάζει συναισθήματα παραπάνω ήταν το άγχος για το τι ακριβώς θα είχε το μωρό. Βασικά μόνο αυτό ήταν το θέμα κατάλαβες, το πρόβλημα ήταν αυτό, το πιο δύσκολο από αυτή την ιστορία τέλος πάντων, ήταν μέχρι να δουν τι ακριβώς έχει το μωρό και να μας πουν ακριβώς την διαδικασία που πρέπει να ακολουθήσουμε, τίποτα άλλο.” (Σάββας)

Πατέρας συμμετέχοντας αναφέρθηκε στην αγωνία που βίωνε για το νεογνό του, ήθελε να επιβιώσει και να είναι δυνατό. Περιέγραψε την ανάγκη του για σωματική επαφή αφού όπως ο ίδιος ανέφερε, πίστευε ότι μέσω της σωματικής επαφής μεταβίβαζε θάρρος και δύναμη στο νεογνό του και ήθελε να μεταβιβάσει το μήνυμα στο νεογνό ότι είναι παρόν και παλεύει μαζί του για να τα καταφέρουν να βγουν νικητές. Συγκεκριμένα ανέφερε

“Θάρρος, υπήρχαν φορές που έλεγα ‘Θεέ μου αφάιρεσε χρόνια από εμένα και δώστα στο γιό μου’, ήθελα να επιβιώσει, να είναι δυνατός. Ένιωθα ότι θέλω να του μεταφέρω δύναμη, ήθελα κάπως να του μεταδώσω αυτό το πράγμα, δεν ξέρω αν το πέτυχα φυσικά. Λύπη δεν ένιωθα ιδιαίτερα, μονό έτσι αγωνία παραπάνω. Κάποτε όταν υπήρχε ανταπόκριση από το μωρό και νιώθαμε ότι... εντάζει βάζαμε το χέρι μας κάτω από το

δικό του και μας άγγιζε και έτσι νιώθαμε ότι υπάρχει επαφή, δεν ξέρω κατά πόσο την κατανοούσε ή όχι. Δεν ήμουν λυπημένος ή απογοητευμένος, ήθελα να νιώσει ότι ήμασταν παρών, ότι ήμασταν δίπλα του.” (Μάξιμος)

4^ο ΥΠΟΘΕΜΑ: Αδυναμία διεκπεραίωσης γονεϊκού ρόλου

Οι μητέρες αναφέρθηκαν στο έντονο άγχος που βίωναν αν θα μπορούν να ασκήσουν το γονικό τους ρόλο. Είχαν έντονη αγωνία να ασκήσουν τον γονικό τους ρόλο, ιδιαίτερα οι μητέρες που έφερναν στον κόσμο το πρώτο τους παιδί και η ανάγκη για νοσηλεία του νεογνού στη ΜΕΝΝ μεγάλωνε ακόμη περισσότερο το άγχος και την αγωνία τους.

“[...] δηλαδή με κυριαρχούσε συνέχεια ένα άγχος, γιατί δεν ήξερα τι θα γίνει. Βασικά όχι προς το θέμα ότι τα μωρά, για παράδειγμα μη κακό δεν θα ζούσαν, απλά ότι δεν ήξερα τι θα γίνει με το θέμα εεε... τι θα κάνω εγώ;, δηλαδή πως θα μάθω εγώ;, πως θα είμαι δίπλα στα μωρά;, πως μπορώ να τα βοηθήσω;. Το μόνο που μπορούσα να κάνω εκείνη την ώρα είναι απλά να με νιώσουν ότι είμαι εκεί και είμαι μαζί τους. Για αυτό, την ώρα που πήγαινα εκεί, το μόνο που σκεφτόμουν είναι ότι ‘μακάρι να με νιώθουν ότι είμαι εκεί και η σκέψη μου είναι μαζί τους’ (συγκίνηση) έτσι, τα συναισθήματα μου ήταν λίγο ανάμεικτα στο θέμα ότι.... Εντάξει, είναι το άγχος.... Σίγουρα μόλις τα έβλεπα και άκουγα κάτι θετικό για τα μωρά χαιρόμουν.” (Αναστασία)

“Έπρεπε να του δίνω γάλα, οπότεν κάθε 2 ώρες έβαζα ζυπνητήρι να βγάζω γάλα, όσο είχα (συγκίνηση – δάκρια – διακεκομμένη φωνή) και το έβαζα σε σακουλάκι για να το πάρω, αλλά δεν είχα μωρό σπίτι (δάκρυα). Έβλεπα και τα πράγματα που είχαμε αγοράσει ροζ, γαλάζια... ήταν έτσι λίγο ψυχοφθόρο. Όταν πήγαινα όμως εκεί και το έβλεπα να κουνιέται, να προσπαθεί να πιάσει τα δάχτυλα μας, να το παλεύει, να προσπαθεί να μεγαλώσει... χαιρόμουν όταν μου έλεγαν έφαγε 6ml γάλα, ήταν wow 6ml (δάκρια και χαμόγελο). Εντάξει απλά περίμενα να έρθει η ώρα να το δω σπίτι (δάκρυα).” (Φιλοθέη)

“Αν και το μωρό αντιλαμβάνεται ότι υπάρχει κάποιος οικείος εκεί, γιατί μας άφηναν να αγγίζουμε το μωρό, ίσως να αλλάζουμε και τη πάνα του μωρού. Φαντάζομαι το μωρό ότι αντιλαμβανόταν ότι εκείνα τα 20 λεπτά, τη μισή ώρα ήταν... ένιωθε ασφάλεια, παρά το υπόλοιπο 24ωρο.” (Κυριακή)

“Πιο έντονα και πιο άσχημα ήταν το ότι ζυπνούσα κάθε 3 ώρες για να βγάζω το γάλα για να το πάρω την επόμενη μέρα στο μωρό. Ήταν το πιο άσχημο συναίσθημα γιατί

χρησιμοποιούσα το θήλαστρο αλλά χωρίς να έχω το μωρό μου κοντά μου και ήταν το πιο απαισίο συναίσθημα.” (Κατερίνα)

4^ο ΚΥΡΙΟ ΘΕΜΑ: Εμπειρίες από το νοσηλευτικό προσωπικό της MENN

Οι συμμετέχοντες αναφέρθηκαν στους επαγγελματίες υγείας τόσο στο ιατρικό όσο και στο νοσηλευτικό προσωπικό. Αναφέρθηκαν στις επαγγελματικές και επιστημονικές ικανότητες του προσωπικού, στη συμπεριφορά και στη στάση του.

“Γενικά είμαι ικανοποιημένη από τη νοσηλεία, οι κοπέλες όλες και οι άντρες γενικά συμπεριφέρονταν σαν να ήταν δικά τους τα παιδιά [...] γενικά είχα μια καλή εμπειρία και με τους γιατρούς και με το νοσηλευτικό προσωπικό.” (Κατερίνα)

“Όμως εγώ έχω να πω τα καλύτερα λόγια για τη MENN, οι νοσηλευτές ήταν όλοι καταπληκτικοί, οι γιατροί πάρα πολύ καλοί. Εγώ δεν μπορώ να πω ότι έχω παράπονο από εκεί να σας πω την αλήθεια. Η μια μου κόρη ήταν μια χαρά δόξα το θεό, είναι ακόμα μια χαρά, η άλλη εντάξει έκατσε πολλούς μήνες εκεί γιατί όπως μας είχαν πει... σαν παραδείγματος χάρη η διευθύντρια της MENN, η ιατρός η κυρία... (έγινε αναφορά σε όνομα) μπορούσε να την βγάλει πιο γρήγορα και να μας έστελνε στα παιδιατρικά και την άφησε εκεί 6 μήνες, ξέρεις μέχρι να γίνει η επέμβαση της και όλα αυτά... για αυτό θεωρώ μας έκαναν πολύ μεγάλη χάρη [...] οι νοσηλεύτριες, όλοι εκεί ήταν καταπληκτικοί, πολύ καλοί, τους πρόσφεραν πολύ καλή φροντίδα, ήταν πάρα πολύ καλοί.” (Ελευθερία)

1^ο ΥΠΟΘΕΜΑ: Επιστημονικό υπόβαθρο προσωπικού

“[...] οι νοσηλεύτριες κάνουν τα πάντα να σώσουν τα μωρά μας. Ξέρεις είναι πολύ δύσκολο κάποιος να καταλάβει, όσο και να στο περιγράψει... είναι πολύ δύσκολο κάποιος που δεν το έχει ζήσει να το καταλάβει εντελώς, εκατό τις εκατό.” (Ελευθερία)

“Από το προσωπικό της MENN είμαι πολύ ευχαριστημένη, με τους γιατρούς, με τους νοσηλευτές, με όλους, ήταν πολύ καλή η στήριξη που είχαμε, ήταν πολύ καλό το σύστημα [...] γενικά ήταν άψογοι σαν επαγγελματίες, δεν άφηναν κόσμο να μπει μέσα μόνο οι γονείς επιτρέπονταν και ακόμα και εμείς, συγκεκριμένες ώρες [...] οπότε ένιωθα ότι είναι ασφαλές το μωρό μου εκεί (συγκίνηση – δάκρυα) [...]” (Φιλοθέη)

“[...] ένιωθα πάρα πολύ ασφάλεια γιατί το μωρό μου ήταν πραγματικά σε καλά χέρια. Ένιωθα πάρα πολύ ασφάλεια στη μονάδα εκεί, παρά πολύ ασφάλεια [...]” (Φιλοθέη)

2^ο ΥΠΟΘΕΜΑ: Συμπεριφορά προσωπικού

Οι συμμετέχοντες αναφέρθηκαν στη συμπεριφορά και στη στάση που είχε το προσωπικό της MENN απέναντί τους. Συγκεκριμένα αναφέρθηκαν στην ενσυναίσθηση και την κατανόηση που έδειχναν προς τις ανάγκες που είχαν οι γονείς σε αυτή τη δύσκολη και στρεσογόνα εμπειρία που βίωναν. Επίσης αναφέρθηκαν στο χρόνο που αφιέρωνε το προσωπικό της MENN, για να τους απαντήσουν στα ερωτήματα που είχαν και να τους εξηγήσουν την κλινική κατάσταση που βρισκόταν το νεογνό τους.

“Μου έδωσε να τον κρατήσω για να μπορεί να αλλάζει σεντόνια, για δικαιολογία και ήταν έτσι η πρώτη μου μισή αγκαλιά με τον γιο μου, (συγκίνηση - κλαίει) ήταν μια στιγμή που δεν θα την ξεχάσω ποτέ [...] Είναι ανθρώπινο, καταλαβαίνουν ότι έχουν να κάνουν με γονείς και ειδικά όταν είναι το πρώτο σου μωρό, που δεν ξέρεις τι να νιώσεις. Ακόμη και άνθρωποι που... αυτή η κοπέλα δεν είχε μωρά... μπορούν να καταλάβουν πως πρέπει να σου συμπεριφερθούν.” (Φιλοθέη)

“Οι νοσηλεύτριες είναι το πιο πολύ να σου πω την αλήθεια, ξέρεις έχουν αγάπη, είναι ανθρώπινοι, όταν έχεις ερωτήσεις δεν σε διακόπτουν, δεν κάνουν ότι δεν έχουν ώρα για εσένα γιατί ξέρουν ότι είναι ήδη πολύ στρεσογόνο αυτό το στάδιο στη ζωή ενός γονιού.” (Ελευθερία)

“[...] βοηθούσαν όσο μπορούσαν και οι νοσηλευτές και οι παιδίατροι εκεί τα μωρά. Ήταν εμπυχωτικοί και σε εμάς, από τι θυμάμαι μας ενημέρωναν για τα πάντα.” (Κυριακή)

Στο ίδιο όμως θέμα μια μητέρα ανέφερε ότι το προσωπικό δεν ήταν καθόλου υποστηρικτικό, θύμωναν και απαντούσαν απότομα.

“Μια γιατρό που της είπα, το περιστατικό που μου έλεγαν κάθε μέρα θα βγεις και δεν βγαίναμε. Απλά πήγα να την ρωτήσω γιατί και γύρισε με ένα ύφος και μου είπε ‘σιγά αντέξετε τόσες μέρες δεν θα αντέξετε ακόμα λίγες’, αυτή την κουβέντα δεν πρόκειται να τη ξεχάσω ποτέ. Και έχω να το λέω ότι οι γιατροί δεν ήταν καθόλου υποστηρικτικοί, δεν μας μιλούσαν καθόλου και αυτή η κουβέντα που μου είπε με πείραξε γιατί το να στερούμε το μωρό μου μέρα με τη μέρα, λεπτό με το λεπτό, αυτό πονάει μια μάνα. Όχι μόνο εμένα, όλες, δεν ήταν κουβέντα να γυρίσει γιατρός να μου πει. Αυτό σχεδόν τρία χρόνια μετά και το θυμάμαι, δεν πρόκειται να το ξεχάσω.” (Μαρινέλλα)

3^ο ΥΠΟΘΕΜΑ: Ενημέρωση – παροχή πληροφοριών

Οι συμμετέχοντες αναφέρθηκαν στην ενημέρωση και στην παροχή πληροφοριών που τους πρόσφεραν οι επαγγελματίες υγείας. Οι συμμετέχοντες ανέφεραν ότι ήταν ευχαριστημένοι με τους επαγγελματίες υγείας και ενημερώνονταν πλήρως για την κλινική κατάσταση του νεογνού αλλά και για τις θεραπευτικές παρεμβάσεις που χρειάζονταν τα νεογνά τους. Συγκεκριμένα ανέφεραν «ήμασταν πλήρως ενημερωμένοι», «τηλεφωνούσαμε όσες φορές θέλαμε», «μας ενημέρωναν για τα πάντα», «μας εξηγούσαν».

“[...] πηγαίναμε ρωτήσουμε τους νοσηλευτές πως τα πάει σήμερα, αν μετρήθηκε, μας εξηγούσαν, μας έλεγαν όσα ml γάλα έπινε, για την μετάγγιση που του έκαναν [...]”
(Μαρίνα)

“[...] ήμασταν πλήρως ενημερωμένοι για κάθε τι που θα γίνονταν, για ότι φάρμακα του έδιναν στο παιδάκι, για οποιαδήποτε μετάγγιση θα γινόταν, την ώρα της μετάγγισης, τα φαγητά του, τις ώρες του, ήμασταν πλήρως ενημερωμένοι, πόσο φαγητό έτρωγε [...]”
(Κατερίνα)

“[...] τηλεφωνούσαμε όσες φορές θέλαμε και ότι ώρα θέλαμε, το θετικό εμάς εδώ. Ευτυχώς σε τούτο τον τομέα μας στήριζαν [...]” (Κάλια)

“[...] μας ενημέρωναν οι μαίες εκεί και οι παιδίατροι για την πορεία του μωρού.”
(Κυριακή)

“[...] βοηθούσαν όσο μπορούσαν και οι νοσηλευτές και οι παιδίατροι εκεί τα μωρά. Ήταν εμψυχωτικοί και σε εμάς, από τι θυμάμαι μας ενημέρωναν για τα πάντα.”
(Κυριακή)

Στο ίδιο όμως θέμα συμμετέχοντες δεν ήταν ευχαριστημένοι με το επίπεδο της πληροφόρησης και της παρεχόμενης φροντίδας. Εστιάζουν στην κακή εμπειρία που είχαν από την παροχή φροντίδας στη MENN, στην ανεπαρκή ενημέρωση για τη θεραπεία και την κατάσταση υγείας του νεογνού τους, αλλά και στην ελλιπή εκπαίδευση και καθοδήγηση.

“Ενημερωνόμασταν λίγο από τις νοσηλεύτριες, όσο μπορούσαν να μας ενημερώσουν, πώς κύλησε η μέρα, πόσα κιλά ήταν, ποίος γιατρός τον είδε, ποία ειδικότητα, για ποίο λόγο τον είδε, είχαμε έτσι μια επικοινωνία.” (Μάξιμος)

“[...] όταν πήγα οι κοπέλες ήταν πάρα πολύ καλές, μου εξήγησαν, είδα το μωρό, μου είπαν να μην αγχωθώ, ήταν στη θερμοκοιτίδα, του είχαν λαστιχάκι. Εντάξει ήταν δύσκολη η πρώτη μέρα έκλαιγα, δηλαδή αν ήμουν εκεί 40 λεπτά και τα 40 έκλαια.” (Καλία)

“Εντάξει δεν ήταν και η πιο ευχάριστη [...] Η κακή μου εμπειρία ως προς τους νοσηλευτές- γιατρούς οι οποίοι δεν μας ενημέρωναν καθόλου, οπότεν τούτο για ένα γονιό που δεν πέρασε ξανά κάτι παρόμοιο, που είναι το πρώτο παιδί και τα λοιπά δεν είναι ότι πιο ευχάριστο, να μην ξέρεις τι συμβαίνει στο μωρό σου. Δηλαδή την μια μέρα μου έλεγαν πηγαίνει καλά έβαλε βάρος... Θυμάμαι καλά, ξεκάθαρα, ότι μου είπαν την Πρωτοχρονιά ότι πήγε 1500gr και πήγα την επόμενη μέρα και μου είπαν, όχι 1340gr είναι. Οπότεν ήταν και αυτό! Όταν ήταν να φύγουμε μου είπαν, ετοιμάσου να φύγετε. Τελικά, πήγα εγώ με το car sit να πιάσω το μωρό, μου είπαν δεν βγαίνετε σήμερα, βγαίνει αύριο. Ήταν Σάββατο, οπότεν ούτε Δευτέρα βγήκε, πάω την Τρίτη με το car sit αλλά ούτε την Τρίτη βγήκε. Την Τετάρτη πάλι μου είπαν δεν βγαίνει το μωρό, με έπιασε το κλάμα, φώναζα λίγο εκεί η αλήθεια είναι. Είχε εκεί μια νοσηλεύτρια που αγαπούσε ιδιαίτερα το μωρό και μου εξήγησε, μου είπε ότι από την αρχή έπρεπε να γίνει μια εξέταση για τα μάτια του μωρού την οποία έκαναν όλα τα παιδάκια αλλά ξέχασαν να κάνουν της κόρης μου οπότεν, για εκείνη την εξέταση που ξέχασαν να κάνουν του μωρού.... Δεν με κορόιδεψαν απλά μου έλεγαν θα βγει, δεν θα βγει και τα λοιπά. Το άλλο ήταν ότι δεν μπορούσα να θηλάσω γιατί ήταν στη θερμοκοιτίδα [...]έβγαζα με το θήλαστρο και έπαιρνα γάλα, εγώ είχα και αρκετό γάλα έπαιρνα περίπου 360-400ml γάλα την ημέρα. Για κάποιο λόγο το γάλα μου εξαφανιζόταν και το μωρό έκανε μεγάλους εμετούς χωρίς να ξέρουμε την αιτία. Εγώ τώρα μόνη μου, φυσικά δεν μου είπε κανένας, θεωρώ ότι έδιναν περισσότερο γάλα του μωρού και δεν ήρθε εκείνος που το έκανε να το παραδεχθεί. Γιατί αυτό ανησυχούσε και τους γιατρούς, πως βρέθηκε το μωρό να κάνει τόσους μεγάλους εμετούς; Οπότεν πηγαίναμε πίσω – πίσω, εκεί που ξεκίνησε να βάζει βάρος.... έμενε πίσω.” (Μαρινέλλα)

“Ενώ μου είχαν πει ότι δεν χρειάστηκε οξυγόνο, εγώ πήγα και την βρήκα με το σωληνάκι στη μύτη, που ήταν για την σίτιση αλλά εγώ δεν το ήξερα, ούτε είχε κάποιο να μου εξηγήσει και όταν φεύγαμε άρχισα να κλαίω, πήγα σπίτι σε ημιλιπόθυμη κατάσταση.” (Μαρινέλλα)

“Θυμάμαι με πείραζε πάρα πολύ το θέμα του θηλασμού τότε, γιατί και μετά δεν μπορούσα να θηλάσω το μωρό όταν βγήκε από τη θερμοκοιτίδα. Δεν ήξερα ακριβώς πώς να θηλάσω, να το πω έτσι. Δεν είχα το χρόνο να πιάσω το μωρό να μάθω και όταν πήγα στο

δωμάτιο που είχαν εκεί, ήταν και ο σύζυγος μιας άλλης κοπέλας, ντράπηκα δεν θα σου πω ψέματα, ντράπηκα πολύ, απλά σκέπασα το στήθος μου και έφυγα, αυτό ακόμα με τρώει, ότι δεν κατάφερα να θηλάσω το μωρό [...]” (Μαρινέλλα)

5^ο ΚΥΡΙΟ ΘΕΜΑ: Περιγραφή τραυματικού βιώματος

Οι συμμετέχοντες περιέγραψαν το βίωμα τους από την εμπειρία τους στη MENN. Αναφέρθηκαν σε τραυματικό βίωμα και περιέγραψαν επίσης βίωμα μετά-τραυματικού στρες και συγκεκριμένα ανέφεραν «εμπειρία μου ήταν έτσι αρκετά ψυχοφθόρα», «αν δεν τα ξεπεράσεις τον καιρό που πρέπει δυστυχώς μένουν για πάντα», «δεν ζούσα μέρα με τη μέρα, προ πάντων τις πρώτες εβδομάδες, ζούσα ώρα με την ώρα», «Εκείνο τον καιρό ήμουν λίγο σαν το ρομπότ, να κάνω ακριβώς αυτό που μου λένε», «με αναισθησία ως προς τους άλλους, γιατί δεν ήθελα να δείξω το πόσο πολύ πονούσα».

“Παρόλα αυτά, η εμπειρία μου ήταν έτσι αρκετά ψυχοφθόρα. Έκανα 7 χρόνια προσπάθειες να κάνω παιδί, ήταν με εξωσωματική γονιμοποίηση, ήταν η τρίτη μου προσπάθεια εξωσωματικής, ήταν δίδυμη κύηση [...] Οπότε, το γεγονός ότι έκανα τόσες προσπάθειες, κατέληξα να μείνω έγκυος δίδυμα και ήρθα σπίτι χωρίς μωρό στην ουσία ασχέτως αν ήξερα ότι είναι στο νοσοκομείο και καλά στην υγεία του (συγκίνηση – δάκρια) ήταν πάρα πολύ ψυχοφθόρο για εμένα [...]” (Φιλοθέη)

“Εντάξει δυστυχώς ή ευτυχώς δεν είχα κάποια ψυχολογική υποστήριξη από κάποιο ειδικό, ίσως θα έπρεπε όμως... γιατί είναι κάποια πράγματα, τα οποία αν δεν τα ξεπεράσεις τον καιρό που πρέπει δυστυχώς μένουν για πάντα.” (Κυριακή)

“[...] εγώ δεν ζούσα μέρα με τη μέρα, προ πάντων τις πρώτες εβδομάδες, ζούσα ώρα με την ώρα [...]” (Ελευθερία)

“Δεν έκανα κάτι ιδιαίτερο να σου πω την αλήθεια. Εντάξει ήμασταν πιο κλειστοί, δεν βγαίναμε πολύ έξω για να.... αν και χρειαζόμασταν λίγο την έξοδο. Περιοριστήκαμε λίγο και σκεφτόμασταν το μωρό αλλά δεν το αφήσαμε να μας επηρεάσει, εγώ τουλάχιστο δεν το άφησα να μου επηρεάσει τη ζωή μου. Συνέχισα κανονικά ως ένα βαθμό, το πίσω μέρος του μυαλού φυσικά, σκεφτόταν το μωρό μας. Δεν μπορούσαμε να κάνουμε κάτι άλλο εξάλλου, ήταν στα χέρια των ειδικών, του νοσηλευτικού προσωπικού. Εμείς ήμασταν ο τελευταίος κρίκος της αλυσίδας.... δεν μπορούσαμε να βοηθήσουμε.” (Μάξιμος)

“Εκείνο το καιρό λειτουργούσα λίγο με απάθεια να σου πω την αλήθεια, επειδή δεν ήμουν ούτε εγώ καλά. Απλά έκανα ότι μου έλεγαν, χωρίς να το νιώθω πραγματικά και να σκεφτώ πόσο τραγική ήταν η κατάσταση. Εκείνο τον καιρό ήμουν λίγο σαν το ρομπότ, να κάνω ακριβώς αυτό που μου λένε.” (Κυριακή)

“Προσπαθώ να βρω τη σωστή λέξη... με αναισθησία μπορώ να πω, με αναισθησία ως προς τους άλλους, γιατί δεν ήθελα να δείξω το πόσο πολύ πονούσα. Γιατί όντως, για εμένα ήταν έντονη πολύ... δεν το περίμενα καν [...]” (Μαρινέλλα)

1^ο ΥΠΟΘΕΜΑ: Αποχωρισμός

Κάθε μητέρα που γεννά αναμένει να πάρει το νεογνό, μαζί της στο σπίτι και αισθάνεται πλήρης. Σε αυτές τις περιπτώσεις αυτό δεν πραγματοποιείται, αφού το νεογνό χρειάζεται μια πιο εξειδικευμένη φροντίδα και πρέπει να νοσηλευτεί στη ΜΕΝΝ. Αυτή η κατάσταση είναι ενάντια στο φυσιολογικό και έχει ως αποτέλεσμα να δημιουργούνται ανάμικτα συναισθήματα και να υπάρχει έντονα ένα αίσθημα κενού. Συγκεκριμένα οι μητέρες ανέφεραν ότι ο αποχωρισμός από το νεογνό δημιουργεί άγχος, πανικό και λύπη. Όμως, η στιγμή της επανασύνδεσης προσφέρει χαρά και ολοκλήρωση.

“Γέννησα στην 31 εβδ., μόλις γέννησα το μωρό το πήραν στο Μακάρειο εγώ έμεινα στην εντατική και μετά από 1 ½ εβδομάδα πήγα στην εντατική των νεογνών [...]” (Μαρίνα)

“[...] για τη μάνα νομίζω είναι λίγο δύσκολο, γιατί περιμένεις να πάεις να δεις το μωρό εντάξει, ξέρεις... είναι λίγο ο χώρος, είναι μικρό (το μωρό), βλέπεις τα καλώδια, από αυτή την άποψη είναι λίγο δύσκολο για τη μάνα. Μετά που φύγεις είναι πολύ στενάχωρο, αλλά όταν βλέπεις ότι βελτιώνεται η κατάσταση του και περιμένεις να πάρει κιλά για να το πιάσεις, χαροποίησε. Ειδικά τη μέρα που φεύγεις πολλά, πάρα πολλά (χαρά, γέλιο, χαμόγελο).” (Μαρίνα)

“[...] εντάξει λέω σου ήταν μια δύσκολη κατάσταση, ειδικά μετά που την εμπειρία που είχα εγώ. Επειδή μια μάνα προετοιμάζεται τους μήνες τις εγκυμοσύνης να αποκτήσει το μωρό, με αυτή τη μικρή απώλεια... είναι δύσκολη η κατάσταση, δηλαδή περιμένεις, έχεις και τις ορμόνες σου και όλα είναι κάπως... έτσι λίγο δύσκολο. Αλλά την ώρα που είσαι εκεί, είσαι χαρούμενος, δηλαδή ότι το βλέπεις το μωρό σου, οι πρώτες του κινήσεις, είσαι πολύ χαρούμενος.” (Μαρίνα)

“[...] είναι εκείνος ο αποχωρισμός αλλά να σου πω, εγώ που βλέπω τις φωτογραφίες που ήταν έτσι μικροκαμωμένος (νευρικό γέλιο - συγκίνηση) είναι δύσκολο, είναι δύσκολο. Αλλά εντάξει, είναι όπως το άλογο τώρα, μας τρέλανε, Ααα και Αααα (γέλιο). Εντάξει είναι δύσκολο να σου πω γιατί; Γιατί φεύγεις και νομίζεις αφήνεις το μωρό σου.”
(Μαρίνα)

“Όχι πως καταλαβαίνουν τα μωρά, αλλά εσύ καταλαβαίνεις, επειδή το μωρό σου. Περιμένεις εκείνη την ώρα και μόλις φύγεις έρχεται σου έτσι απογοήτευση.” (Μαρίνα)

“[...] άγχος, πάρα πολύ άγχος (το τονίζει) άσχετα αν ξέραμε ότι ήταν σε καλά χέρια το παιδί. Είχαμε πάρα πολύ άγχος γιατί ήμασταν αρκετά μακριά σε απόσταση. Οι σκέψεις μου ήταν κάθε βράδυ που ζάπλωνα, ήξερα πως θα ξυπνούσα το πρωί και δεν θα ξυπνούσε το μωρό μαζί μου. Η σκέψη μου βασικά... προσπαθούσα να είμαι κοντά στο μωρό μου, ήταν δύσκολα.” (Κατερίνα)

“[...] κλάμα, που στενοχωριέσαι για το μωρό σου που ήταν μέσα [...]” (Κάλια)

“[...] πήγαινα συχνά και έβλεπα το μωρό δηλαδή 3-4 φορές την ημέρα, ένιωθα το μωρό κοντά μου. Εντάξει, εννοείται ότι μου έλειπε το βράδυ. Ειδικά εκείνη η ώρα ήταν δύσκολη, που στενοχωριόμουν, έκλαια... εντάξει εννοείται αυτό.” (Κάλια)

“[...] μπήκα σε καισαρική και αμέσως πήραν τα μώρα, μπήκαν στη θερμοκοιτίδα και πήραν πάνω στην εντατική. Εντάξει, ήταν πολύ... πώς να το πω, ξαφνικό, γιατί είναι και η πρώτη μας φορά που γίναμε γονείς. Ήταν πολύ ξαφνικό, πολύ αγχωτικό, η όλη διαδικασία. Δεν ξέρεις τι να περιμένεις μετά [...]” (Αναστασία)

“Οι άλλες μαμάδες κράτησαν τα μωρά τους μόλις γεννηθήκαν ή είχαν το μωρό τους καθημερινά και το έβλεπαν, πως ξεκίνησε το γάλα και τα λοιπά. Εγώ Δεν το είχα, έτσι εκείνο τον καιρό τα συναισθήματα μου ήταν λίγο παραπάνω προς το άγχος [...]”
(Αναστασία)

“Θυμάμαι πολύ χαρακτηριστικά, όταν έφευγα για να έρθω σπίτι, δηλαδή που έμεινα στο Μακάρειο τις μέρες που έπρεπε να μείνω λόγω του ότι γέννησα και έφευγα το Σάββατο. Ένιωθα κάτι πάρα πολύ παράξενο, ένιωθα ότι κάνω κάτι κακό και δεν ήξερα τι ήταν, επειδή έφευγα και άφηνα τα μωρά πίσω, ένιωθα ότι πήγα είχα τα μωρά μου και την ώρα που έφευγα δεν έπαιρνα τα μωρά μαζί μου και ένιωθα κάτι παράξενο, ότι κάτι μου λείπει, ένα κενό [...]” (Αναστασία)

“Έπρεπε να του δίνω γάλα, οπότεν κάθε 2 ώρες έβαζα ζυπνητήρι να βγάζω γάλα, όσο είχα (συγκίνηση – δάκρια – διακεκομμένη φωνή) και το έβαζα σε σακουλάκι για να το πάρω, αλλά δεν είχα μωρό σπίτι (δάκρια). Έβλεπα και τα πράγματα που είχαμε αγοράσει ροζ, γαλάζια... ήταν έτσι λίγο ψυχοφθόρο. Όταν πήγαινα όμως εκεί και το έβλεπα να κουνιέται, να προσπαθεί να πιάσει τα δάχτυλα μας, να το παλεύει, να προσπαθεί να μεγαλώσει... χαιρόμουν όταν μου έλεγαν έφαγε 6ml γάλα, ήταν wow 6ml (δάκρια και χαμόγελο). Εντάξει απλά περίμενα να έρθει η ώρα να το δω σπίτι (δάκρια).” (Φιλοθέη)

“Έεε δυστυχώς όταν γεννήσεις ένα μωρό που διασωληνώνεται αμέσως δεν μπορείς να το πάρεις αγκαλιά [...] οπότεν η πρώτη μας αγκαλιά στην ουσία έγινε πολύ αργότερα της γέννησης του και ήταν τόσο ωραίο (συγκίνηση- τρέμουλο στη φωνή). Ήταν πάρα πολύ ωραίο.” (Φιλοθέη)

“[...] ήταν πάρα πολύ ωραία η εμπειρία όταν ήρθε σπίτι, ήταν όλα πολύ πιο όμορφα [...] απλά να ήμουν ευγνώμων που είχα το μωρό μου στην αγκαλιά μου και τίποτα άλλο.” (Φιλοθέη)

“Εντάξει περάσαμε δύσκολά, δύσκολα επειδή δεν το βλέπαμε πολλές ώρες, εννοείται ότι επειδή δεν το είχαμε σπίτι αλλά δεν το βλέπαμε. Το βλέπαμε δηλαδή μισή ώρα κάθε μέρα που εντάξει... είναι ελάχιστο [...]” (Κωνσταντίνα)

“Ήμουν χάλια [...] δεν περίμενα βασικά ότι ήταν να γεννήσω και γέννησα και δεν είχα μαζί μου το μωρό [...]” (Μαρινέλλα)

2^ο ΥΠΟΘΕΜΑ: Τρόπος ανακοίνωσης δυσάρεστων νέων

Οι συμμετέχοντες αναφέρθηκαν στο βίωμα τους και εστίασαν ιδιαίτερα στο τρόπο που τους ανακοινώθηκε το γεγονός. Εστίασαν στο τρόπο ενημέρωσης για την σοβαρότητα της κατάστασης αλλά και για την κλινική πορεία του νεογνού.

“[...] ξέρεις, εμείς νομίζαμε ότι θα είναι μια χαρά η κόρη μου. Εντάξει, επειδή είχαμε ακούσει πολλά μωρά που είχαν ζήσει και ήταν πολύ φοβητσιάρικη εκείνη η ώρα, εκείνες οι μέρες και οι μήνες. Προπάντων τις πρώτες ώρες, σου τα λένε λίγο πολύ απότομα (συγκίνηση) [...] γιατί σου λένε... σαν εμένα μου είχανε πει, πρέπει να βαφτίσεις τα μωρά σου, δεν ξέρεις αν θα ζήσουν ή όχι. Ξέρεις, είναι πολύ τρομακτικό αυτές τις πρώτες μέρες, δεν ήξερες τι θα γίνει πως θα πάει, είναι πολύ overwhelming (συγκίνηση).” (Ελευθερία)

Η Ελευθερία κάνει δεύτερη αναφορά για το λάθος τρόπο με τον οποίο της ανακοίνωσαν τα νέα με αποτέλεσμα να βρίσκεται σε απόγνωση.

“Εγώ νόμιζα ότι είναι όλα καλά [...] ήθελα να μου πουν την ίδια μέρα τι είχε πάθει η άλλη μου κόρη με την εγκεφαλική αιμορραγία. Να σου πω την αλήθεια εγώ νόμιζα ότι όλα ήταν καλά. Μέχρι να ακούσεις τα κακά... και καμία φορά, σου το λένε έτσι κατακούτελα, δεν ξέρεις που είσαι που βρίσκεσαι” (Ελευθερία)

Δύο ακόμη γονείς προσθέτουν ότι δεν τους ενημέρωσαν για την κλινική κατάσταση που βρισκόταν το νεογνό τους από πριν. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να βρεθούν αντιμέτωποι με μια δύσκολη κατάσταση, χωρίς να είναι προετοιμασμένοι ψυχολογικά αλλά και συναισθηματικά ώστε να μπορούν να το διαχειριστούν.

“[...] όταν πήγα οι κοπέλες ήταν πάρα πολύ καλές, μου εξήγησαν, είδα το μωρό, μου είπαν να μην αγχωθώ, ήταν στη θερμοκοιτίδα, του είχαν λαστιχάκι. Εντάξει ήταν δύσκολη η πρώτη μέρα έκλαιγα, δηλαδή αν ήμουν εκεί 40 λεπτά και τα 40 έκλαια.” (Καλία)

“[...] Για παράδειγμα, μια μέρα τον βρήκαμε να κάνει μετάγγιση που δεν το ξέραμε, εντάξει ρωτήσαμε, μας εξήγησαν, μας είπαν, αλλά ήταν η έκπληξη [...]” (Μάξιμος)

3^ο ΥΠΟΘΕΜΑ: Εστίαση στα σημαντικά της ζωής - Αλλαγή κοσμοθεωρίας

Οι συμμετέχοντες ανέφεραν ότι η βιωμένη τραυματική τους εμπειρία ήταν μια ευκαιρία για να αναθεωρήσουν τα σημαντικά πράγματα για τη ζωή τους. Όσο αφορά την εμπειρία τους, οι συμμετέχοντες ανέφεραν ότι ήταν μια ευκαιρία για να αλλάξουν γενικότερα την κοσμοθεωρία τους και κάποιοι από τους συμμετέχοντες ανέφεραν και παραδείγματα.

“Η ζωή είναι πάρα, πάρα πολύ μικρή και εννοείται ότι με επηρέασε [...] με έχει κάνει να εκτιμώ τη ζωή περισσότερο γιατί δεν ξέρεις τι μπορεί να γίνει από τη μια μέρα στην άλλη [...] είναι αυτό που με έκανε να εκτιμώ τη ζωή περισσότερο, παρά πολύ περισσότερο.” (Ελευθερία)

“Να βλέπω τα πράγματα πολύ πιο διαφορετικά από ότι τα έβλεπα” (Σάββας)

“Ένα παράδειγμα το ότι ασχολούμαστε κάθε μέρα με βλακείες, έτσι το είδα εγώ και ότι δεν συμβαίνει κάτι στη πραγματικότητα, είμαστε μια χαρά, είμαστε υγιείς, είμαστε πάρα πολύ καλά. Όχι ότι ζήσαμε, αλλά με το ότι βλέπαμε περισσότερο μέσα στο Μακάρειο, ήταν πάρα πολύ ψυχοφθόρο και εκεί βλέπεις πραγματικά... λέεις ‘Όπα, εδώ είναι τα

πραγματικά προβλήματα, όχι εκείνα που σκέφτομαι καθημερινά ή εκείνα που βλέπω καθημερινά για παράδειγμα στο δρόμο ή στη ζωή γενικά'. Εκεί πιστεύω είναι το πιο σοκαριστικό πράγμα, γιατί βλέπεις και μωρά που ακόμα τώρα ήρθαν στη ζωή... είναι δύο χρονών, είναι τριών χρονών και τα βλέπεις να ταλαιπωρούνται από τη μέρα που γεννιούνται και όντως εκεί καταλαβαίνεις ότι κάτι πάει λάθος, κάτι γίνεται εδώ! Πρέπει κάποιος να ζήσει κάτι τέτοιο ή να μπει σε νοσοκομείο ή να ζήσει κάτι με θέμα υγείας για να καταλάβει ότι αυτό που έχει είναι πολύ πολύτιμο. Αυτό κατάλαβα εγώ από αυτή την ιστορία.” (Σάββας)

“Νομίζω έγινα πιο δυνατή [...] τώρα νομίζω αντιμετωπίζω κάποιες καταστάσεις πιο δυναμικά.” (Αναστασία)

“Βασικά άλλαξα πάρα πολλά, δηλαδή εκεί που θεωρούσα ότι κάποια πράγματα ήταν σημαντικά για παράδειγμα για εμένα, τώρα δεν είναι καθόλου σημαντικά. Αυτό που λένε ότι, πάνω από όλα είναι η υγεία, όντως είναι η υγεία και όλα τα άλλα είναι πολύ δευτερεύοντα. Εννοώ τώρα άλλαξα πάρα πολύ γενικά.” (Κωνσταντίνα)

“με την ύλη [...] τώρα για παράδειγμα ούτε που απασχολούμε [...]όταν περάσεις από τέτοιες φάσεις, θεωρείς αλλά πράγματα πολύ πιο σημαντικά” (Κωνσταντίνα)

“Με επηρέασε στο ότι.... αν δεν σου συμβεί κάτι, δεν μπορείς να ξέρεις πόση αξία έχει εκείνο που έχεις στην πραγματικότητα [...]” (Κυριακή)

6^ο ΚΥΡΙΟ ΘΕΜΑ: Νευρο-ψυχολογική κατάσταση μητέρας

Οι μητέρες περιγράφοντας την εμπειρία τους ανέφεραν ότι συναισθηματικά και ψυχολογικά ήταν πιο ευάλωτες και πιο επιρρεπής λόγω των νευροψυχολογικών διαταραχών. Αυτή η διατάραξη της νευρο-ψυχολογικής κατάστασης της μητέρας έκανε την εμπειρία ακόμη πιο δύσκολη για τις ίδιες.

“[...] ήταν μια δύσκολη κατάσταση, ειδικά μετά που την εμπειρία που είχα εγώ. Επειδή μια μάνα προετοιμάζεται τους μήνες τις εγκυμοσύνης να αποκτήσει το μωρό, με αυτή τη μικρή απώλεια... είναι δύσκολη η κατάσταση, δηλαδή περιμένεις, έχεις και τις ορμόνες σου και όλα είναι κάπως... έτσι λίγο δύσκολο.” (Μαρίνα)

“Εντάξει φοβόμουν η αλήθεια στην αρχή, φοβόμουν για την υγεία του μωρού. Εντάξει όταν είσαι και φρεσκογεννημένη είναι διαφορετικό, είσαι πιο ευαίσθητη γενικά.” (Κάλια)

“Ήμουν στα όρια επιλόχειας κατάθλιψης, το αισθανόμουν έντονα, υπήρχε μπορώ να πω και σε κάποιο μικρό βαθμό [...] επηρεάζουμε λίγο από τις ορμόνες και λόγω της εξωσωματικής είχα ήδη λάβει πάρα πολλές ορμόνες.” (Φιλοθέη)

7ο ΚΥΡΙΟ ΘΕΜΑ: Παρεμβάσεις της MENN για μείωση του άγχους του αποχωρισμού

Οι συμμετέχοντες αναφέρθηκαν στις πρακτικές που υιοθετούνται εντός των μονάδων MENN για εξασφάλιση σωματικής επαφής στις περιπτώσεις που το επέτρεπε η κατάσταση υγείας του νεογνού. Ανέφεραν ότι αυτές οι πρακτικές τους βοηθούσαν να μειώσουν το άγχος του αποχωρισμού, να συνδεθούν συναισθηματικά με τα νεογνά τους και να αναπτύξουν το δεσμό γονιού- παιδιού.

“[...] θα έκανες *skin to skin*, που παίρνεις το μωρό σου, σου δίνουμε μια φανέλα για να βάλεις τα μωρά πάνω σου, είναι πολύ καλό και αυτό. Μας είπαν ότι, όταν είναι το μωρό έτσι, μπορείς να πιάσεις ένα μικρό πανάκι και να κοιμηθείς επάνω του, για να πιάσει τη μωροδιά της μητέρας και μετά το πάρεις και το βάζουνε πάνω στο μωρό [...]” (Ελευθερία)

“[...] είναι πολύ πρόωρα δεν πρέπει να τα σηκώνεις ούτε να τα τρίβεις, μόνο να βάζεις τα χέρια σου επάνω τους, γιατί το άγγιγμα της μάμας τους, βοηθά πάρα πολύ. Σου λένε να τους τραγουδάς το ένα το άλλο [...]” (Ελευθερία)

“Μου το έδωσε να το κρατήσω για να μπορεί να αλλάξει σεντόνια για δικαιολογία και ήταν έτσι η πρώτη μου μισή αγκαλιά με τον γιο μου (συγκίνηση - κλαίει) ήταν μια στιγμή που δεν θα την ξεχάσω ποτέ [...]” (Φιλοθέη)

“[...] διακαιόμασταν να κάνουμε το *kangaroo*... το *skin to skin* δηλαδή για να μας ξαναμάθει το μωρό (συγκίνηση- τρέμουλο στη φωνή) τη μάμα.... να ξαναδεθούν τα σώματα μας [...] αλλά ήταν πάρα πολύ ωραίο συναίσθημα, πάρα πολύ ωραίο συναίσθημα να νιώθω το στήθος, την καρδιά του, πάνω στην δική μου (κλαίει).” (Φιλοθέη)

“[...] όταν κάναμε τη μέθοδο *kangaroo* [...] ήταν κάτι που δεν το ήξερα, που δεν το είχα ξαναζήσει και έβλεπα ότι ενώ το μωρό ήταν σε μια ανησυχία μέσα στη θερμοκοιτίδα, όταν μου το έδινε η νοσηλεύτρια και το ακουμπούσα επάνω μου, στα 5 λεπτά το μωρό κοιμόταν απευθείας, έτσι ένιωθε... φαντάζομαι ασφάλεια το μωρό, παρά να είναι μόνο του στη θερμοκοιτίδα.” (Κυριακή)

“Ήταν κάτι το οποίο περίμενα πότε θα έρθει η ώρα να πάω να το ζήσω. Γινόταν καθημερινά αυτή η διαδικασία μέχρι να βγει από τη θερμοκοιτίδα το μωρό και μπορούσαμε μετά να το πιάσουμε για περισσότερη ώρα, ήταν κάτι πάρα πολύ ωραίο.”
(Κυριακή)

“Μετά την 18^η μέρα, όταν με ρώτησε μια νοσηλεύτρια, ‘Θέλεις να έρθεις να κάνεις kangaroo;’, και της είπα ‘Τι είναι αυτό;’ και μου εξήγησε. Της είπα ‘Ναι, πότε μπορώ να ξεκινήσω;’ Και μου είπε ‘Αύριο να έρθεις’. Μέσα στην τρελή χαρά εγώ. Πέντε λεπτά κράτησε την πρώτη μέρα το kangaroo, δεν θυμάμαι το λόγο και θυμάμαι ήταν πολύ μεγάλη στιγμή για εμένα [...]” (Μαρινέλλα)

“Μας άφηναν και αγγίζαμε το μωρό, βάζαμε τα χέρια μας μέσα. Μετά όταν μεγάλωσε ακόμα λίγο το πιάναμε λίγο πάνω μας, αλλά άργησε πολύ για να το πιάσουμε, είχαμε την επαφή του αγγίγματος τουλάχιστο.” (Μάξιμος)

“Αν και το μωρό αντιλαμβάνεται ότι υπάρχει κάποιος οικείος εκεί, γιατί μας άφηναν να αγγίζουμε το μωρό, ίσως να αλλάζουμε και την πάνα του μωρού. Ναι, φαντάζομαι ότι το μωρό αντιλαμβανόταν ότι εκείνα τα 20 λεπτά, τη μισή ώρα ένιωθε ασφάλεια, παρά το υπόλοιπο 24ωρο.” (Κυριακή)

8^ο ΚΥΡΙΟ ΘΕΜΑ: Ατομικές στρατηγικές διαχείρισης της στρεσογόνου κατάστασης

1^ο ΥΠΟΘΕΜΑ: Θετική σκέψη

Οι γονείς ανέφεραν ότι η θετική σκέψη ήταν ένας τρόπος ο οποίος τους βοήθησε να διαχειριστούν αυτή τη στρεσογόνα κατάσταση. Συγκεκριμένα ανέφεραν «ένιωθα ότι δεν πρέπει να σκέφτομαι αρνητικά για το μωρό μου και δυνάμωσα», «δεν βοηθά και την κατάσταση να σκέφτεσαι αρνητικά», «δεν το είδα ποτέ αρνητικά», «είχαμε αρκετή πίστη ότι θα πάνε καλά τα πράγματα, ήμασταν θετικοί».

“[...] μετά τον πρώτο μήνα ξεκίνησα και ένιωθα πιο δυνατή, ένιωθα ότι δεν πρέπει να σκέφτομαι αρνητικά για το μωρό μου και δυνάμωσα.” (Κατερίνα)

“[...] προσπαθώ γενικά να ζω τη ζωή μου, να βλέπω το θετικό γιατί δεν βοηθά την κατάσταση να σκέφτεσαι αρνητικά ή να αναρωτιέσαι όλη την ώρα γιατί και γιατί και γιατί [...]” (Ελευθερία)

“Το ξεκαθάρισα εγώ προσωπικά σαν Σάββας στο μυαλό μου και είπα ότι δεν θα με πάρει από κάτω αυτή η φάση, γιατί δεν πρέπει να σε βάλει τίποτα από κάτω και νομίζω για αυτό τα καταφέραμε χωρίς να έχουμε κάποιο πρόβλημα.” (Σάββας)

“[...]δεν ξέρω γιατί, πάντα ήμουν αισιόδοξη, ήξερα ότι θα ζήσει και θα πάνε όλα μια χαρά. Απλά ήταν μια δοκιμασία, δεν ξέρω γιατί αλλά δεν το είδα ποτέ αρνητικά.” (Κωνσταντίνα)

“[...] είχαμε αρκετή πίστη ότι θα πάνε καλά τα πράγματα, ήμασταν θετικοί. Όταν πηγαίναμε να τον δούμε, δεν ήμασταν αρνητική ούτε κλαίγαμε ή να νιώθουμε άσχημα και τα λοιπά, νιώθαμε ότι πρέπει να είμαστε δίπλα στο μωρό και να το πολεμήσουμε μαζί του.” (Μάξιμος)

2^ο ΥΠΟΘΕΜΑ: Προσδοκία θετικής έκβασης

Συμμετέχοντες ανέφεραν ότι η ελπίδα της θετικής έκβασης για την κλινική κατάσταση του νεογνού, τους έδινε δύναμη. Συγκεκριμένα :

“[...] από τη στιγμή που είπαν οι γιατροί ότι το μωρό είναι προληπτικά εδώ, γιατί δεν ήταν κάτι σοβαρό, σε σχέση με άλλους γονείς που τα μωρά τους είχαν πιο σοβαρά προβλήματα, εντάζει ήμουν πιο χαλαρή στο ότι θα περάσουν οι μέρες, θα βάλει βάρος το μωρό και θα το πιάσουμε [...]” (Κάλια)

Ο Σάββας ανέφερε ότι πηγή αισιοδοξίας και δύναμης ήταν η προσδοκία βελτίωσης κλινικής εικόνας του νεογνού, το γεγονός ότι δεν είχε κάτι σοβαρό και ήταν μια περαστική φάση.

“[...] ευτυχώς βρήκαν αρκετά γρήγορα τι ακριβώς είχε το μωρό και ήταν μια φάση περαστική, αυτό σκεφτόμουν και εγώ. Για αυτό έπαιρνα και δύναμη, γιατί ήξερα ότι είναι κάτι περαστικό και είναι κάτι που δεν να γίνει τώρα.... 15-20 μέρες, ένα μήνα, δύο μήνες... δεν ήξερα πόσο θα κρατήσει φυσικά και έλεγα θα περάσει [...]” (Σάββας)

“[...] ήξερα ότι θα είναι προσωρινό και μετά θα τον έχω εφ’ όρου ζωής. Άρα, δεν είχα τόσο πολύ πρόβλημα ή τόσο παράπονο σε εισαγωγικά, να πω ότι δεν θα δω το μωρό μου ή κάτι. Εκείνο που σκεφτόμουν πάντα, ήταν ότι θα βγει, θα έρθει σπίτι και θα τον έχω καθημερινά, 24ώρες το 24ωρό θα είναι στο σπίτι μαζί μου, θα τον βλέπω όποτε θέλω, θα κάνω ότι θέλω άρα, είναι εκείνο που μου έδινε περισσότερη δύναμη θεωρώ.” (Σάββας)

9^ο ΚΥΡΙΟ ΘΕΜΑ: Υποστηρικτικό περιβάλλον

1^ο ΥΠΟΘΕΜΑ: Στήριξη από ειδικούς

Οι συμμετέχοντες αναφέρθηκαν στις πηγές στήριξης που χρησιμοποίησαν, ώστε να διαχειριστούν αυτή τη δύσκολη εμπειρία που βίωσαν. Συμμετέχοντες ανέφεραν ότι έλαβαν στήριξη από ψυχίατρο, παιδίατρο, γυναικολόγο, το νοσηλευτικό προσωπικό της MENN και από πνευματικό.

Συγκεκριμένα μητέρα συμμετέχοντας ανέφερε ότι έλαβε στήριξη από ψυχίατρο και χρειάστηκε να πάρει και φαρμακευτική αγωγή:

“[...] είχα πάει σε ένα ψυχίατρο... (δισταγμός) με είχε παραπέμψει ο γυναικολόγος και είχα πάρει και μια φαρμακευτική αγωγή [...]” (Μαρίνα)

Άλλες μητέρες αναφέρθηκαν στη βοήθεια που δέχθηκαν από γιατρούς και το νοσηλευτικό προσωπικό της MENN:

“[...] μας βοηθούσαν και οι γιατροί και οι νοσηλεύτριες, μας έδιναν συμβουλές και ήταν όλες πολύ καλές. Μας έλεγαν και για άλλα μωρά, μας έδιναν πολύ θάρρος οπότε... σιγά σιγά βρίσκαμε δύναμη.” (Κωνσταντίνα)

“Μας βοήθησαν πολύ οι κοπέλες, οι νοσηλεύτριες εκεί, ο παιδίατρος μας που ήταν εκεί από την πρώτη στιγμή, η γυναικολόγος μου.... μας βοήθησαν. Εντάξει, οι κύριοι άνθρωποι που τους έχεις και εμπιστοσύνη, που είναι γιατροί και ξέρουν [...]” (Κάλια)

Κάποιοι από τους γονείς όμως, αντιλαμβάνονταν ότι χρειάζονταν στήριξη από κάποιο ειδικό για να ξεπεράσουν αυτή τη δύσκολη εμπειρία παρόλα αυτά όμως, δεν τη ζήτησαν. Συγκεκριμένα η Κυριακή ανέφερε:

“Εντάξει, δυστυχώς ή ευτυχώς δεν είχα κάποια ψυχολογική υποστήριξη από κάποιο ειδικό, ίσως θα έπρεπε όμως. Γιατί είναι κάποια πράγματα τα οποία αν δεν τα ξεπεράσεις τον καιρό που πρέπει δυστυχώς μένουν για πάντα.” (Κυριακή)

Επίσης, η Φιλοθέη ανέφερε ότι αντιλαμβανόταν ότι ήταν στα όρια επιλόχειας κατάθλιψης γιατί το είχε βιώσει ξανά στην προηγούμενη της εγκυμοσύνη και είχε λάβει ψυχολογική στήριξη από ψυχολόγο. Παρόλα αυτά σε αυτή την εγκυμοσύνη επέλεξε να μην αποταθεί σε ψυχολόγο.

“Ήμουν στα όρια της επιλόχειας κατάθλιψης, το αισθανόμουν έντονα, υπήρχε μπορώ να πω και σε κάποιο μικρό βαθμό, μπορώ να το αναγνωρίσω σαν νοσηλεύτρια αυτό το πράμα. [...] Δεν αποτάθηκα σε ψυχολόγο. Είμαι λίγο επιρρεπής στο θέμα της κατάθλιψης

γιατί στη δεύτερη εγκυμοσύνη έπαθα επιλόχειο και αποτάθηκα σε ψυχολόγο. Επηρεάζομαι λίγο από τις ορμόνες και λόγω της εξωσωματικής είχα ήδη λάβει πάρα πολλές ορμόνες.”
(Φιλοθέη)

Ένας πατέρας, μας ανέφερε ότι δεν χρειάστηκε κάποια στήριξη από ειδικό γιατί ο ίδιος αποδέχθηκε από την αρχή την κατάσταση υγείας του πρόωρου νεογνού του:

“[...] νομίζω δεν χρειάστηκα κάποια στήριξη, ούτε ψυχολογική η αλήθεια, ούτε από άλλο άτομο να με στηρίζει ψυχολογικά ή οτιδήποτε, γιατί αυτή ήταν η άποψη μου από την αρχή.” (Σάββας)

Οι πηγές στήριξης για την Κωνσταντίνα, ήταν ο πνευματικός της και οι προσευχές που έκανε καθημερινά.

“Εκτός από το Θεό, που προσευχόμουν κάθε λίγο και δόξα το Θεό έχω και ένα πάτερ, που είναι φίλος μου και με βοήθησε αρκετά.” (Κωνσταντίνα)

2^ο ΥΠΟΘΕΜΑ: Στήριξη από σύντροφο

Οι περισσότερες μητέρες αναφέρθηκαν στη στήριξη που λάμβαναν από το σύντροφο τους. Μια μητέρα ανέφερε ότι ηρεμία του συζύγου της, της μεταβίβαζε θετικά συναισθήματα, την στήριζε με την κατανόηση που της έδειχνε για τους δικούς της φόβους και ανησυχίες, συγκεκριμένα ανέφερε «το ότι ο σύζυγος μου ήταν ήρεμος με επηρέασε πάρα πολύ θετικά, με βοήθησε να ξεπεράσω και τους φόβους που είχα».

“Το ότι ο σύζυγος μου ήταν ήρεμος με επηρέασε πάρα πολύ θετικά, με βοήθησε να ξεπεράσω και τους φόβους που είχα ότι το μωρό μπορεί να πάθει κάτι αρνητικό ή μπορούσε να μην ζήσει στο τέλος λόγω της προωρότητας του!” (Κατερίνα)

“Ήμουν στα όρια της επιλόχειας κατάθλιψης, το αισθανόμουν έντονα, υπήρχε μπορώ να πω και σε κάποιο μικρό βαθμό, μπορώ να το αναγνωρίσω σαν νοσηλεύτρια αυτό το πράμα. Με στήριξε ο σύζυγος μου, ήταν κοντά μου (συγκίνηση- τρέμουλο στη φωνή) ήταν κοντά μου. [...] αλλά με στήριξε με πάρα πολύ ο σύζυγος μου και το ξεπέρασα και όταν ήρθε το μωρό μας σπίτι [...] με τη στήριξη του συζύγου κατάφερα να το δουλέψω [...]”
(Φιλοθέη)

Επιπρόσθετα και άλλες μητέρες τόνισαν πόσο σημαντική ήταν η στήριξη που λάμβαναν από τον σύντροφο τους:

“[...] πολύ υποστηρικτικός δεν μπορώ να σκεφτώ... Αν δεν ήταν ο άντρας μου δεν ξέρω πως θα αντιδρούσα, γιατί με κρατούσε ήρεμη, μου μιλούσε, με βοηθούσε πάρα πολύ [...] πήγαινε ο ίδιος με έπαιρνε κάμερα να βλέπω το μωρό, να αισθάνομαι ότι είμαι εκεί, να βλέπω το μωρό από κάμερα, μου έβγαζε βίντεο που της μιλούσε. Όχι χαίρομαι πολύ, χαίρομαι πολύ που παντρεύτηκα αυτό τον άνθρωπο.” (Μαρινέλλα)

“Εντάξει ήταν πάντα μαζί μου, εννοείται πηγαίναμε πάντα μαζί να δούμε το μωρό [...] Εντάξει ήταν υποστηρικτικός εννοείται. Απλά είναι ένας άνθρωπος, ο οποίος είναι λιγομίλητος. Εντάξει πέρασε και εκείνος ένα σοκ, όταν ξαφνικά έπρεπε να γεννήσω και να έρθουν πάνω του κάποια πράγματα τα οποία δεν τα έκανε, δεν τα είχε αναλάβει ποτέ... απλά με υποστήριζε σιωπηλά, αν μπορώ να το εξηγήσω έτσι.” (Κυριακή)

“Εντάξει όταν έχεις κοντά σου και τον άντρα σου και καταλαβαίνει ο ένας τον άλλο το ξεπερνάς.” (Κωνσταντίνα)

3^ο ΥΠΟΘΕΜΑ: Στήριξη από οικογένεια

Κάποιοι άλλοι γονείς ανέφεραν ότι βρήκαν στήριξη από την οικογένεια, τους συγγενείς, τους φίλους και τον κοινωνικό περίγυρο. Συγκεκριμένα ανέφεραν:

“Ευτυχώς είχα τη μητέρα μου και την πολύ καλή μου οικογένεια, που μου στάθηκε πολύ.” (Ελευθερία)

“[...] στην πορεία ευτυχώς μας βοήθησαν οι φίλοι μας, οι συγγενείς μας, γενικά για αυτό το θέμα, ενώ σε ψυχολογικό κομμάτι παραπάνω.” (Κάλια)

“Οι φίλοι σου, ο κύκλος σου, γενικά οι φίλοι που έχεις, αλλά τους φίλους, όχι τους περαστικούς [...]” (Σάββας)

“Ευτυχώς είχα δίπλα μου και τις φίλες μου, την οικογένεια μου. Δεν με κυριάρχησε περισσότερο και έτσι στάθηκα περισσότερο στα πόδια μου, για να το αντιμετωπίσω πιο δυναμικά.” (Αναστασία)

“Εντάξει, ήταν δίπλα μου η οικογένεια μου, οι γονείς μου, η αδελφή μου και η κουνιάδα μου, επειδή έμεναν Λευκωσία ήταν πολύ πιο εύκολο αν ήθελα κάτι και δεν μπορούσα να πάω, να πάνε να δουν τι συμβαίνει με το μωρό.” (Κυριακή)

4^ο ΥΠΟΘΕΜΑ: Στήριξη από γονείς που βίωσαν την ίδια εμπειρία

Τρεις μητέρες ανέφεραν ότι βρήκαν στήριξη από άτομα που βίωσαν την ίδια εμπειρία με αυτούς. Η Κατερίνα ανέφερε ότι βρήκε στήριξη από τη ξαδέλφη της, η οποία είχε βιώσει μια χειρότερη εμπειρία από την ίδια.

“Στήριξη είχα ζητήσει από μια ξαδέλφη, συγκεκριμένα του συζύγου μου, η οποία είχε περάσει μια παρόμοια κατάσταση, χειρότερη κατάσταση από τη δική μας, γιατί είχε γεννηθεί το παιδί 4,5 μηνών, δεν ήξεραν αν θα ζήσει ή όχι. Οτιδήποτε πληροφορία χρειαζόμουν, της τηλεφωνούσα, γενικά οτιδήποτε βοήθεια χρειαζόμουν επικοινωνούσα μαζί της, γιατί μου έδινε μου πολύ στήριξη και με δυνάμωνε ψυχολογικά.” (Κατερίνα)

Δύο άλλες μητέρες αναφέρθηκαν στη στήριξη που πρόσφερε ο ένας γονιός στον άλλο κατά τη διάρκεια της νοσηλείας των πρόωγων νεογνών τους στη MENN.

“Απλά εντάζει έβλεπες και πολλές γυναίκες εκεί που τις έπαιρνε από κάτω αυτό το πράγμα και βοηθούσαμε η μια την άλλη, επειδή δεν είναι ίδιοι όλοι οι άνθρωποι. Εντάζει, όταν δίνεις θάρρος του άλλου, κάπως παίρνεις και περισσότερη δύναμη ή όταν έρχονται και σου λένε ‘Α μου δίνεις δύναμη!’ Για παράδειγμα, είχε πολλές κοπέλες που μιλούσαμε. Η μια ήταν τελείως χάλια, ήταν στη φάση να πάθει κατάθλιψη που έβλεπε έτσι το μωρό της και σε μια φάση δεν ερχόταν να το δει και σιγά σιγά τηλεφωνιόμασταν και την έβλεπα ότι έπαιρνε δύναμη από εμάς και από τις άλλες τις μαμάδες [...]” (Κωνσταντίνα)

“Σιγά-σιγά την επόμενη μέρα πήγαινα και μαζί με τους άλλους γονείς, μιλούσαμε και συνδεθήκαμε λίγο.” (Μαρινέλλα)

5^ο ΥΠΟΘΕΜΑ: Ενσυναίσθηση και κατανόηση από το σύντροφο

Οι μητέρες ανέφεραν ότι η κατανόηση, η ηρεμία, η ενσυναίσθηση και η θετικότητα για την έκβαση της υγείας του νεογνού που τους πρόσφερε ο σύντροφος τους, τις βοηθούσε να διαχειριστούν αυτή τη δύσκολη εμπειρία.

“Ο άντρας μου δεν έδειχνε κάποια ιδιαίτερη ανησυχία, προσπαθούσε να είναι ήρεμος για να με κρατάει και έμενα σε ηρεμία. Βασικά, με βοηθούσε η ηρεμία του.” (Κατερίνα)

“Ο σύντροφος μου ήταν γενικά από την αρχή θετικός, ότι όλα θα πάνε καλά σε σχέση με εμένα που ήμουν φουλ αγχωμένη και έκλαια κάθε μέρα. Περίμενα την ώρα και τη στιγμή που θα πάω να δω το μωρό, εννοείται και αυτός (εννοεί το σύντροφο της) αλλά επειδή ήμουν και φρεσκογεννημένη και ξέρεις, επειδή φοβόταν για επιλόχειο κατάθλιψη και τα

λοιπά, με στήριζε πολύ γιατί ήταν ο άνθρωπός που με ζει καθημερινά, σε σχέση με τους υπόλοιπους που δεν είναι 100% κοντά μας.” (Κάλια)

“Εντάξει περάσαμε δύσκολά, δύσκολα ως προς το ότι δεν τον βλέπαμε πολλές ώρες, εννοείται ότι επειδή δεν τον είχαμε σπίτι αλλά δεν τον βλέπαμε[...] εντάξει το δουλεύαμε μαζί με τον άντρα μου, ευτυχώς με καταλάβαινε, καταλαβαίναμε ο ένας τον άλλο.” (Κωνσταντίνα)

“Ποτέ του δεν μοιράστηκε τη θλίψη που ένιωθε και την αγωνία του, αλλά το έβλεπα εγώ στο πρόσωπο του. Με έβλεπε πόσο επιρρεπής είμαι ψυχολογικά και δεν ήθελε να με ταραξεί ή να ενισχύσει τη κατάθλιψη και τη θλίψη μου.” (Φιλοθέη)

Η Αναστασία προσθέτει επίσης ότι ο σύζυγος της, της περιέγραφε την κατάσταση που βρισκόνταν τα νεογνά της γιατί η ίδια δεν μπορούσε να τα δει. Με αυτό τον τρόπο της πρόσφερε περισσότερη αισιοδοξία και ηρεμία.

“Ο σύζυγός μου, μου έλεγε ότι όλα θα πάνε καλά, ήταν πιο θετικός πάνω σε αυτό το θέμα. Εντάξει μόλις γεννηθήκαν τα μωρά, επειδή εγώ ήμουν ήδη μέσα στο χειρουργείο, μόνο εκείνον αφήναν να πάει πάνω να μπει μαζί με τα μωρά... μέσα για να τους δει την πρώτη φορά, μου περιέγραφε πως ήταν και τι έκαναν των μωρών αλλά, ήταν λίγο πιο... πώς να το πω... δεν αγχωνόταν τόσο πολύ πιστεύω, όσο εγώ [...] είχε πιο θετική αντιμετώπιση νομίζω.” (Αναστασία)

Εν αντιθέσει, η Μαρίνα ανέφερε ότι υπήρχαν εντάσεις, απουσία ενσυναίσθησης και έλλειψη κατανόησης από το σύντροφο της.

“Εντάξει στην αρχή ήταν δύσκολο γιατί εγώ έκλαια πάρα πολύ όταν φεύγαμε από το Μακάρειο και είχαμε πολλές εντάσεις. Εντάξει μετά όμως, που ξεπέρασα το στάδιο της επιλόχειας γιατί ήμουν στα όρια κατάθλιψης... έχεις κάποιους τσακωμούς, εντάσεις και ξέρω εγώ, αλλά κυρίως όταν φεύγαμε. Φεύγαμε που το Μακάρειο και εγώ έκλαια πάρα πολύ και μου έλεγε (ο σύντροφος της) ‘Σταμάτα να κλαίεις, σταμάτα να κλαίεις!’ και εγώ δεν μπορούσα γιατί είχα και το θέμα με την επιλόχειο και ήταν έτσι λίγο δύσκολο αλλά με τον καιρό ξεπεράστηκε.” (Μαρίνα)

4.3.2 Β' ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΥΡΙΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΗΣ ΝΟΣΗΛΕΙΑΣ ΤΩΝ ΠΡΩΩΡΩΝ ΝΕΟΓΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ COVID-19

1^ο ΚΥΡΙΟ ΘΕΜΑ: Περιοριστικά μέτρα που λήφθηκαν στις μονάδες ΜΕΝΝ κατά τη περίοδο της πανδημίας

Οι συμμετέχοντες αναφέρθηκαν στις εμπειρίες που είχαν όταν το πρόωρο νεογνό τους νοσηλεύονταν στη ΜΕΝΝ κατά τη διάρκεια της πανδημίας Covid-19. Επίσης αναφέρθηκαν στα περιοριστικά μέτρα που λήφθηκαν κατά την διάρκεια της πανδημίας Covid-19 αλλά και στο τρόπο διαχείρισης αυτής της κατάστασης.

“Οι πρώτες μέρες ήταν δύσκολες. Βασικά την πρώτη μέρα τη θυμάμαι πάρα πολλά έντονα γιατί... εντάξει, γέννησα μετά έκανα μια μέρα να δω το μωρό... να πάω να το δω λόγω του covid, έπρεπε να βγει το τεστ μου για να πάω να το δω [...]” (Καλία)

“[...] έκανα 3 μέρες να δω τον γιο μου γιατί ήταν και λόγω του covid [...]” (Κωνσταντίνα)

“Εντάξει η αλήθεια εμένα στο επισκεπτήριο δεν με άφηναν λόγω του covid. Δεν μπορούσα καν να μπω μέσα. Ότι συνέβαινε, μόνο η γυναίκα μου το ήξερε, εγώ δεν μπορούσα. Πήγαινα απλά για να πάρω ρούχα και τέτοια πράγματα και έφευγα την ίδια ώρα. Δεν μπορούσα ούτε το μωρό μου να δω!” (Σάββας)

Οι γονείς αναφέρθηκαν στα μέτρα προστασίας που λαμβάνονταν κατά τη διάρκεια της πανδημίας (τεστ, μάσκες, αντισηπτικά, πλύσιμο χεριών).

“Λόγω του κορονοϊού, μπαίναμε με μάσκες, με αντισηπτικά τέλος πάντων ήταν πολύ... Βασικά καλά έκαναν για εμένα, γιατί εντάξει είχε γονείς που παραπονιόνταν να βλέπουν παραπάνω το μωρό αλλά εντάξει, εγώ προτιμούσα παρά να κολλήσει οτιδήποτε το μωρό [...] αλλά προτιμούσα να τον βλέπω μισή ώρα παρά να ξέρω ‘Ααα, αρρώστησε επειδή μπήκε ό τάδε για παράδειγμα και τον κόλλησε κάτι’ [...]” (Κωνσταντίνα)

“[...] αλλά εντάξει, το ότι σου έχουν περιορισμούς λόγω του covid, του τύπου πρέπει να κάνεις το τεστ για να έρθεις, μας δυσκόλεψαν παραπάνω.” (Καλία)

“[...] εντάξει έπρεπε κάθε εβδομάδα να κάνουμε το τεστ του κορονοϊού για παράδειγμα το PCR. Εντάξει τα τυπικά... δηλαδή αν δεν το έκανα, δεν θα έμπαινα μέσα [...]” (Καλία)

“[...] μπαίναμε μέσα, πλέναμε τα χέρια με αντισηπτικό, σαπούνι... ήταν υποχρεωτικό και θετικό αυτό και αναλόγως σε ποίο δωμάτιο βρισκόταν το μωρό πηγαίναμε[...]”
(Μάξιμος)

Επίσης, λόγω της πανδημίας υπήρχε περιορισμός στα άτομα που επιτρεπόταν να μπουν στη MENN με αποτέλεσμα να υπάρχει μεγάλη αναμονή για τους γονείς. Από αυτό μπορούμε να καταλάβουμε ότι δεν υπήρχε σωστή διαχείριση στις επισκέψεις των γονέων. Συγκεκριμένα οι γονείς αναφέρουν:

“Ναι έπαιζε πολύ σημαντικό ρόλο γιατί, για παράδειγμα μέχρι τους τρεις γονείς επιτρεπόταν να μπουν. Αν ήμασταν παραπάνω, βγαίναμε έξω και έπρεπε να δώσουμε προτεραιότητα και τους άλλους [...]”(Μαρίνα)

“Το επισκεπτήριο ήταν μια φορά την ημέρα, απόγευμα από ότι θυμάμαι. Μαζευόμασταν όλοι έξω από τη MENN [...] κάποτε δηλώναμε από πριν τι ώρα θα πηγαίναμε λόγω του κορονοϊού και ήμασταν δυο group. Έπρεπε μέσα στο δωμάτιο να υπάρχουν δύο άτομα ταυτόχρονα, έτσι υπήρχαν φορές που όταν ήμασταν περισσότεροι έβγαινα [...] αν δεν υπήρχαν άλλοι μέναμε και οι δύο μέσα, αν υπήρχαν άλλοι έβγαινε ο ένας έξω, εναλλάξ με το άλλο ζευγάρι, αλλά προσπαθούσαν πάντα να μην βάζουν ταυτόχρονα ραντεβού και από την αρχή που κλείναμε, μας έλεγαν η ώρα αυτή είναι υπερφορτωμένη για το δωμάτιο του μωρού αν γίνετε να επιλέξουμε κάποια άλλη ώρα και κάποτε κάναμε αλλαγές.”
(Μάξιμος)

Εν αντιθέσει, η Κάλια περιγράφει μια θετική εμπειρία σχετικά με το επισκεπτήριο παρόλο τους περιορισμούς που είχαν κατά την διάρκεια της πανδημίας. Κάνει σύγκριση μεταξύ της MENN του Γ.Ν.Α και του Μακαρείου και καταλαβαίνουμε ότι δεν υπήρχαν τόσο αυστηρά περιοριστικά μέτρα.

“[...] ευτυχώς εδώ στην Λεμεσό ήταν πιο χαλαροί, του τύπου δεν είχαμε επισκεπτήριο, δηλαδή όποτε ήθελα πήγαινα ή μας έλεγαν ‘Τηλεφωνάτε μας πριν έρθετε για να είναι ξύπνιο το μωρό να μην κοιμάται’. Ενώ στο Μακάρειο από κοπέλες που άκουσα ήταν συγκεκριμένες ώρες, αυτό ήταν πιο δύσκολο εννοείται. Εμάς ευτυχώς ήταν κοντά μας το νοσοκομείο και πηγαίναμε 2-3 φορές την ημέρα, τηλεφωνούσαμε όσες φορές θέλαμε και ότι ώρα θέλαμε [...]” (Καλία)

1^ο ΥΠΟΘΕΜΑ: Περιορισμός χρόνου

Οι γονείς αναφέρθηκαν στον ανεπαρκή χρόνο που είχαν για να δουν τα νεογνά τους λόγω των περιοριστικών μέτρων που υπήρχαν. Αυτό είχε και ως αποτέλεσμα οι γονείς να μην έχουν το χρόνο που χρειάζονται για να αναπτύξουν τη μεταξύ τους σχέση αλλά και για να καλύψουν την ανάγκη που έχουν για σωματική επαφή. Συγκεκριμένα οι γονείς αναφέρουν:

“Να σου πω σίγουρα, θα ήταν πολύ διαφορετικά τα πράματα πριν το covid, δηλαδή... ξέρεις είναι εντατική νεογνών, θα επιτρεπόταν οι επισκέψεις, αλλά νομίζω επειδή ήταν και τα περιοριστήκα μέτρα, μπαίναμε 15 λεπτά μόνο, τι να σου κάνουν τα 15 λεπτά; Μέχρι να πάεις... δηλαδή αν θέλεις ενάμιση ώρα να πάεις στο Μακάρειο και να τον δεις 15 λεπτά μόνο... ήταν λίγο δύσκολο.” (Μαρίνα)

“[...] το ζευγάρι, χωριζόμασταν, ήταν 15 λεπτά ο ένας και 15 λεπτά ο άλλος. Περιμέναμε έξω κάποτε, επειδή είχαν επείγοντα περιστατικά μέσα στη MENN. Καθυστερούσαν να μας ανοίξουν και ήταν ακόμα πιο αγχώδης η κατάσταση γιατί καθυστερούσαν. Δεν φτάνει που περίμενες μέχρι το απόγευμα να δεις το παιδί σου, έχεις και την καθυστέρηση να ανοίξουν την πόρτα, γιατί ήταν κλειδωμένη και αυτό ήταν πιο δύσκολο. Εεε... δυσανασχετούσαμε, να το πω έτσι [...]” (Μάξιμος)

“[...] έπρεπε όλοι να δουν τα μωρά τους, αφού μόνο εκείνες τις ώρες διακαίόμασταν και ξέρεις αυτό ήταν ακόμη πιο δύσκολο. Για αυτό σου λέω, πριν το covid μπορεί, ίσως να ήταν πολύ καλύτερα τα πράματα δηλαδή... να είχες πιο πολύ χρόνο, να σου εξηγούσαν πιο πολλά πράματα, να περνούσες πιο πολλή ώρα μαζί του.” (Μαρίνα)

2^ο ΥΠΟΘΕΜΑ: Απόκλιση πατέρα από την θεραπευτική φροντίδα του παιδιού και ανάμειξη στην θεραπευτική του φροντίδα λόγω των μέτρων διαχείρισης της πανδημίας.

Τα μέτρα που λήφθηκαν κατά τη διάρκεια της πανδημίας είχαν ως αποτέλεσμα να στερούν από τους πατέρες την ευκαιρία να αναπτύξουν μια σχέση με το νεογνό τους. Συμμετέχοντες ανέφεραν ότι κατά τη διάρκεια της πανδημίας οι πατέρες δεν είχαν ενεργό ρόλο στη φροντίδα και αποκλείστηκαν από τη θεραπευτική φροντίδα των νεογνών τους. Επίσης δεν ήταν ενημερωμένοι από το προσωπικό για την κλινική εικόνα του νεογνού και λάμβαναν πληροφορίες μόνο από τη σύζυγο τους.

“Εντάξει η αλήθεια εμένα στο επισκεπτήριο δεν με άφηναν λόγω του covid. Δεν μπορούσα καν να μπω μέσα. Ότι συνέβαινε, μόνο η γυναίκα μου το ήξερε, εγώ πήγαινα

απλά για να πάρω ρούχα και τέτοια πράγματα και έφευγα την ίδια ώρα. Δεν μπορούσα ούτε το μωρό μου να δω!” (Σάββας)

“Όχι, όχι, δεν υπήρχε περίπτωση! Δεν με άφηναν ούτε με covid test! Test μια ώρα πριν να έκανα πάλι δεν θα με άφηναν. Ήταν αυστηρά. Εντάξει είναι κατανοητό γιατί έχει πολλά μωρά, μπορεί να μεταφέρεις μικρόβια μπορεί, μπορεί, μπορεί, χίλια δύο μπορεί. Ένα μέρος του ήταν κατανοητό αλλά, εκείνο που είχα εγώ παράπονο, ήταν ότι μπορεί να μην καταλάβαιναν τον γονιό ότι μπορεί να θέλει να δει το μωρό του έστω εκείνα τα πέντε λεπτά. Θα ήταν καλό να έβρισκαν μια λύση για να μπορεί ο γονιός να δει το μωρό του έστω για τα πέντε λεπτά.” (Σάββας)

“Εντάξει σίγουρα επηρεάζει το ότι δεν μπορείς να δεις το μωρό σου, να δεις ότι είναι καλά, να το δεις με τα μάτια σου, να το πιάσεις λίγο πάνω σου [...]” (Σάββας)

2^ο ΚΥΡΙΟ ΘΕΜΑ: Συμπεριφορά προσωπικού κατά τη διάρκεια της πανδημίας

Σημαντικό εύρημα της μελέτης αποτελεί και η ευαισθητοποίηση του προσωπικού κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Παρά το γεγονός ότι οι συμμετέχοντες αναφέρονταν στα περιοριστικά μέτρα που επικρατούσαν λόγω της πανδημίας όπως στο χρόνο του επισκεπτηρίου, αριθμό ατόμων στη μονάδα, κατά τις συνεντεύξεις αναφέρονταν στην κατανόηση και στην ευαισθητοποίηση του προσωπικού για την ανάγκη τους να βρίσκονται κοντά στο νεογνό τους.

“[...] δεν θα μας θύμωναν ή κάτι, δηλαδή αν τους έλεγα και εγώ θέλω ακόμη λίγη ώρα, για παράδειγμα 5 -10 λεπτά, μπορεί να μέναμε παραπάνω, αλλά εντάξει μέχρι εκεί. Δεν μπορούσε να σε αφήνει εσένα, γιατί μετά θα άρχιζαν και οι άλλοι γονείς, εντάξει λογικό.” (Κωνσταντίνα)

“[...] την ημέρα που θα φεύγαμε, ήταν νύχτα και δεν προλαβαίναμε να αγοράσουμε γάλα για το μωρό και μας έδωσαν εκεί γάλα να πάρουμε. Είχαμε πολύ βοήθεια από τις μαίες και του νοσηλευτές. ” (Μαρίνα)

“[...] τηλεφωνούσαμε όσες φορές θέλαμε και ότι ώρα θέλαμε, το θετικό εμάς εδώ.... Ευτυχώς σε αυτό τον τομέα μας στήριζαν [...]” (Κάλια)

Επίσης οι γονείς αναφέρθηκαν στην ασφάλεια που ένιωθαν για το γεγονός ότι τα νεογνά τους βρίσκονταν στη MENN, αλλά και για το πόσο ευχαριστημένοι ήταν για το χρόνο και για την ενημέρωση που τους πρόσφερε το προσωπικό της MENN.

“[...] ήταν και σε καλά χέρια, επειδή γνωρίζαμε και τους γιατρούς, τις νοσηλεύτριες και τους νοσηλευτές που ήταν εκεί και ήταν πολύ καλά άτομα, πολύ αξιολογοί όλοι, βασικά δεν γνώρισα κανένα που να είπα δεν είναι καλός και δεν είναι ασφαλές το μωρό εκεί και επειδή ρωτούσαμε, μας εξηγούσαν.... ήταν απίστευτη βασικά η εμπειρία. Νομίζω αν δεν ήταν βασικά εκείνοι μπορεί να πάθαινα και μια μικρό κατάθλιψη αλλά όχι, ήταν πολύ καλοί γενικά στο Μακάρειο. Για αυτό είπα και το επόμενο θα είναι σίγουρα στο Μακάρειο.” (Κωνσταντίνα)

“Βλέπαμε ευχάριστο κλίμα από το προσωπικό εκεί της MENN, αντίθετα και με άλλους χώρους που έτυχε να επισκεφτούμε. Ήταν συγκεντρωμένοι στο στόχο τους, κρατούσαν τις σημειώσεις τους, τα γραφειοκρατικά τους αλλά για καλό σκοπό, είχαν συνεχή έλεγχο και ενημέρωση στα πλαίσια του δυνατού που μπορούν να γίνουν από τους νεογνολόγους. Είμαι ευχαριστημένος από τη MENN, δεν έχω κάποιο παράπονο να εκφράσω. Παραπάνω είναι θετικά τα συναισθήματα και προς το προσωπικό.” (Μάξιμος)

“[...] ήταν μια χαρά, δηλαδή πηγαίναμε ρωτήσουμε τους νοσηλευτές πως τα πάει σήμερα, αν μετρήθηκε, μας εξηγούσαν, μας έλεγαν όσα ml γάλα έπινε, για την μετάγγιση που του έκαναν [...]” (Μαρίνα)

Μια μητέρα πρόσθεσε ότι βρήκε στήριξη από μια νοσηλεύτρια της MENN με την οποία κατέληξαν να γίνουν και φίλες. Συγκεκριμένα ανέφερε ότι οι φωτογραφίες που της έστειλε με το μωράκι της ήταν η πηγή για να μπορέσει να διαχειριστεί το στρες της και να πάρει δύναμη.

“Είχα και μια απίστευτη νοσηλεύτρια που γίναμε φίλες στο τέλος, που κάθε μέρα μου έστειλε φωτογραφίες. Είναι πολύ σημαντικό να βλέπεις το μωρό σου τουλάχιστο από μια φωτογραφία και να σου λέει ‘πάει καλά’. Της χρωστάω πολλά είναι η αλήθεια, διότι είναι εκείνες οι στιγμές που πηγαίνεις να ξαπλώσεις και σου έρχεται στο μυαλό το μωρό και ξαφνικά σου στέλνει φωτογραφία, σου δίνει πολύ δύναμη ή να σου πουν ‘τον έβγαλαν από τον αναπνευστήρα’ τις πρώτες μέρες, είναι πολύ σημαντικό. Εντάξει, μου έδινε πολύ δύναμη αυτό το πράγμα.” (Κωνσταντίνα)

5 Συζήτηση

Ο βασικός σκοπός της παρούσας μελέτης ήταν η διερεύνηση των εμπειριών των γονέων, οι οποίοι απόκτησαν πρόωρο νεογνό το οποίο χρειάστηκε να νοσηλευτεί στη MENN του Γενικού Νοσοκομείου Λεμεσού ή στη MENN του Νοσοκομείου Αρχιεπίσκοπος Μακάριος ΙΙΙ στη Λευκωσία. Η παρούσα μελέτη συνέβαλε στην καταγραφή των βιωμάτων των γονέων πρόωρων νεογνών που νοσηλεύτηκαν στη MENN, αλλά και στην καταγραφή των στρατηγικών που ενεργοποιούν αυτοί οι γονείς για την αντιμετώπιση των άμεσων και αψότερων τους βιωμάτων. Επιπλέον, καταγράφηκαν οι εμπειρίες και οι στρατηγικές αντιμετώπισης που χρησιμοποίησαν οι γονείς οι οποίοι νοσήλευσαν τα πρόωρα νεογνά τους κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19.

Στη βιβλιογραφία έχει παρατηρηθεί ότι πραγματοποιήθηκαν αρκετές έρευνες που μελετούν τις εμπειρίες των γονέων με πρόωρα νεογνά στη MENN, όμως δεν υπάρχει αντίστοιχη έρευνα για τους Κύπριους γονείς. Αυτή η μελέτη ήταν σημαντικό να πραγματοποιηθεί στη Κύπρο, αφού σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Έκθεση Υγείας του 2015, η Κύπρος βρίσκεται στην πρώτη θέση με τα πιο υψηλά ποσοστά προωρότητας (Παράρτημα Ι) (Euro-Peristat, 2015). Η παρούσα μελέτη αποτελεί πρώτη προσπάθεια καταγραφής των εμπειριών των Κύπριων γονέων με πρόωρα νεογνά τα οποία να νοσηλεύτηκαν στη MENN. Επιπρόσθετα, στη βιβλιογραφία υπάρχουν πολύ περιορισμένα στοιχεία για τις εμπειρίες που βιώνουν αυτοί γονείς κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19, αφού αποτελεί ένα πρόσφατο γεγονός. Επομένως, ακόμη ένα επίτευγμα της παρούσας μελέτης είναι η προσπάθεια καταγραφής των εμπειριών και των στρατηγικών αντιμετώπισης των γονέων πρόωρων νεογνών που νοσηλεύτηκαν στη MENN κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19.

Τα ερευνητικά ερωτήματα που τέθηκαν αρχικά, απαντήθηκαν και επιβεβαιώθηκαν στα αποτελέσματα της μελέτης. Έπειτα ακολουθεί συζήτηση των κυριότερων ευρημάτων με βάση το σκοπό κατά τα αποτελέσματα της παρούσας μελέτης αλλά και τη βιβλιογραφία.

Μέρος των ευρημάτων της παρούσας μελέτης βρίσκονται σε συμφωνία με ευρήματα άλλων μελετών αναφορικά με τις εμπειρίες των γονέων πρόωρων νεογνών που νοσηλεύτηκαν στη MENN αλλά και για τις στρατηγικές διαχείρισης αυτής της

εμπειρίας. Αύτη η εμπειρία φαίνεται ότι αποτυπώνεται πολύ χαρακτηριστικά στη μνήμη των γονέων και είναι σαν ένας σημαντικός σταθμός στη ζωή τους που δύσκολα ξεχνιέται. Στη μελέτη των Ireland, et al. (2019) διαφάνηκε ότι οι γονείς θυμούνται αυτή την εμπειρία που βίωσαν από τρία έως επτά χρόνια αργότερα και τη χαρακτηρίζουν ως μια αρνητική εμπειρία και αυτό βρίσκεται σε συμφωνία με την παρούσα μελέτη. Συγκεκριμένα, στην παρούσα μελέτη συμμετείχε μητέρα η οποία μας περιέγραψε πολύ χαρακτηριστικά την εμπειρία που βίωσε πριν από επτά χρόνια. Οι γονείς χαρακτηρίζουν την εμπειρία τους από τη νοσηλεία του νεογνού τους στη MENN ως δύσκολη, ψυχοφθόρα και ως ένα τραυματικό βίωμα. Με τον ίδιο τρόπο χαρακτήρισαν αυτή την εμπειρία και άλλοι γονείς από τη διεθνή βιβλιογραφία (Ncube, et al., 2016), (Dadkhahtehrani, et al., 2017), (Winter, et al., 2018) & (Galeano & Maya, 2021). Αυτή η βιωμένη τραυματική εμπειρία οδήγησε τους γονείς να αναθεωρήσουν τα σημαντικά πράγματα για τη ζωή τους και να αλλάξουν γενικότερα την κοσμοθεωρία τους.

Κάθε γονέας με τη γέννηση του νεογνού του ανυπομονεί για τη στιγμή που θα γυρίσουν στο σπίτι και θα είναι πλέον οικογένεια. Σε αυτές τις περιπτώσεις αυτό δεν πραγματοποιείται, αφού το νεογνό χρειάζεται μια πιο εξειδικευμένη φροντίδα και πρέπει να νοσηλευτεί. Ο πρόωρος τοκετός και η νοσηλεία στη MENN είναι κρίσιμα και απροσδόκητα γεγονότα για τους γονείς, τα οποία απομακρύνονται από το ιδανικό που φαντάζονταν για τη γέννηση του παιδιού τους (Galeano & Maya, 2021). Αυτή η κατάσταση είναι ενάντια στο φυσιολογικό και έχει ως αποτέλεσμα να δημιουργούνται ανάμικτά συναισθήματα και να υπάρχει έντονα ένα αίσθημα κενού. Μέσα από τη μελέτη αλλά και από άλλες μελέτες φαίνεται ότι οι γονείς καλούνται να διαχειριστούν αρκετά αντικρουόμενα συναισθήματα (Galeano & Maya, 2021). Οι γονείς περιέγραψαν ότι ένιωθαν χαρά και ευτυχία για το γεγονός ότι γίνονταν γονείς και ειδικότερα όταν γίνονταν για πρώτη φορά γονείς, από την άλλη όμως ένιωθαν απογοήτευση, λύπη, αγωνία, στεναχώρια και φόβου για το γεγονός ότι το νεογνό τους νοσηλεύτηκε στη MENN. Πιο συγκεκριμένα οι γονείς ανέφεραν ότι ο αποχωρισμός από το νεογνό δημιουργεί άγχος, πανικό και λύπη όμως, η στιγμή της επανασύνδεσης προσφέρει χαρά και ολοκλήρωση. Στην παρούσα μελέτη, στη μελέτη των Gutiérrez, et al., (2020) αλλά και στη μελέτη των Noergaard, et al., (2017) οι γονείς ανέφεραν ότι είχαν το αίσθημα φόβου για το άγνωστο, άγχος αλλά και ανασφάλεια για την κλινική πορεία της υγείας του νεογνού. Οι ιδιαίτερες συνθήκες που επικρατούν στη MENN

περιορίζαν την ανάγκη που είχαν οι γονείς για σωματική επαφή και αυτό το γεγονός προκαλούσε λύπη και στεναχώρια στους γονείς, αφού ένιωθαν ότι δεν μπορούσαν να αναπτύξουν μια πιο ζεστή σχέση με τα νεογνά τους. Επιπρόσθετα, η ανάγκη νοσηλείας του νεογνού στη MENN δημιουργούσε στους γονείς ακόμη περισσότερο το άγχος και αγωνία για το αν θα καταφέρουν να γίνουν καλοί γονείς και ιδιαίτερα για αυτούς που αποκτούσαν το πρώτο τους παιδί. Ο αποχωρισμός, η κλινική πορεία υγείας του νεογνού, η ανάγκη για σωματική επαφή, η ανάγκη για δημιουργία σχέσης μεταξύ γονέα – παιδιού αλλά και η ανάγκη να ασκήσουν σωστά τον γονεϊκό τους ρόλο δημιουργούσε στους γονείς πολλά αρνητικά συναισθήματα τα οποία επιβεβαιώνονται και από άλλους γονείς που συμμετείχαν σε μελέτες (Ireland, et al., 2019), (Yu, et al., 2020), (Gutiérrez, et al., 2020) & (Mengesha, et al., 2021).

Όμως, οι διαφορές πρακτικές που χρησιμοποιούσαν στη MENN για εξασφάλιση σωματικής επαφής και μείωσης του άγχους του αποχωρισμού πρόσφερε στους γονείς ιδιαίτερη χαρά και ικανοποίηση αφού με αυτό τον τρόπο ένιωθαν ότι συνδέονται συναισθηματικά με το νεογνό τους αλλά και ότι αναπτύσσουν το δεσμό γονέα - παιδιού. Αυτό διαπιστώνεται και μέσα από άλλες μελέτες, αφού οι γονείς ανέφεραν ότι θετικοί ενισχυτές κατά τη φροντίδα του νεογνού στη MENN ήταν οι πρακτικές που χρησιμοποιούσαν στη MENN (Sabnis, et al., 2019) & (Ireland, et al., 2019).

Οι γονείς αναφέρθηκαν στους επαγγελματίες υγείας τόσο στο ιατρικό όσο και στο νοσηλευτικό προσωπικό. Αναφέρθηκαν στις επαγγελματικές και επιστημονικές ικανότητες του προσωπικού, στη συμπεριφορά αλλά και στη στάση τους. Συγκεκριμένα αναφέρθηκαν στην ενσυναίσθηση και την κατανόηση που έδειχναν προς τις ανάγκες που είχαν οι γονείς σε αυτή τη δύσκολη και στρεσογόνα εμπειρία που βίωναν. Επίσης, έδειχναν ευχαριστημένοι για το χρόνο που αφιέρωνε το προσωπικό της MENN, για τους απαντήσουν στα ερωτήματα που είχαν και να τους εξηγήσουν την κλινική κατάσταση που βρισκόταν το νεογνό τους. Επιπρόσθετα, έδειχναν ευχαριστημένοι γιατί ήταν πλήρως ενημερωμένοι για την κλινική κατάσταση του νεογνού αλλά και για τις θεραπευτικές παρεμβάσεις που χρειάζονταν τα νεογνά τους κατά τη διάρκεια της νοσηλείας τους στη MENN. Από ευρήματα άλλων μελετών φαίνεται ότι είναι σημαντικό για τους γονείς, το προσωπικό της MENN να τους αφιερώνει χρόνο για να τους ενημερώνει και να τους παρέχει πληροφορίες για την κατάσταση υγείας του νεογνού αλλά και για τις θεραπευτικές παρεμβάσεις που χρειάζονται να γίνουν κατά τη

διάρκεια της νοσηλείας (Ncube, et al., 2016) & (Mengesha, et al., 2021). Παρόλα αυτά, υπήρχαν και γονείς οι οποίοι ανέφεραν ότι δεν ήταν ευχαριστημένοι με το επίπεδο πληροφόρησης και παρεχόμενης φροντίδας που παρείχε το προσωπικό, καθώς και με το γεγονός ότι το προσωπικό δεν ήταν καθόλου υποστηρικτικό, θύμωναν και απαντούσαν απότομα. Έδωσαν έμφαση στην κακή εμπειρία που είχαν από την παροχή φροντίδας, στην ανεπαρκή ενημέρωση για τη θεραπεία και την κατάσταση υγείας του νεογνού τους, αλλά και στην ελλιπή εκπαίδευση και καθοδήγηση. Ένα ακόμη θέμα που έθιξαν οι γονείς στην παρούσα μελέτη ήταν ο ιδιαίτερος και λάθος τρόπος που το προσωπικό της MENN ανακοίνωνε τα δυσάρεστα νέα στους γονείς. Εστίασαν στο απότομο και λάθος τρόπο ενημέρωσης για την σοβαρότητα της κατάστασης αλλά και για την κλινική πορεία του νεογνού. Οι γονείς ανέφεραν ότι αυτή η λάθος διαχείριση των δυσάρεστων νέων τους έβρισκε αντιμέτωπους με μια δύσκολη κατάσταση, χωρίς να είναι προετοιμασμένοι ψυχολογικά αλλά και συναισθηματικά με αποτέλεσμα να μην μπορούν να το διαχειριστούν. Μέσα από τη παρούσα μελέτη φαίνεται ότι υπάρχουν δύο απόψεις για τη στάση του προσωπικού στη MENN απέναντι στους γονείς. Το γεγονός των διχασμένων απόψεων για το προσωπικό της MENN από τους γονείς φαίνεται και σε άλλες μελέτες (Ncube, et al., 2016), (Dadkhahtehrani, et al., 2017), (Lakshmanan, et al., 2019) & (Yu, et al., 2020). Οι γονείς των πρόωρων νεογνών ανέφεραν ότι λάμβαναν αρκετούς τρόπους υποστήριξης από το νοσηλευτικό προσωπικό αλλά δεν ήταν αρκετά ευχαριστημένοι, συγκεκριμένα ανέφεραν ότι δεν είχαν πειθαρχία, δεν είχαν μια συνεργάσιμη συμπεριφορά, ήταν απαράδεχτοι, αδιάκριτοι και αναισθητοί (Dadkhahtehrani, et al., 2017), (Yu, et al., 2020) & (Mengesha, et al., 2021). Οι γονείς χρειάζονταν περισσότερη ενημέρωση για την κλινική κατάσταση του νεογνού τους, καθοδήγηση αλλά και εκπαίδευση για τη φροντίδα των νεογνών τους (Boykova, 2016), (Ncube, et al., 2016), (Lakshmanan, et al., 2019) & (Yu, et al., 2020).

Οι γονείς αναφέρθηκαν στην πρωτόγνωρη εμπειρία τους να γίνουν γονείς αλλά και στους τρόπους που χρησιμοποιούν για να διαχειριστούν αυτή τη στεσογόνα εμπειρία που βίωναν. Στην παρούσα μελέτη οι γονείς αναφέρθηκαν σε ατομικές στρατηγικές διαχείρισης της κατάστασης και συγκεκριμένα η θετική σκέψη ήταν ένας τρόπος ο οποίος τους βοήθησε να διαχειριστούν αυτή τη στρεσογόνα κατάσταση. Επίσης, στη παρούσα μελέτη όπως και στη βιβλιογραφία, οι γονείς ανέφεραν ότι η ελπίδα της θετικής έκβασης για την κλινική κατάσταση του νεογνού, τους έδινε δύναμη για να

μπορούν να συνεχίσουν (Dadkhahtehrani, et al., 2017), (Yang, et al., 2017) & (Ireland, et al., 2019).

Επιπρόσθετα, οι γονείς αναφέρθηκαν στις πηγές στήριξης που χρησιμοποίησαν, ώστε να διαχειριστούν αυτή τη δύσκολη εμπειρία που βίωσαν. Κάποιοι γονείς αναζήτησαν στήριξη από κάποιο ειδικό (ψυχίατρο, παιδίατρο, γυναικολόγο, το νοσηλευτικό προσωπικό της MENN, πνευματικό) και κάποιοι άλλοι ενώ αντιλαμβάνονταν ότι χρειάζονται στήριξη από κάποιο ειδικό δεν τη ζήτησαν και το αντιμετώπισαν μόνοι τους. Μέσα από ευρήματα άλλης μελέτης διαφαίνεται ότι η συνεχής υποστηρικτική επικοινωνία των επαγγελματιών υγείας προς τις μητέρες, προάγει την αυτοπεποίθηση και την ικανότητά τους να φροντίζουν τα πρόωρα νεογνά τους, γεγονός που με τη σειρά του προάγει το δεσμό μητέρας-νεογνού (Ncube, et al., 2016). Οι επαγγελματίες υγείας φαίνεται ότι έκτος από συνεχή υποστηρικτική επικοινωνία προσφέρουν στους γονείς και συναισθηματική υποστήριξη (Gutiérrez, et al., 2020). Προκειμένου να διατηρήσουν τη ψυχική τους υγεία και να διατηρήσουν τον γονικό τους ρόλο, αυτοί οι γονείς χρειάζονταν περισσότερη επαγγελματική υποστήριξη από το προσωπικό της MENN, αφού συχνά θεωρείται ως η πιο αξιόπιστη πηγή πληροφοριών και καθοδήγησης (Ncube, et al., 2016) & (Yang, et al., 2017).

Κατά τη διάρκεια αυτής της εμπειρίας οι μητέρες αντιμετώπιζαν τους συντρόφους τους ως σύμμαχο, ως ένα γερό τοίχο στον οποίο μπορούσαν να στηριχθούν, να εκφραστούν ελεύθερα και να αντιμετωπίσουν τους φόβους και τις ανασφάλειες τους. Μπορούμε να καταλάβουμε πόσο σημαντικό είναι αυτή η εμπειρία να αντιμετωπίζετε και από τους δύο γονείς σαν ομάδα, όπως είπε χαρακτηριστικά και ένας πατέρας «για αυτό τα καταφέραμε χωρίς να έχουμε κάποιο πρόβλημα». Οι περισσότερες μητέρες αναφέρθηκαν στη στήριξη που λάμβαναν από το σύντροφο τους, συγκεκριμένα μια μητέρα ανέφερε ότι ηρεμία του συζύγου της, της μεταβίβαζε θετικά συναισθήματα, τη στήριζε με την κατανόηση που της έδειχνε για τους δικούς της φόβους και ανησυχίες. Επιπρόσθετα οι μητέρες ανέφεραν ότι η κατανόηση, η ηρεμία, η ενσυναίσθηση και η θετικότητα για την έκβαση της υγείας του νεογνού που τους πρόσφερε ο σύντροφος τους, της βοηθούσε να διαχειριστούν αυτή τη δύσκολη εμπειρία. Στη διεθνή βιβλιογραφία οι περισσότεροι γονείς επισημάνουν πόσο σημαντική είναι η συναισθηματική υποστήριξη του συντρόφου σε αυτή τη δύσκολη περίοδο της ζωής τους (Gutiérrez, et al., 2020). Εν αντιθέσει, στην παρούσα μελέτη υπήρχε και μια

μητέρα η οποία ανέφερε ότι υπήρχαν εντάσεις, απουσία ενσυναίσθησης και έλλειψη κατανόησης από το σύντροφο της, γεγονός που έκανε την κατάσταση ακόμη πιο δύσκολη. Επιπλέον, οι γονείς ανέφεραν ότι βρήκαν στήριξη από την οικογένεια, τους συγγενείς, τους φίλους και τον κοινωνικό περίγυρο. Η συναισθηματική υποστήριξη αποτελεί το βασικό παράγοντα για την προώθηση μιας προσαρμοστικής προσέγγισης για τους γονείς όταν έρχονται αντιμέτωποι με τη γέννηση ενός πρόωρου νεογνού. Στη μελέτη των Gutiérrez et al.(2020) και των Ireland, et al. (2019) αναφέρεται ότι οι γονείς λάμβαναν συναισθηματική στήριξη κατά τη φροντίδα του νεογνού τους στη ΜΕΝΝ στήριξη από το σύντροφο, την οικογένεια, τους συγγενείς και τους φίλους.

Η στήριξη από γονείς οι οποίοι βίωσαν την ίδια εμπειρία με αυτούς φαίνεται να ήταν καθοριστική για την αντιμετώπιση αυτής της κατάστασης. Στην παρούσα μελέτη τρεις μητέρες ανέφεραν ότι βρήκαν στήριξη από άτομα που βίωσαν την ίδια εμπειρία με αυτούς. Αυτά τα ευρήματα βρίσκονται σε συμφωνία με ευρήματα άλλων μελετών από τη διεθνή βιβλιογραφία και καταδεικνύουν τη σημασία της υποστήριξης από γονείς που περνούν μια παρόμοια κατάσταση. Συγκεκριμένα η υποστήριξη από γονείς πρόωρων νεογνών που βίωσαν μια παρόμοια εμπειρία στη ΜΕΝΝ είναι καθοριστική για την αντιμετώπιση του προβλήματος, της αγωνίας και της πίεσης που βιώνουν (Gutiérrez, et al., 2020). Η συναισθηματική υποστήριξη και η επικοινωνία με άλλες μητέρες στη μονάδα βοήθα τις μητέρες να νιώθουν λιγότερες ενοχές αλλά τους δίνει και τη δυνατότητα να ξεπεράσουν το φόβο τους και να αναπτύξουν μια συναισθηματική σχέση με τα νεογνά τους (Gutiérrez, et al., 2020), (Ncube, et al., 2016) & (Ireland, et al., 2019). Επίσης, οι γονείς αναφέρουν ότι είναι χρήσιμο να λαμβάνουν πληροφορίες και συμβουλές από γονείς που βίωσαν την ίδια εμπειρία (Yu, et al., 2020).

Η πανδημία Covid-19 είναι μια πρωτόγνωρη κατάσταση που επηρεάζει πάρα πολλούς τομείς και ειδικότερα τους τομείς της υγειονομικής περίθαλψης. Στην παρούσα μελέτη συμμετείχαν και γονείς οι οποίοι βίωσαν αυτή τη δύσκολη εμπειρία κατά τη διάρκεια της πανδημίας Covid-19. Οι γονείς αναφέρθηκαν στις ιδιαίτερες συνθήκες νοσηλείας και στις απαγορεύσεις που επικρατούσαν λόγω των περιοριστικών μέτρων και διαπιστώνουμε ότι αυτό το γεγονός έκανε την εμπειρία των γονέων ακόμη πιο δύσκολη και πιο πολύπλοκη. Δύσκολη αλλά και συνάμα απαιτητική εμπειρία, τη χαρακτήρισαν και οι γονείς από άλλες μελέτες οι οποίες διερευνούσαν τις εμπειρίες των γονέων πρόωρων νεογνών που νοσηλεύτηκαν στη ΜΕΝΝ κατά τη διάρκεια της πανδημίας (

Galeano & Maya, 2021), (Kynø, et al., 2021) & (Mengesha, et al., 2021). Η γέννηση ενός πρόωρου νεογνού κατά τη διάρκεια της πανδημίας είναι εξαιρετικά απαιτητική γιατί οι γονείς πρέπει να χειριστούν τους περιορισμούς του COVID-19, να μάθουν, να γνωρίζουν και να δένονται με το νεογέννητο τους αλλά και να γίνουν οικογένεια. (Kynø, et al., 2021). Οι γονείς αναφέρθηκαν στον ανεπαρκή χρόνο που είχαν για να βρίσκονται κοντά στα νεογνά τους λόγω των περιοριστικών μέτρων που υπήρχαν και αυτό είχε ως αποτέλεσμα οι γονείς να μην έχουν το χρόνο που χρειάζονται για να αναπτύξουν τη μεταξύ τους σχέση αλλά και για να καλύψουν την ανάγκη που έχουν για σωματική επαφή. Μέσα από ευρήματα άλλης μελέτης, αποδεικνύεται ότι ο περιορισμένος χρόνος ελαχιστοποιεί τις ευκαιρίες που έχουν οι γονείς να μάθουν να φροντίζουν τα νεογνά τους (Galeano & Maya, 2021).

Οι μονάδες εντατικής νοσηλείας νεογνών έχουν ιδιαίτερους και πιο αυστηρούς κανονισμούς σχετικά με άλλους θαλάμους νοσοκομείων και αυτοί οι κανονισμοί καθιστούν αυτή τη νοσηλεία ακόμη πιο ιδιαίτερη και πιο περίπλοκη. Συνεπώς, τα περιοριστικά μέτρα που λήφθηκαν κατά τη διάρκεια της πανδημίας, αλλά και η λάθος διαχείριση του επισκεπτηρίου, όπως διαφάνηκε στη παρούσα μελέτη, ήταν επιπλέον επιβαρυντικοί παράγοντες, οι οποίοι έκαναν την εμπειρία αυτών των γονέων ακόμη πιο δύσκολη. Στη μελέτη των Kynø, et al. (2021) οι γονείς ανέφεραν ότι οι συνέπειες των κανονισμών της πανδημίας τους έκαναν να αντιμετωπίζουν τη μονάδα ως σχεδόν απαγορευτική, σαν να ήταν απροσέγγιστη η πόρτα της μονάδας για αυτούς. Συγκεκριμένα, στην παρούσα μελέτη οι γονείς ανέφεραν ότι λόγω της πανδημίας υπήρχε περιορισμός στα άτομα που επιτρεπόταν να εισέλθουν στη ΜΕΝΝ με αποτέλεσμα να υπάρχει μεγάλη αναμονή για τους γονείς. Από αυτό μπορούμε να καταλάβουμε ότι δεν υπήρχε σωστή διαχείριση στις επισκέψεις των γονέων με αποτέλεσμα οι γονείς να βιώνουν ακόμη πιο δύσκολα αυτή την εμπειρία και να εκφράζουν τη δυσαρέσκεια τους για αυτό το γεγονός. Η έναρξη της καραντίνας και των περιοριστικών μέτρων αύξησε τη συναισθηματική επιβάρυνση, τον πόνο και το άγχος των γονιών (Galeano & Maya, 2021).

Παρόλα αυτά σημαντικό εύρημα της μελέτης αποτελεί και η ευαισθητοποίηση του προσωπικού κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Παρόλο που οι συμμετέχοντες αναφέρονταν στα περιοριστικά μέτρα που επικρατούσαν λόγω της πανδημίας όπως στο χρόνο του επισκεπτηρίου και στον αριθμό ατόμων στη μονάδα, κατά τις συνεντεύξεις

αναφέρονταν και στην κατανόηση του προσωπικού για την ανάγκη τους να βρίσκονται κοντά στο νεογνό τους. Οι γονείς ανέφεραν ότι ήταν πολύ ευχαριστημένοι για το χρόνο και για την ενημέρωση που τους πρόσφερε το προσωπικό της MENN, εν αντίθεση στη μελέτη των Galeano & Maya (2021) όπου διαφάνηκε ότι οι γονείς οι οποίοι βιώνουν αυτή την εμπειρία κατά τη διάρκεια της πανδημίας, αύξανε την ανάγκη τους για περισσότερη πληροφόρηση για την κατάσταση ύγείας των νεογνών τους γιατί λόγω των περιοριστικών μέτρων δεν μπορούν να βρίσκονται κόντα στα νεογνά τους. Επίσης, οι γονείς ανέφεραν ότι ένιωθαν ασφάλεια για το γεγονός ότι τα νεογνά τους βρίσκονταν στη MENN και έδειχναν εμπιστοσύνη προς το προσωπικό. Εν αντίθεση, στη μελέτη των Mengesha, et al.(2021) οι γονείς ανησυχούσαν για την ποιότητα της φροντίδας που παρέχεται στα νεογνά τους ως αποτέλεσμα της μετάδοσης του ιού COVID-19 από τους επαγγελματίες υγείας και από άλλους γονείς.

Τέλος, στη βιβλιογραφία υπάρχουν δεδομένα τα οποία υποστηρίζουν ότι οι πατέρες αποκλείονται από τη φροντίδα των νεογνών τους στη MENN και οι επαγγελματίες υγείας εστιάζουν την προσοχή τους στο νεογνό και στη μητέρα (Noergaard, et al., 2017). Αυτό το γεγονός το υποστηρίζουν και έρευνες που έγιναν πριν την πανδημία αλλά και έρευνες που έγιναν εν καιρώ πανδημίας (Noergaard, et al., 2017), (Kynø, et al., 2021) & (Galeano & Maya, 2021). Συγκεκριμένα στη μελέτη των Kynø, et al. (2021) φάνηκε ότι ο περιορισμός στην πρόσβαση των πατέρων στη MENN λόγω των περιοριστικών μέτρων της πανδημίας COVID-19 λειτούργησε ως σημαντικό εμπόδιο στον πρώιμο δεσμό νεογνού-πατέρα. Αυτός ο περιορισμός επηρέαζε και τις μητέρες αφού τις έκανε να νιώθουν μοναξιά, γιατί δεν μπορούσαν να μοιραστούν κοινές εμπειρίες με τους συντρόφους τους και να έχουν τη δυνατότητα να γίνουν οικογένεια (Kynø, et al., 2021). Επιπρόσθετα, στη μελέτη των Galeano & Maya (2021) διαφάνηκε ότι οι πατέρες είχαν λιγότερες ευκαιρίες να μάθουν και να αναπτύξουν αυτοπεποίθηση για τη φροντίδα των νεογνών τους αφού υπήρχε περιορισμός στην είσοδο τους στη MENN. Επίσης, δεν υπήρχε άμεση αλληλεπίδραση των πατέρων με τα νεογνά τους, με αποτέλεσμα να μην μπορούν να αναπτύξουν τον πατρικό τους ρόλο, να λάβουν υποστήριξη και άμεση ενημέρωση από το προσωπικό της MENN (Galeano & Maya, 2021). Στη μελέτη των Noergaard, et al. (2017) οι οποία πραγματοποιήθηκε πριν την πανδημία οι πατέρες ανέφεραν ότι η αντιμετώπιση τους δεν είναι ίση, αφού οι επαγγελματίες υγείας δίνουν περισσότερη σημασία στο νεογνό και στη μητέρα. Αυτό

διαπιστώθηκε και στη παρούσα μελέτη, αφού πατέρας ο οποίος βίωσε αυτή την εμπειρία εν καιρώ πανδημίας ανέφερε ότι στερήθηκε την ευκαιρία να αναπτύξει μια σχέση με το νεογνό του, δεν είχε ενεργό ρόλο στη φροντίδα και αποκλείστηκε από τη θεραπευτική φροντίδα του νεογνού του. Επίσης, ανέφερε ότι δεν ήταν ενημερωμένος από το προσωπικό για την κλινική εικόνα του νεογνού και λάμβανε πληροφορίες μόνο από τη σύζυγο του. Οι επαγγελματίες υγείας πρέπει να διαδραματίζουν βασικό ρόλο, δείχνοντας ότι και οι πατέρες είναι εξίσου σημαντικοί για τα νεογνά τους. Θα πρέπει να τους βοηθήσουν να εμπλακούν στη φροντίδα των νεογνών και να τους διασφαλίζουν άμεση ενημέρωση για την πρόοδο των νεογνών τους.

5.1 Περιορισμοί παρούσας μελέτης

Δεδομένο του πληθυσμού των συμμετεχόντων, αλλά και του σκοπού της ποιοτικής μελέτης, δεν τίθεται θέμα γενίκευσης των αποτελεσμάτων. Η διεξαγωγή της παρούσας μελέτη ήταν αρκετά ιδιαίτερη, για το λόγο ότι πραγματοποιήθηκε εν καιρώ πανδημίας. Οι ιδιαίτεροι και απαιτητικοί περιορισμοί που τέθηκαν κατά τη διάρκεια της πανδημίας αλλά και οι συνεχές αλλαγές των πρωτοκόλλων διαμόρφωσαν τον τρόπο διεξαγωγής της μελέτης. Αρχικός στόχος ήταν οι συνεντεύξεις να πραγματοποιηθούν από κοντά με σκοπό να υπάρχει άμεση επικοινωνία με τους συμμετέχοντες. Όμως, λόγω της πανδημίας COVID-19 και των περιοριστικών μέτρων που υπήρχαν κατά τη διάρκεια όπου πραγματοποιήθηκαν οι συνεντεύξεις με τους συμμετέχοντες, είχε ως αποτέλεσμα οι συνεντεύξεις να πραγματοποιηθούν διαδικτυακά. Αυτό το γεγονός αποκλείει αυτόματα από τη μελέτη γονείς οι οποίοι δεν είχαν πρόσβαση στο διαδίκτυο και δεν είχαν γνώσεις ηλεκτρονικού υπολογιστή. Επίσης, περιοριζόταν η μη λεκτική επικοινωνία αφού η επικοινωνία πραγματοποιούταν πίσω από ένα υπολογιστή πάρα το γεγονός ότι χρησιμοποιήθηκε η κάμερα. Παρ' όλ' αυτά δεν ήταν εύκολη η αναγνώριση όλων κινήσεων, στάσεων αλλά και εκφράσεων. Έγινε προσπάθεια από την ερευνήτρια ώστε οι συμμετέχοντες να νιώσουν πιο οικεία και να εκφραστούν καλύτερα με διάφορες παρεμβάσεις. Ωστόσο, δεν ήταν αρκετές αφού υπήρξαν στιγμές όπου οι συμμετέχοντες ένιωθαν αμήχανα απέναντι στην ερευνήτρια, δεν μπορούσαν να εκφραστούν και να μιλήσουν περισσότερο για την εμπειρία που βίωσαν.

Τέλος, μια ακόμη παράμετρος που επηρέασε τα δεδομένα που πάρθηκαν και συνεπώς και τα αποτελέσματα της μελέτης, ήταν η περιορισμένη συμμετοχή των πατέρων. Η

παράμετρος αυτή μπορεί να θεωρηθεί σημαντικό στοιχείο, αλλά και περιορισμός της μελέτης. Το κομμάτι του περιορισμού έγκειται στο γεγονός ότι οι πατέρες ήταν πιο ντροπαλοί και δεν μπορούσαν να εκφραστούν ελεύθερα σε ένα άγνωστο άτομο, αλλά και λόγω της φύσης της δουλείας τους η οποία δυσκόλευε την εύρεση μέρας και ώρας για την πραγματοποίηση της συνέντευξης. Όμως, έγινε προσπάθεια για προσέγγιση περισσότερων πατέρων και μέσω των μητέρων που συμμετείχαν στην έρευνα. Τους δίναμε την επιλογή έχουν κλειστή την κάμερα αν τους έκανε να νιώθουν πιο άνετα και τους δίναμε την ευκαιρία να επιλέξουν μέρα και ώρα. Παρ' όλ' αυτά δεν ήταν αρκετή αυτή η προσπάθεια αφού τις περισσότερες φορές η κούραση από τη δουλειά ήταν η αιτία για την ακύρωση του ραντεβού για την πραγματοποίηση της συνέντευξης.

6 Συμπεράσματα

Η γέννηση ενός παιδιού αποτελεί το επιστέγασμα για τη δημιουργία μιας ολοκληρωμένης οικογένειας ανάμεσα σε ένα ζευγάρι. Αυτό το γεγονός προσφέρει θετικά και ευχάριστα συναισθήματα στους γονείς ανεξάρτητα με το αν είναι το πρώτο ή δεύτερο ή τρίτο παιδί. Κάθε γονέας ανυπομονεί για τη στιγμή που θα επιστρέψουν στο σπίτι όλη μαζί σαν οικογένεια, όμως η προωρότητα και η πιο εξειδικευμένη φροντίδα που χρειάζονται αυτά τα νεογνά έρχονται ενάντια στο φυσιολογικό και ιδανικό που σκέφτονται οι γονείς. Η νοσηλεία του νεογνού στη MENN οδηγεί τους γονείς αντιμέτωπους με μια δύσκολη και ψυχοφθόρα εμπειρία.

Τα συναισθήματα αυτών των γονέων μπορούμε να τα παρομοιάσουμε σαν ένα τρενάκι του λούνα παρκ, αφού καλούνται να αντιμετωπίσουν πολλά αντικρουόμενα συναισθήματα. Αρχικά, αισθάνονται χαρά και ευτυχία για το γεγονός ότι απέκτησαν παιδί, από την άλλη όμως, πλημμυρίζονται με αρνητικά συναισθήματα για το γεγονός ότι το νεογνό τους νοσηλεύτηκε στη MENN. Ο αποχωρισμός, η έκβαση της υγείας του νεογνού, η ανάγκη για σωματική επαφή, η δημιουργίας σχέσης μεταξύ γονέα – παιδιού αλλά και η ανάγκη να ασκήσουν σωστά το ρόλο τους ως γονείς δημιουργεί στους γονείς πολλά αρνητικά συναισθήματα όπως, άγχος, πανικό, λύπη, το αίσθημα φόβου για το άγνωστο, ανασφάλεια, στεναχώρια και αγωνία. Όμως, οι διάφορες πρακτικές που χρησιμοποιούσαν στη MENN για εξασφάλιση σωματικής επαφής και τη μείωση του άγχους του αποχωρισμού, έρχονται να ισορροπήσουν κάπως αυτά τα αρνητικά συναισθήματα. Αυτές οι πρακτικές προσφέρουν στους γονείς ιδιαίτερη χαρά και ικανοποίηση αφού νιώθουν ότι συνδέονται συναισθηματικά με τα νεογνά τους αλλά και ότι αναπτύσσουν το δεσμό γονέα - παιδιού. Επίσης, η στιγμή της επανασύνδεσης προσφέρει στους γονείς χαρά και ολοκλήρωση.

Το νοσηλευτικό αλλά και το ιατρικό προσωπικό της MENN φαίνεται ότι διαδραματίζει ιδιαίτερο και σημαντικό ρόλο σε αυτή την εμπειρία που βιώνουν οι γονείς πρόωρων νεογνών. Για τους γονείς είναι σημαντικό το προσωπικό της MENN να δείχνει ενσυναίσθηση και κατανόηση για την ανάγκη που έχουν ως γονείς να βρίσκονται κοντά στο νεογνό τους, να τους παρέχει πληροφορίες για την κατάσταση υγείας του νεογνού, αλλά και για τις θεραπευτικές παρεμβάσεις που χρειάζονται να γίνουν κατά τη διάρκεια της νοσηλείας. Επίσης, σημαντικό για τους γονείς είναι το προσωπικό της MENN να

αφιερώνει χρόνο στους ίδιους για να τους απαντούν στα διάφορα ερωτήματα που έχουν, να τους εξηγούν αλλά και να τους καθοδηγούν για το πώς να φροντίζουν το νεογνό τους.

Οι πηγές στήριξης που χρησιμοποιούν οι γονείς των πρώτων νεογνών για να διαχειριστούν αυτή την εμπειρία φαίνεται να είναι κοινές για τους περισσότερους γονείς στην παρούσα έρευνα αλλά και στη διεθνή βιβλιογραφία. Οι περισσότεροι γονείς έλαβαν στήριξη από την οικογένεια, τους συγγενείς, τους φίλους, τον κοινωνικό περίγυρο αλλά και από το σύντροφό τους. Επίσης αναφέρθηκαν στη βοήθεια που έλαβαν από ειδικούς όπως, ψυχίατρο, γυναικολόγο, παιδίατρο, πνευματικό και ιδιαίτερα από το νοσηλευτικό προσωπικό της MENN. Επιπρόσθετα, τόνισαν πόσο σημαντική ήταν η στήριξη που έλαβαν από άλλους γονείς οι οποίοι βίωσαν μια παρόμοια εμπειρία, η οποία ήταν καθοριστική για την αντιμετώπιση αυτής της κατάστασης.

Ο ερχομός ενός πρώτου νεογνού και συνάμα η νοσηλεία του στη MENN καθιστούν την εμπειρία των γονέων δύσκολη και ιδιαίτερη. Η πανδημία COVID-19 ήταν ακόμη ένας επιπλέον επιβαρυντικός παράγοντας, ο οποίος έκαναν την εμπειρία αυτών των γονέων ακόμη πιο δύσκολη και εξαιρετικά απαιτητική. Οι γονείς έρχονταν αντιμέτωποι με τις απαγορεύσεις που επικρατούσαν λόγω των περιοριστικών μέτρων, αλλά παράλληλά όμως έπρεπε να μάθουν και να γνωρίζουν πώς να φροντίζουν τα πρώτα νεογνά τους αλλά και να δένονται με το νεογέννητο τους και να γίνουν οικογένεια. Οι γονείς αναφέρθηκαν στα περιοριστικά μέτρα που επικρατούσαν λόγω της πανδημίας όπως στο χρόνο του επισκεπτηρίου, αριθμό ατόμων στη μονάδα, αλλά τόνισαν την κατανόηση και την ευαισθητοποίηση του προσωπικού της MENN για την ανάγκη τους να βρίσκονται κοντά στο νεογνό τους.

Τέλος, διαπιστώθηκε ότι οι πατέρες δεν αντιμετωπίζονται ισάξια με τις μητέρες. Οι πατέρες αποκλείονται από τη φροντίδα και τις θεραπευτικές παρεμβάσεις των νεογνών τους αλλά και από την ενημέρωση για την κατάσταση υγείας του νεογνού. Οι επαγγελματίες υγείας φαίνεται να έχουν ένα μερίδιο ευθύνης αφού δίνουν περισσότερη σημασία στη μητέρα και στο νεογνό με αποτέλεσμα να αγνοούν την ύπαρξη του πατέρα. Οι πατέρες δεν έχουν άμεση αλληλεπίδραση με τα νεογνά τους με αποτέλεσμα να μην μπορούν να αναπτύξουν τον πατρικό τους ρόλο. Επίσης, δεν λαμβάνουν άμεση υποστήριξη και ενημέρωση από το προσωπικό της MENN και να έχουν λιγότερες

ευκαιρίες να μάθουν και να αναπτύξουν αυτοπεποίθηση για τη φροντίδα των νεογνών. Οι επαγγελματίες υγείας πρέπει να αναθεωρήσουν τη στάση τους απέναντι στους πατέρες, θα πρέπει να τους εντάξουν στη φροντίδα των νεογνών τους, καθώς και να τους παρέχουν άμεση ενημέρωση για την κλινική πορεία των νεογνών, ως εξίσου σημαντικά άτομα στη ζωή των παιδιών τους.

6.1 Εισηγήσεις

Η παρούσα μελέτη φαίνεται να αποτελεί τη μόνη προσπάθεια στην Κύπρο για διερεύνηση των εμπειριών των γονέων με πρόωρα νεογνά τα οποία να νοσηλεύτηκαν στη MENN. Είναι ένα σημαντικό θέμα για μελέτη, αφού η Κύπρος έχει τα πιο ψηλά ποσοστά προωρότητας ανάμεσα σε όλες τις Ευρωπαϊκές χώρες. Μέσα από τα αποτελέσματα της παρούσας μελέτης και σε συνδυασμό με τη βιβλιογραφία που αναφέρθηκε πιο πάνω προκύπτουν οι πιο κάτω εισηγήσεις ως προς τις μελλοντικές ερευνητικές μελέτες και ως προς τα συστήματα και πολιτικές υγείας που ακολουθούνται σε σχέση με τη στήριξη των γονέων πρόωρων νεογνών.

6.1.1 Μελλοντικές ερευνητικές μελέτες:

Θα μπορούσαν να πραγματοποιηθούν μελέτες που θα συμπεριλάβουν γονείς με διαφορετικά χαρακτηριστικά ως προς κοινωνικό, οικονομικό και μορφωτικό επίπεδο, αλλά και ως προς τη χώρα προέλευσης. Επίσης, αρκετά σημαντικό θα ήταν να διερευνηθούν οι εμπειρίες άλλων ατόμων από την οικογένεια, όπως αδέρφια του πρόωρου νεογνού, γιαγιάδες, παππούδες, συγγενείς, φίλοι και γενικά από τον κοινωνικό περίγυρο αυτών των γονέων. Ακόμη, σημαντικό θα ήταν να διεξαχθούν μελέτες οι οποίες να διερευνούν περισσότερο τις ψυχολογικές επιπτώσεις που βιώνουν αυτοί οι γονείς αλλά και τους παράγοντες οι οποίοι τις πυροδοτούν. Τέλος, χρήσιμο θα ήταν να διερευνηθούν οι εμπειρίες των επαγγελματιών υγείας που συμμετάσχουν στη φροντίδα αυτών των νεογνών και πως βιώνουν και πως αντιμετωπίζουν την αλληλεπίδραση τους με αυτούς τους γονείς.

Ως προς τον ερευνητικό σχεδιασμό, η διεξαγωγή των ατομικών συνεντεύξεων από τους ίδιους γονείς σε άμεση επαφή μαζί τους και σε ένα πιο οικείο περιβάλλον για αυτούς, πιστεύεται ότι θα εμπλούτιζε περισσότερο τα δεδομένα και θα εμβάθυνε την κατανόηση μας στο παρόν θέμα. Επίσης, η συλλογή των δεδομένων μέσω κοινών συνεντεύξεων

από ζευγάρια, θα μας βοηθούσε να κατανοήσουμε περισσότερο τις στρατηγικές που ενεργοποιούν τα ζευγάρια για την αντιμετώπιση των άμεσων και απότερων τους βιωμάτων αλλά και τις πιθανές επιπτώσεις που πιθανόν να έχουν ως ζευγάρι.

Τέλος, μια εθνογραφική μελέτη με παρατήρηση στο περιβάλλον της MENN θα μας βοηθήσει να κατανοήσουμε πιο εις βάθος της εμπειρίες των γονέων και να μας δώσει σημαντικά στοιχεία σχετικά με την αλληλεπίδραση με τα νεογνά τους αλλά και με τους επαγγελματίες υγείας που στελεχώνουν το χώρο της MENN με τους οποίους φαίνεται να αναπτύσσεται μια ιδιαίτερη σχέση.

6.1.2 Νοσηλευτική Φροντίδα και Πολιτική Υγείας:

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της παρούσας μελέτης, αλλά και από άλλες μελέτες της διεθνής βιβλιογραφίας προκύπτουν διάφορες εισηγήσεις για εκπαίδευση και κλινικές κατεύθυνσης ώστε να υπάρχει μια πιο ολοκληρωμένη άποψη επί του παρόντος θέματος.

Σημαντικό θα ήταν να διεξαχθούν σεμινάρια για ενημέρωση των γονέων σχετικά με την προωρότητα και το περιβάλλον της MENN. Ακόμη, θα πρέπει να πραγματοποιηθούν σεμινάρια για ενημέρωση και εκπαίδευση των επαγγελματιών υγείας όπου εργάζονται στη MENN για πώς να αντιμετωπίζουν τους γονείς πρόωρων νεογνών. Επιπρόσθετα, καλό θα ήταν να προσφέρετε δωρεάν συναισθηματική και ψυχολογική στήριξη από ειδικούς σε αυτούς τους γονείς καθ' όλη τη διάρκεια που βρίσκονται στη MENN αλλά και έπειτα στο σπίτι. Επιπλέον, το ωράριο της MENN θα πρέπει να αναθεωρηθεί και να γίνει πιο ευέλικτο προς τους γονείς με στόχο την ενεργή συμμετοχή των και δύο γονέων στη φροντίδα του νεογνού αλλά και την ενδυνάμωση σχέσεων γονέα-νεογνού. Επίσης, το προσωπικό της MENN θα πρέπει να δίνει ιδιαίτερη έμφαση στους πατέρες, να τους ενδυναμώνει και να τους αναμειγνύει στη φροντίδα των νεογνών τους. Τέλος, μια πιο έμπρακτη εισήγηση προς εφαρμογή είναι η θεσμοθέτηση της κοινοτικής μαιευτικής στη Κύπρο. Με την κοινοτική μαιευτική οι γονείς θα λαμβάνουν περισσότερη στήριξη / ενημέρωση από τις μαίες / μαιευτές για προβλήματα που πιθανό να αντιμετωπίζουν κατά τη διάρκεια μιας δύσκολης εγκυμοσύνης που είναι πιθανό να καταλήξει σε ένα πρόωρο τοκετό, κατά τη νοσηλεία ενός πρόωρου νεογνού στη MENN αλλά και έπειτα κατά τη μετάβαση του νεογνού στο σπίτι όσο αφορά τη φροντίδα ενός πρόωρου νεογνού, τη ενίσχυση του μητρικού θηλασμού και την επανασύνδεση της οικογένειας.

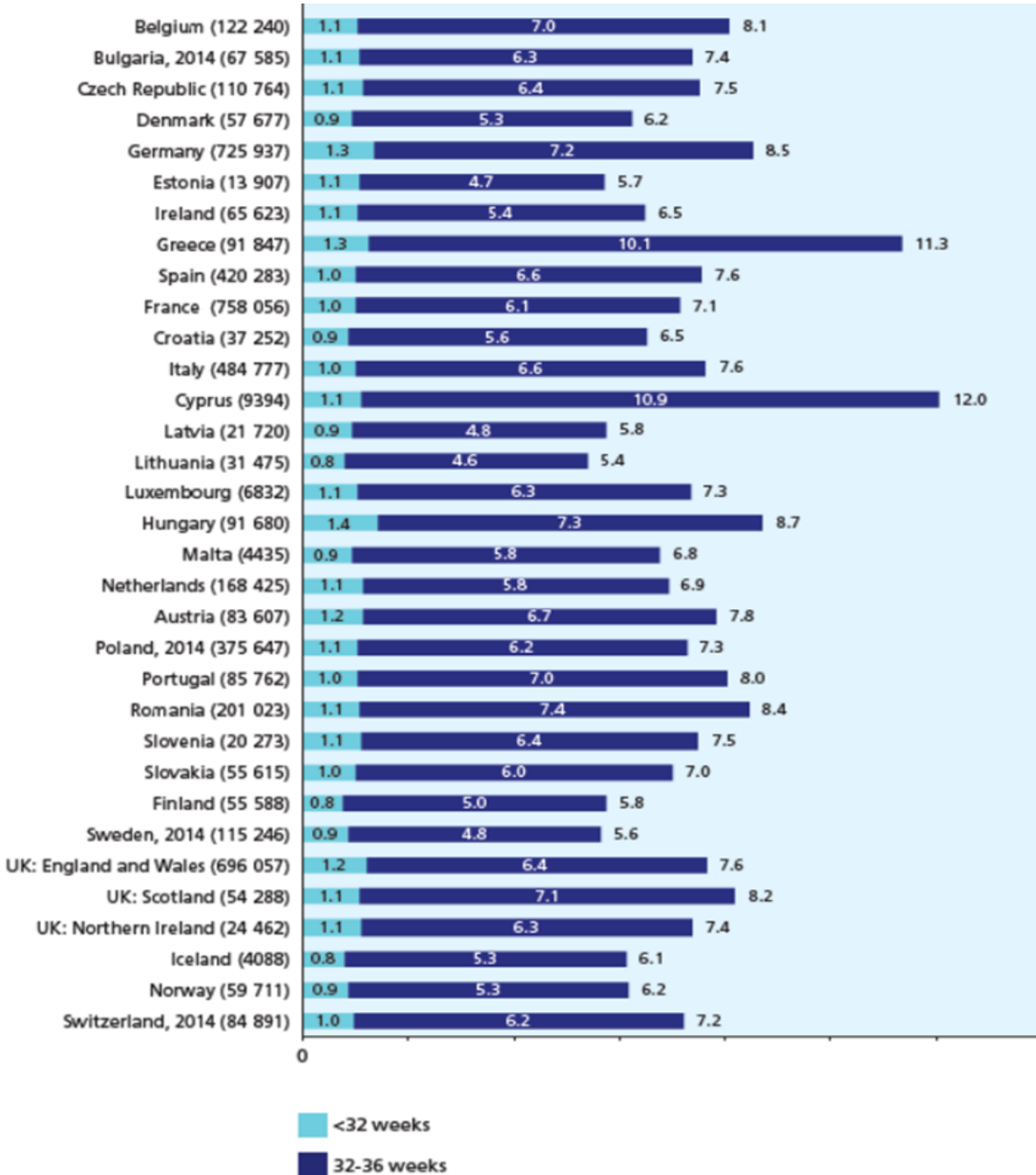
7 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Adama, E. A., Adua, E., Bayes, S. & Mörelius, E., 2021. Support needs of parents in neonatal intensive care unit: An integrative review. *Journal of Clinical Nursing*, 31(5-6), pp. 532-547.
- Boykova, M., 2016. Transition From Hospital to Home in Parents of Preterm Infants: A Literature Review. *Perinatal & Neonatal Nursing*, 30(4), pp. 327-348.
- Galeano, S. P. . O. & Maya, Á. M. S., 2021. Experiences of Parents of Preterm Children Hospitalized Regarding Restrictions to Interact with Their Children Imposed Because of the COVID-19 Pandemic. *Investigacion Education Enfermeria*, 39(2), pp. 1-15.
- Ireland, S., Ray, R. A., Larkins, S. & Woodward, L., 2019. Perspectives of time: a qualitative study of the experiences of parents of critically ill newborns in the neonatal nursery in North Queensland interviewed several years after the admission. *BMJ Open*, 5(9), pp. 1-11.
- Mengesha, E. W. και συν., 2021. Parental experiences in neonatal intensive care unit in Ethiopia: a phenomenological study. *Annals of Medicine*, 54(1), pp. 121-131.
- Winter, L. και συν., 2018. Depression, posttraumatic stress and relationship distress in parents of very preterm infants. *Archives of Women's Mental Health*, 21(4), pp. 445-451.
- Dadkhahtehrani, T., Eskandari, N., Khalajinia, Z. & Tehran, H. A., 2017. Experiences of Fathers with Inpatient Premature Neonates: Phenomenological Interpretative Analysis. *Iranian Journal of Nursing and Midwifery Research*, 23(1), pp. 71-78.
- Euro-Peristat, 2015. *Euro-Peristat Project. European Perinatal Health Report. Core indicators of the health and care of pregnant women and babies in Europe in 2015.*, Europe: Euro-Peristat.
- Galeano , S. P. O. & Maya, A. M. S., 2021. Experiences of Parents of Preterm Children Hospitalized Regarding Restrictions to Interact with Their Children Imposed Because of the COVID-19 Pandemic. *Investigacion Education Enfermeria*, 39(2), pp. 1-15.
- Gutiérrez, S. . S. R. και συν., 2020. Emotional support for parents with premature children admitted to a neonatal intensive care unit: a qualitative phenomenological study. *The Turkish Journal of Pediatrics*, 29 September, 62(3), pp. 436-449.
- Hsieh, H.-F. & Shannon, S. E., 2015. Three Approaches to Qualitative Content Analysis. *QUALITATIVE HEALTH RESEARCH*, 15(9), pp. 1277-1288.
- Karanikola, M. N., 2019. Content Analysis in Critical and Emergency Care: A Discussion Paper. *The World of Critical Care Nursing*, 13(1), pp. 8-23.
- Kynø, N. M., Fugelseth, D., Knudsen, L. . M. M. & Tandberg, B. S., 2021. Starting parenting in isolation a qualitative user-initiated study of parents' experiences with hospitalization in Neonatal Intensive Care units during the COVID-19 pandemic. *PLoS ONE*, 16(10), pp. 1-17.

- Lakshmanan, A. και συν., 2019. Viewpoints from families for improving transition from NICU-to-home for infants with medical complexity at a safety net hospital: a qualitative study. *BMC Pediatrics*, 19(1), pp. 1-14.
- Ncube, R. K., Barlow, H. & Mayers, P. M., 2016. A life uncertain – My baby’s vulnerability: Mothers’ lived experience of connection with their preterm infants in a Botswana neonatal intensive care unit. *AOSIS*, 39(1), pp. 1-9.
- Noergaard, B. και συν., 2017. Fathers' Needs and Masculinity Dilemmas in a Neonatal Intensive Care Unit in Denmark. *Advances in Neonatal Care*, 17(4), pp. 13-22.
- Sabnis, A. και συν., 2019. Reducing parental trauma and stress in neonatal intensive care: systematic review and meta-analysis of hospital interventions. *Journal of Perinatology*, 39(3), pp. 375-386.
- Shiel, W. C., 2018. *MedicineNet*. [Ηλεκτρονικό]
Available at: <https://www.medicinenet.com/script/main/art.asp?articlekey=18443>
[Πρόσβαση 12 11 2018].
- WHO, 2018. *World Health Organization*. [Ηλεκτρονικό]
Available at: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/preterm-birth>
- Yang, Y. Y. και συν., 2017. Perceptions of Parents With Preterm Infants Hospitalized in Singaporean Neonatal Intensive Care Unit. *The Journal of Perinatal & Neonatal Nursing*, 31(3), pp. 263-273.
- Yu, X., Zhang, J. & Yuan, L., 2020. Chinese Parents' Lived Experiences of having Preterm Infants in NICU: A Qualitative Study. *Journal of Pediatric Nursing*, Τόμος 50, pp. 48-54.
- Μερκούρης, Α. Β., 2008. *Μεθοδολογία Νοσηλευτικής Έρευνας*. 1 επιμ. Ελλάδα: ΕΛΛΗΝ.
- Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου, 2020. *Υπουργείο Υγείας Κύπρου*. [Ηλεκτρονικό]
Available at:
[https://www.moh.gov.cy/Moh/MOH.nsf/All/1A26898D0CD56210C22579C600278E4B/\\$file/Perinatal%20health%20in%20Cyprus_Important%20Indicators%202014-2018.pdf](https://www.moh.gov.cy/Moh/MOH.nsf/All/1A26898D0CD56210C22579C600278E4B/$file/Perinatal%20health%20in%20Cyprus_Important%20Indicators%202014-2018.pdf)
[Πρόσβαση January 2020].

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Εικόνα 1: Ποσοστά πρόωρων ζωντανών γεννήσεων συνολικά και ανά ηλικία κύησης (22-31 εβδομάδες και 32-36 εβδομάδες) το 2015

NOTE: Number of live births with data for gestational age in parentheses after country name

*Πηγή: Ευρωπαϊκή Έκθεση Υγείας του 2015

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Εικόνα 2: Σύνολο γεννήσεων ανά ηλικία κύησης ανά έτος, Κύπρος 2014-2018

Total births by gestational age by year, Cyprus 2014-2018						
Gestational age by year (completed weeks) by year	2014	2015	2016	2017	2018	2014 - 2018
Less than 22 weeks	0	0	2	0	0	2
Extremely preterm (22-27 weeks)	54	42	51	53	40	240
Very preterm (28-31 weeks)	120	76	90	91	95	472
Moderately preterm (32-36 weeks)	1074	1015	971	970	911	4941
Term (37-40 weeks)	7817	7936	8365	8149	8204	40471
Post-term (more than 40 weeks)	190	194	171	217	177	949
Not stated	297	162	72	16	8	555
Total births	9552	9425	9722	9496	9435	47630

Gestational age by year (completed weeks) by year	2014	2015	2016	2017	2018	2014 - 2018
Preterm (less than 37 weeks)	13.5%	12.2%	11.5%	11.8%	11.1%	12.0%
Term (37-40 weeks)	84.5%	85.7%	86.7%	86.0%	87.0%	86.0%
Post-term (more than 40 weeks)	2.1%	2.1%	1.8%	2.3%	1.9%	2.0%
% of total births*	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

* "Not stated" cases are distributed in each category by a weighting factor

*Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου του 2020

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

Εικόνα 3: Ζωντανές γεννήσεις ανά ηλικία κύησης με εισαγωγή στη Μονάδα Εντατικής Νοσηλείας Νεογνών (MENN), Κύπρος 2014-2018

Live births by gestational age by admission to Neonatal Intensive Care Unit (NICU),
Cyprus 2014-2018

Gestational age and NICU admission by year	2014	2015	2016	2017	2018	2014 - 2018
No NICU Admission	8786	8688	8998	8808	8775	44055
less than 37 weeks	719	612	618	619	606	3174
37 weeks or more	7790	7931	8317	8175	8161	40374
Not stated	277	145	63	14	8	507
Admitted in NICU	713	706	672	635	631	3357
less than 37 weeks	484	501	455	449	414	2303
37 weeks or more	210	193	209	185	217	1014
Not stated	19	12	8	1	0	40
Live births	9499	9394	9670	9443	9406	47412

Gestational age and NICU admission by year	2014	2015	2016	2017	2018	2014 - 2018
No NICU Admission	92.5%	92.5%	93.1%	93.3%	93.3%	92.9%
less than 37 weeks	7.8%	6.6%	6.4%	6.6%	6.4%	6.8%
37 weeks or more	84.7%	85.9%	86.6%	86.7%	86.8%	86.1%
Admitted in NICU	7.5%	7.5%	6.9%	6.7%	6.7%	7.1%
less than 37 weeks	5.2%	5.4%	4.8%	4.8%	4.4%	4.9%
37 weeks or more	2.3%	2.1%	2.2%	2.0%	2.3%	2.2%
Percentage of live births	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Denominator: Live births

* NICU is available at Makarios Hospital (Nicosia District) for all the years and from 2018 at Limassol General Hospital as well

*Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου του 2020

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

Εικόνα 4: Ανακοίνωση για τη διεξαγωγή της μελέτης

Είστε γονείς πρόωρου νεογνού το οποίο νοσηλεύτηκε στη Μονάδα Εντατικής Νοσηλείας Νεογνών;

Πολύ θα θέλαμε να μάθουμε για την εμπειρία σας! Σας προσκαλούμε να συμμετέχετε σε μία διαδικτυακή προσωπική συνέντευξης.

Σκοπός της παρούσας μελέτης είναι η διερεύνηση των εμπειριών των γονέων με πρόωρα νεογνά τα οποία νοσηλεύτηκαν στη Μονάδα Εντατικής Νοσηλείας Νεογνών (MENN).

Η συμβολή σας θα είναι πολύ χρήσιμη, ώστε στο μέλλον να είναι εφικτή η δημιουργία παρεμβάσεων και στρατηγικών για να την καλύτερη δυνατή αντιμετώπιση αυτής της δύσκολης κατάστασης.

Αν θέλετε να πάρετε μέρος, σας παρακαλούμε να επικοινωνήσετε μαζί μας.

Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια Μαιευτικής

Στέφανη Λεοντίου

Email: stefanileontiou@hotmail.com

Τηλέφωνο: 96490188

Β' ΜΕΡΟΣ: Ερωτήσεις

1. Μιλήστε μου για την εμπειρία σας από τη νοσηλεία του μωρού σας στην ΜΕΝΝ.
2. Με ποιον τρόπο αντιμετωπίσατε την κατάσταση που μου περιγράφετε; Μιλήστε μου περισσότερο γι' αυτό.
3. Με ποιο τρόπο σας επηρέασε αυτή η εμπειρία/ κατάσταση που μου περιγράφετε; Μπορείτε να μου δώσετε ένα παράδειγμα.

Γ' ΜΕΡΟΣ: Υπό-ερωτήματα

Μου περιγράφετε μια δύσκολη περίοδο για εσάς. Μιλήστε μου για αυτή την περίοδο.

Θα θέλατε να μου μιλήσετε λίγο περισσότερο για τις σκέψεις και τα συναισθήματα σας εκείνο τον καιρό;

Πως σας έκανε να νιώθετε αυτή η κατάσταση;

Τι συναισθήματα είχατε εκείνες τις στιγμές;

Πως ήταν οι μέρες σας; Ποίες ήταν οι σκέψεις σας;

Τι είναι αυτό που θυμάστε πιο έντονα κατά τη διάρκεια της νοσηλείας;

Θα θέλατε να μου μιλήσετε λίγο περισσότερο για αυτή την περίοδο;

Θα θέλατε να μου μιλήσετε για το επισκεπτήριο; Τι ακριβώς συνέβαινε;

Μιλήστε μου για τον τρόπο που προσπαθήσατε να διαχειριστείτε αυτή την κατάσταση.

Ποίες πηγές στήριξης χρησιμοποιήσατε;

Τι αντίκτυπο είχε αυτό σε εσάς;

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI

Πίνακας 1: Δημογραφικά Χαρακτηριστικά

Φύλο	N
Γυναίκες -Μητέρες	9
Άντρες-Πατέρες	2
Ηλικιακές Ομάδες	N
18-25 ετών	1
25-35 ετών	5
Πάνω από 35 ετών	5
Οικογενειακή Κατάσταση	N
Σε σχέση – Αρραβωνιασμένος/η	4
Παντρεμένος/η	6
Άγαμος/η	1
Διαζευγμένος/η	-
Χήρος/α	-
Μορφωτικό Επίπεδο	N
Δημοτικό	-
Γυμνάσιο	-
Λύκειο	1
Κολέγιο	1
Πανεπιστήμιο	6
Μεταπτυχιακό	3
Εργασία	N
Άνεργος/η	3
Εργαζόμενος/η	8
Αριθμός Προηγούμενων Παιδιών	N
Κανένα	9

1 παιδί	1
2 παιδιά	1
Ηλικία Πρόωρου Νεογνού	N
Απεβίωσε ενδομήτρια	1
Εξαιρετικά πρόωρο (λιγότερο από 28 εβδομάδες)	2
Πολύ πρόωρο (28 έως 32 εβδομάδες)	8
Μέτρια έως Όψιμα πρόωρο (32 έως 37 εβδομάδων)	3
Κύηση	N
Μονήρης κύηση	8
Δίδυμη Κύηση	3
Φύλο νεογνού	N
Κορίτσι	5 (+1 ενδομήτριος θάνατος)
Αγόρι	8
Διάρκεια Νοσηλείας	N
Λιγότερο από 1 μήνα	-
1-2 μήνες	7
2-3 μήνες	2
Περισσότερο από 3 μήνες	4
Πόσα Χρόνια Πέρασαν	N
Λιγότερο από 1 χρόνο	3
1-3 χρόνια	5
3-5 χρόνια	2
Περισσότερο από 5 χρόνια	1
Πανδημία Covid-19	N
Κατά την πανδημία Covid-19	5
Πριν την πανδημία Covid-19	6